RADU TEODORESCU

SIMULACRELE CULTURII: CONTRAFACEREA CULTURII ÎN CONTRACULTURĂ, SUBCULTURĂ ŞI INCULTURĂ ÎN PLAN CREŞTIN ORTODOX

Cugir 2025

INTRODUCERE

INTRODUCERE

Cultura este una dintre dimensiunile fundamentale ale omului. Aceasta fiindcă toţi oamenii vor să cunoască şi să ştie în mod natural. Ce se întâmplă în cazul celor care nu vor să cunoască şi nici nu vor să ştie mai mult? Ei bine ei sunt unii care îşi vor crea mai multe surogate sau după cum vom spune în această carte, simulacre. Ce este un simulacru? Sunt mai multe aspecte ale definiţiei unui simulacru dar poate că una dintre cele mai importante este că un simulacru este o : „aparență înșelătoare; acțiune simulată; obiect care dă o falsă impresie a realității.”[1] La fel de bine un simulacru mai poate fi:

- „o imagine a unei divinități păgâne,
- reprezentare plastică a unei personalități idolatrizate,
- obiect care reflectă deformat realitatea,
- copie fără valoare Si: *imitație,*
- aparență (iluzorie) a unui lucru, a unui fapt
- sau atitudine, stare, acțiune etc. falsă.”[2]

La fel ca multe ale lucruri din lumea noastră trebuie să ştim că şi cultura ajunge să fie contrafăcută. Aceasta fiindcă există în conştiinţa celor care o resping o nevoie de a face cultură şi de a fi culți. De ce? Fiindcă după cum am spus omul în mod natural simte nevoia de a cunoaşte şi a fi un om cult. Vom vorbii mai mult în această carte despre profunda legătură care există dintre cult şi cultură care sunt două lucruri ce se leagă unul de altul.

„**Cultura**, care provine de la cuvântul latin *colere*, ce se traduce prin „a cultiva”/„a onora”, se referă în general la o activitate umană. Definiția dată de UNESCO consideră cultura ca „o serie de caracteristici distincte a unei societăți sau grup social în termeni spirituali, materiali, intelectuali sau emoționali”.

Cultura reprezintă o moștenire ce se transmite cu ajutorul codurilor de comunicație specifice cum sunt gesturile ori cuvintele, scrisul și artele, mass media (presa, radioul, televiziunea), media interactivă (telefonul). În același fel se transmit gesturile, ritualurile, cunoștințele teoretice, normele abstracte, religia. Cultura poate fi însușita prin diverse forme ale memoriei subiective (reflexe, cuvinte, imagini) dar și prin intermediul memoriei obiective (obiecte, peisaje,cărți, numere, reguli).

Uzul popular al cuvântului cultură în multe societăți occidentale poate reflecta chiar caracterul stratificat al acelor societăți. Mulți folosesc acest cuvânt pentru a desemna bunuri de consum ale elitelor și activități cum ar fi bucătăria, arta sau muzica. Alți folosesc eticheta de „cultură înaltă” pentru a o distinge pe aceasta de cultura „joasă”, desemnând toate bunurile de consum care nu aparțin acestei elite.”[3]

Este adevărat că nu toţii oamenii pot să fie oameni de cultură dar ceea ce trebuie să ştim este că cu toţii pot să se culturalizeze la un nivel mai mare sau mai mic. Omul cultural este în acest sens unul care iasă din ignoranţă şi ajunge să îşi ilumineze mintea. Mintea trebuie să fie cultivată fiindcă dacă nu evident că se ajunge la un comportament regresiv şi decadent.

„Teoreticienii culturii din secolul al optsprezecelea și începutul secolului al XIX-lea și foarte mulți dintre cei de azi identifică cultura și civilizația pe care adesea le opun naturii. Astfel oamenilor cărora le lipsesc semnele culturii înalte par adesea mai naturali și observatorii critică sau dimpotrivă apără elementele culturii înalte care ar inhiba "natura umană".

La sfârșitul secolului al XIX-lea antropologii au propus o definiție mai amplă a culturii, definiție care să poată fi aplicată mai multor tipuri de societăți. Ei au definit cultura drept natura umană și au observat că aceasta își are rădăcinile în capacitatea universal umană de a clasifica experiențele, de a le codifica și de a comunica simbolic. În consecință, societățile izolate dezvoltă culturi proprii, originale, dar componente ale diferitelor culturi locale se pot răspândi cu ușurință de la o comunitate la alta.

Noua disciplină, denumită Antropologie culturală trebuia să găsească definiții ale culturii care să poată fi utilizate atât metodologic cât și teoretic. Antropologii fac distincție între cultura materială și cea simbolică nu doar pentru că fiecare reflectă tipuri diferite de activitate umană, ci mai ales pentru că ele alcătuiesc corpusuri de date diferite care cer diferite metodologii.”[4]

---

[1] După Dicționarul explicativ.
[2] Idem.
[3] https://ro.wikipedia.org/wiki/Cultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).
[4] Idem.

Pentru cei care resping cultura – cum sunt primitivii, nihiliştii sau sataniştii – trebuie să ştim că ea nu dispare total fiindcă se ajunge să se creeze mai multe simulacre ale ei. De exemplu sataniştii sunt unii care deşi ajung la latura inversă a umanului totuşi ajung să creeze de exemplu mai multe gnoze oculte care uneori pot să fie extrem de sofisticate şi care sunt pentru ei un fel de supapă culturală. Aceasta fiindcă după cum am spus cultura este o valoare ce nu poate să fie înlocuită din structura umană din moment ce orice om tânjeşte în mod natural după dorinţa de a fi cult.[5]

Prin urmare cultura nu poate să fie ştearsă din fiinţa omului fiindcă vrem sau nu vrea trebuie să ştim că omul este o fiinţă culturală mai mult sau mai puţin. Aceasta fiindcă în funcție de ceea ce a fost înzestrat ei bine fiecare om

- tânjeşte,
- vrea
- şi doreşte

să fie un om cult.[6]

„Un alt mod comun de înțelegere a culturii este prin definirea acesteia în funcție de părțile ei componente: <u>Valori</u> (idei), <u>Norme</u> (comportamente), și <u>Artefacte</u> (lucruri, sau părți ale culturii materiale).

Valorile sunt idei despre ceea ce poate fi important în viață. Ele ghidează restul culturii. Normele sunt expectații ale comportamentului diferit al oamenilor în diferite situații. Fiecare cultură are metode diferite (sancțiuni) pentru a-și impune normele. Sancțiunile variază și ele în funcție de importanța normei. Normele cele mai importante formalizate de sancțiuni se numesc legi. Artefactele derivă din valorile culturale și din norme.

De regulă, arheologii se concentrează asupra culturii materiale, iar antropologii culturali asupra celei simbolice, cu toate că ambele grupuri sunt interesate de interacțiunea celor două domenii. În plus, antropologii înțeleg prin cultură nu doar bunuri de consum, ci și procesul de producere al acestora; ei dau un sens atât bunurilor de consum, cât și relațiilor sociale sau practice generate de acestea.

La începutul secolului al XX-lea antropologii înțelegeau prin cultură nu doar un set de activități sau procese separate ci și modele, pattern-uri ale acestor produse sau activități. În plus, ei presupuneau că asemenea modele aveau granițe clare, astfel încât oamenii confundau cultura cu societatea care le producea.

În societățile mai mici în care oamenii intră în relații de vârstă, gen, familie sau grup de descendență, antropologii cred că oamenii au mai mult sau mai puțin același set de convenții și valori. De aceea, s-a folosit termenul de subcultură pentru a identifica culturile care sunt parte a unei categorii integratoare. Deoarece acestea reflectă poziția unui segment al societății față de celelalte segmente și față de întregul ei, adesea revelează procese de dominație și rezistență."[7]

Simulacrele culturii de cele mai multe ori apar din cauza comodităţii. Suntem comozi şi pentru acest lucru evident că nu mai voim să face efort pentru a ne culturaliza şi a devenii oameni culţi. Aşa am ajuns să ne creăm mai multe

- simulacre
- şi surogate

ale culturii care de multe ori sunt venerate cu un profund simţ al culturii. Sunt mai multe producţii cinema horror sau cărţi horror (de groază) pe care cei în cauză ajung să le consume şi să le considere ca fiind adevărate capodopere. Pentru ei aceasta este de fapt o adevărată cultură. Să fie ea o cultură autentică? Adevărul este că nu. Nu are cum să fie din moment ce cultura poate ajunge să fie

- contrafăcută,
- simulată
- şi falsificată.

Simulacrele culturii este o temă care mai mult care se leagă de falsificatorii culturii. Aceasta fiindcă am fi mult prea naivi dacă am crede că cultura nu poate să fie falsificată. Ei bine cultura trebuie să ştim că este falsificată şi de mai multe ori se încearcă înlocuirea ei cu mai multe simulacre sau surogate. Poate cel mai concludent caz în acest sens a fost în secolul XX experimentul comunist în care cultura creştin ortodoxă la mai toate ţările creştin ortodoxe s-a voit să fie una atee şi ideologizată politic. Comunismul a voit să acapareze mai toate laturile existenţei umane şi evident că una dintre ele a fost şi cultura. Ce a fost eronat şi greşit cu cultura comunistă? Era una atee. Ori trebuie să ştim că o cultură atee nu mai are cum să fie o cultură autentică.

---

[5] A se vedea Emil Jurcan, *Satanismul în cadrul ocultismului* (Alba Iulia, 2009).
[6] A se vedea Rafaul Noica, *Cultura duhului* (Alba Iulia, 2002).
[7] https://ro.wikipedia.org/wiki/Cultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

„Studiile culturale au apărut la sfârşitul secolului al XX-lea prin reintroducerea gândirii marxiste în sociologie și prin articularea unei teorii sociologice în domeniul criticii sau teoriei literare cu scopul de a se concentra asupra analizei subculturilor în societățile capitaliste.

Azi antropologii și-au concentrat cercetările asupra proiectului studiilor culturale. Majoritatea resping însă identificarea culturii cu bunurile de consum și noțiunea unei culturi cu granițe, stratificată, deci implicit și pe cea de subcultură. În locul ei, se propune modelul unei rețele complexe de pattern-uri variabile, care leagă oamenii aflați în poziții diferite sau formațiile sociale aflate pe scări diferite. Potrivit acestei idei, fiecare grup își poate construi o identitate culturală proprie.

Un sistem cultural (sau mai simplu spus o cultură) poate fi considerat ca făcând parte dintr-un sistem social și este ierarhic similar unui sistem economic, politic sau legal.”[8]

Doi oameni de cultură discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Se poate spune despre cultură că este o valoare fundamentală a ființei umane?
- Da.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Cum să nu fiu?
- Fiindcă am putut să văd de mai multe ori că cultura ajunge să fie falsificată.
- Acest lucru are loc din cauza lenei şi dezinteresului omului.
- Crezi?
- Da.
- Nu cred că te prea înțeleg.
- O să îți spun o poveste adevărată în acest sens.
- Ce poveste?
- Din America.
- Te ascult.
- Acolo a avut loc un lucru inedit.
- Ce anume?
- Numele de Daniel Sagrew îți spune ceva?
- Nu.
- Ei bine acest nume apare într-un articol din ziarul român Curentul din 18 august 1928.
- Şi ce se spune în acest articol?
- S-a dovedit că Daniel Sagrew deşi era putred de bogat trăia din cerşetorie.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Nu îmi vine să cred.
- Ba să crezi.
- Se poate aşa ceva?
- Da.
- Cum?
- Polițistul Kerk — cu prilejul unei razii — l-a arestat şi l-a dus la poliție.
- Şi?
- Acolo se dovedi că Daniel Sagrew avea în haina sa zdrențuroasă 170 dolari.
- Înțeleg.
- Fu destul acest lucru pentru ca polițistul să apostrofeze cu indignare pe cerşitor zicându-i.
- Ce?
- „Ce individ".
- Cerşitorul simțindu-se ofensat a chemat în judecată pe polițist.
- Chiar?
- Da.
- Dar pierdu procesul.
- De ce?

[8] https://ro.wikipedia.org/wiki/Cultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

- S-a dovedit că posedă o avere de 20 milioane de dolari.
- Nu pot să cred.
- Ba da.
- Deci avea 20 de milioane de dolari şi trăia din cerşit?
- Da. A fost trimis la închisoare în cele din urmă pentru acest lucru.
- Aşa ceva nu am mai auzit.
- Oamenii avari fac lucruri ieşite din comun.
- Dar nici chiar aşa.
- Avariţia dusă la extrem poate să fie o afecţiune psihică.
- Cred că acest milionar Daniel Sagrew era un astfel de om.
- Cu siguranţă.
- Dar ce legătură are această întâmplare de necrezut cu problema culturii?
- Cum am spus sunt mulţi care pot să fie oameni culţi dar nu o fac.
- În ce sens?
- Uite de exemplu în muzică.
- Ce anume?
- Muzica este o artă menită să îl facă pe om mai sensibil şi mai bun.
- Aşa este.
- Dar tot în muzică avem mai multe genuri muzicale care se poate spune că ajung să îl tembelizeze pe om.
- Cum ar fi?
- Muzica primitivilor, muzica din incantaţiile magice, muzica rock heavy metal sau rock death metal.
- Da cred că ştiu ce vrei să îmi spui.
- Milionarul Daniel Sagrew era atât de avar că trăia din cerşit.
- Cum sunt mulţi care în loc să facă cultură ajung să o falsifice?
- Exact.
- Acum te înţeleg.
- Este foarte uşor să renunţi la adevărata cultură pe care o fac mari oameni de cultură şi care este o cultură autentică și sănătoasă și să mergi după val după cine ştie ce lucruri ciudate.
- Este la fel cum romanii antici considerau luptele de gladiatori un adevărat sport?
- Da.
- Doar că nu se poate spune că luptele de gladiatori erau un sport?
- În nici un caz.
- Nu credem că cultura poate să fie atât de volatilă.
- Oamenii tind să îşi facă din cultură un chip şi asemănare după propriile porniri.
- Chiar dacă mai multe porunci sunt rele?
- Da.
- Sunt de acord.
- Cultura este menită să îl edifice pe om.
- Ştiu asta.
- Doar că acest proces de mai multe ori poate să fie mai costisitor.
- Şi atunci omul renunţă?
- Nu.
- Dar ce face?
- Vine cu soluţii facile şi comode.
- Care fac din cultură un simulacru?
- Da.
- Fiindcă simulacrul de fapt se bazează pe realitate cumva?
- Da.
- Este uimitor ce mi-ai spus azi.
- Mă bucur că ţi-a plăcut.
- Nu ştiam că în lume există şi oameni ca Daniel Sagrew.
- Şi totuşi există.[9]

[99] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde din viața creștină* (Arad, 1929).

Povestea de mai sus a lui Daniel Sagrew ne spune că cu adevărat avarii sunt unii care sunt atât de orbiţi de avariţie că ar face orice numai să nu se atingă de banii lor.[10] La fel de bine de-a lungul istoriei au fost oameni care au venit cu propriile soluţii la problema culturală pentru a schimba mersul firesc al lucrurilor. Acest lucru nu înseamnă că în cultură nu poate exista modificare şi schimbare: „cultura populară este opusă culturii folk ce sugerează individualitatea, specificitatea unui grup relativ restrâns de oameni și, mai presus de orice, tradiția. Cultura populară, în contrast, implică o masă de oameni, în principal situată în mediul urban și care adoptă în mod constant și abandonează rapid modurile de comportare aflate într-o schimbare neîntreruptă, modelele și capriciile culturii materiale și non-materiale. Cultura populară se substituie și înlocuiește diferențele folk și etnice. Astfel, ea devine atât o forță nivelatoare, cât și o forță eliberatoare. Ea servește pentru a înlătura acele stiluri de viață distinctive și elementele culturilor materiale și non-materiale ce se nasc, dezvoltă și există când grupurile rămân izolate și egocentrice. Uniformitatea se substituie diferențierii și identitatea grupurilor este erodată. În același timp individul devine mai liber prin expunerea lui la o arie mult mai largă de oportunități - în îmbrăcăminte, alimente, unelte, recreație, medicină și stiluri de viață - decât au fost vreodată disponibile într-un mediu cultural controlat de alegerile restrictive și limitele impuse de obicei și izolare. (Achim Mihu, 2002, p. 86)”[11]

CAPITOLUL 1

DE LA CULT LA CULTURĂ ŞI IMPLICAŢIILE RELIGIOASE ALE CULTURII ÎN SENS CREŞTIN ORTODOX

A îi nega omului nevoia de cultură înseamnă a îl ţine în întuneric. Sunt mulţi care evident că preferă să stea în întuneric. Totuşi pentru a îşi face acest întuneric mai confortabil ei bine ei vin cu mai multe soluţii. Ele sunt de cele mai multe ori împărţite în trei:

- contracultura,
- subcultura
- şi incultura.

Ele ajung să facă întunericul şi bezna ignoranţei mai uşor de suportat şi chiar mai confortabile. Aceasta fiindcă nu toţi oamenii iubesc muzica de Bach, Beethoven sau Mozart dar cu toţii pot să găsească mai multe melodii sau arii din muzica simfonică pe care să le îndrăgească şi cu care să se identifice.

Spunem toate aceste lucruri fiindcă Dumnezeu nu ne-a cerut niciodată să fim ignoranţi şi inculţi. Aceasta fiindcă ştim că acolo unde ignoranţa şi incultura domină se nasc adevărate molime sociale:

- criminalitate,
- infracţionalitate,
- violenţă,
- consumul de stupefiante
- „subcultura” de gheto.

Iată prin urmare că se poate vorbii de o dimensiune morală a culturii. De ce? Fiindcă este foarte greu de crezut că poţi să fi un om de cultură autentică şi să fi un criminal în serie sau un borfaş notoriu. Sunt nişte lucruri care se subînţeleg.

După cum am spus mai sus trebuie să ştim că cultura se leagă de cult după cum se poate vedea şi etimologic. Aceasta fiindcă – parafrazându-l pe Nichifor Crainic – se poate spune că într-un anume sens cultura a manifestat de la început o nostalgie a paradisului pierdut.[12]

Omul cult este prin urmare un om care are în el un fel de fior sacru al cultului religios. Acest lucru nu trebuie să fie negat fiindcă sunt mulţi care cred că numai preoţii sunt persoane religioase. Ei bine şi oamenii de cultură autentici trebuie să ştim că sunt persoane religioase fiindcă în nici un fel nu se poate face o separaţie

- totală,
- deplină
- şi definitorie

dintre cult şi cultură.

---

[10] A se vedea Moliere, *Avarul* (Alda Press, 2014).
[11] https://ro.wikipedia.org/wiki/Cultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).
[12] A se vedea Nichifor Crainic, *Nostalgia paradisului* (Editura Moldova, 1994).

Aceasta fiindcă ele sunt menite să fie complementare una alteia. A le separa evident că dă naştere la mai multe lucruri rele şi reprobabile. Este adevărat că cultul religios este unul care este superior culturii dar după cum am spus cultura vine să răspundă nevoii omului:

- de a ştii,
- de cunoaşte,
- de a se ilumina intelectual şi sufleteşte,
- de a se edifica mintal
- şi de evita să trăiască în întunericul necunoştinţei.

Iisus a fost un om al cultului – fiindcă El a întemeiat creştinismul ortodox – dar nu a fost niciodată împotriva culturii. A crede că Iisus este împotriva culturii este o mare greşeală şi un mare neadevăr.

Ei bine aceste lucruri fiind spuse vom continua prin a arăta care sunt metodele prin care cultura ajunge

- să se degenereze,
- şi să se piardă

şi în acest mod să devină un simulacru.

„Prin **subcultură** se înțelege fie o tendință de manifestare subiacentă a unei culturi elementare, fie o cultură a grupurilor și subgrupurilor sociale dintr-o comunitate etnică. (DEX'98)

În sociologie, antropologie și studii culturale, o subcultură este un grup de oameni cu o cultură (distinctă, sau obscură) care îi deosebește față de cultura mai mare, dominantă, denumită și mainstream, de care aparțin. Dacă o anumită subcultură este caracterizată de o opoziție sistematică față de cultura dominantă, ea poate fi descrisă ca fiind o contracultură. „Adepții unei contraculturi resping unele sau majoritatea standardelor și modelelor comportamentale ale societății înglobante, dar nu resping toate normele și valorile culturii dominante" (I. Mihăilescu, 1993)."[13]

Se poate vedea că unul dintre primele semne ale degerării culturii este subdivizarea ei. Ce voim să spunem cu aceasta? Este adevărat că nu la toţi românii le plac poeziile lui Eminescu, poetul naţional al Românei. Totuşi Eminescu nu este singurul poet român. Dintre alţi poeţi români amintim pe: George Coşbuc, Vasile Alecsandri, George Topârceanu sau Adrian Păunescu. Faptul că nu ne place un anumit poet nu înseamnă că poezia este urâtă şi nu are rost să ne pierdem timpul cu ea.

Ei bine la fel este şi cu cultura. Sunt mai multe ramuri ale culturii şi poate nu ne plac toate dar în cele din urmă cu ceva sau cu un anume din cultură totuşi ajungem să ne identificăm.[14]

În această carte modul în care cultura ajunge să decadă va fi un laitmotiv. Aceasta fiindcă dacă nu veghem la bunul mers la culturii ne vom trezii cu un simulacru al ei. Este o un lucru nefericit dar totuşi o realitate.

„O subcultură propune un ansamblu de simboluri, norme, valori și moduri de viață neidentice cu cele ale culturii dominante într-o societate, dar nici în contradicție față de acestea, ci adiționate lor (de exemplu, Asociația pescarilor și vânătorilor poate reprezenta o asemenea subcultură) (Bryjak, Soroka, 1995). Ken Gelder observă că subculturile sunt sociale, prin convențiile lor comune, prin valori și ritualuri. Subculturile pot părea "afundate" sau preocupate cu propriile lor interese - o altă proprietate ce le deosebește de o contracultură. El identifică 6 metode de bază prin care o subcultură poate fi înțeleasă:

1. prin relațiile lor, în general, negative față de muncă (lipsiți de activitate, paraziți, etc.);
2. prin relațiile lor negative sau ambivalente la clasa socială (subculturile nu sunt conștiente de clasă și nu se conformează definițiilor tradiționale a clasei sociale);
3. prin asocierea cu teritorii ("strada", "ghetoul", "clubul", etc.), în loc de proprietăți;
4. prin schimbarea formei de apartenență de la casă, la una nedomestică, și anume, teritoriul. (De exemplu, grupuri sociale, în loc de familie);
5. prin legăturile stilistice față de exces și exagerare (cu unele excepții);
6. prin refuzarea banalităților vieții obișnuite și masificare."[15]

Degerarea culturii este un proces care se poate spune că este asemenea cum omul ajunge să cadă în păcat. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că degenerarea culturii nu numai că ajunge să creeze un simulacru al culturii dar după cum am spus îl aruncă pe om în întunericul ignoranţei. Cu cine este mai plăcut să avem de a face: cum un om cult (citit) sau cu unul care tot ceea ce ştie este să scoată pe gură obscenităţi şi vulgarităţi?

---

[13] https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

[14] A se vedea Gabriel Andreescu, *Existenţa prin cultură* (Iaşi, 2015).

[15] https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

Evident că orice om sănătos la minte îl va prefera pe omul cult. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că într-un anume sens cultura are şi un efect psihologic asupra omului. Îl face să vadă partea

- frumoasă,
- bună
- şi integră

a existenţei.

Incultura te aruncă în întunericul unui pesimism cele multe ori se termină în ateism sau nihilism.[16]

Este adevărat că nu orice subcultură este una rea şi eronată. Pe continentul european mai toate ţările au propriile lor subculturi care fac parte din mozaicul mai mare al culturii europene. „Deoarece subcultura este o cultură specifică unui grup social, și pentru că acest grup este considerat ca fiind un sub-grup al grupului mare, adică a societății, rezultă că *subcultura este cultura proprie unui sub-grup al societății.*

Fiind conștient de ambiguitatea termenului de subcultură (are conotația a ceva ce este subordonată unei culturi dominante, ce are caracter subteran), Ulf Hannerz propune o regândire a lui în așa fel încât să fie clar că subcultura *este integrată într-un sistem mai larg, este diferențiată în interior*, se formează ca o rețea de relații și situații sociale în cadrul căreia între participanți se articulează o *simetrie a perspectivelor*. ... Și în timp ce se recunoaște heterogenitatea subculturilor, trebuie conștientizat și faptul că *delimitarea lor este relativă*, granițele între ele se refac permanent. ... Oricum s-ar întrepătrunde însă, clasificarea și autoclasificarea oamenilor în subculturi servește la *exprimarea distincțiilor sociale* și la consolidarea coeziunii din cadrul grupului."[17]

Totuşi trebuie să ştim că există o mare diferenţă dintre subcultura unei culturi naţionale şi decadenţa subculturii din vremea noastră. Aceasta fiindcă există şi astfel de decadenţe şi nu trebuie să ne ignorăm.

Decadenţa culturii este un proces care începe în sufletul omului care nu mai vrea să cunoască şi nici nu mai vrea să se autoperfecţioneze. Este ca şi cum în acea persoană ceva s-a frânt şi el nu mai vrea să iasă din sine spre alte lumi şi spre alte experienţe. De ce? Fiindcă omul incult este unul care simte o auto-suficienţă. El nu mai vrea să îţi extindă orizonturile şi crede că tot ceea ce contează este

- propria persoană,
- propriul ego
- şi propriile porniri pătimaşe

dincolo de care nu mai există nimic.

„Față de noțiunea de "subcultură", cea de *"microcultură"* desemnează culturile formate pe baza unor *experiențe concrete împărtășite*, pe baza unor biografii comune. Adică poate fi folosită în cazul descrierii unor *spații sociale mai restrânse*, unde mai funcționează mecanismele de ordonare ale sensurilor, dar care, totuși, nu pot fi considerate a fi ultimele spații ale diferențierii culturale, căci acest proces este unul permanent și omniprezent.

David Riesman face distingeri între o majoritate, care "acceptă pasiv stiluri și sensuri oferite comercial, și o subcultură, care caută în mod activ un stil minoritar... pe care îl interpretează în funcție de valorile lor subversive (ce subminează valorile acceptate general)". Sarah Thornton, ce face referiri la Pierre Bourdieu, descrie "capitalul subcultural" ca fiind cunoştintele si avuțiile culturale obținute de membrii unei subculturi, ridicându-și statutul și diferențiindu-se de membrii altor grupuri.

Dick Hebdige, în cartea "Subcultura și sensul stilului" (1979) argumentează că o subcultură este o subversiune a normalității. Subculturile pot fi percepute ca fiind negative, datorită faptului că acestea critică standardul social dominant. În esență, subculturile aduc împreuna indivizi cu opinii asemănătoare, care se simt neglijați de standardele sociale, și le permit să-și dezvolte o identitate."[18]

Ei bine în sens sufletesc este evident că cultura este un drum spre cult. Este vorba aici de cultul religios. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că cultul religios este unul care are mai multe drumuri prin care se poate ajunge la el. *Cultura este un drum spre centru* ca să îl parafrazăm pe Micea Eliade.[19]

Cei care nu vor nici un fel de legătură şi conecţie dintre cult şi cultură trebuie să ştim că sunt unii:

- obscurantişti,
- retrograzi,
- fundamentalişti
- şi mincinoşi.

---

[16] A se vedea Serafim Rose, *Nihilismul: o filozofie luciferică* (Galaţi, 2004).
[17] https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).
[18] Idem.
[19] A se vedea Micea Eliade, *Drumul spre centru* (Bucureşti, 1991).

Cultura de multe ori ajungem să o apreciem din mers fiindcă suntem unii care ajungem să ne dăm seama de frumuseţea şi utilitatea ei gustând din ea. „Întâlnim în antropologie, sociologie cât și în studiile culturale o definiție a subculturii ca fiind un grup de oameni ce au o cultură ce îi diferenţiază de cultura mare, principală de care ei aparţin.

Așa cum arată și prefixul, subculturile reprezintă negocierile semnificative și distincte, localizate în interiorul unei culturi mai largi. Acestea corespund unor poziţii particulare, ambiguităţi și contradicţii specifice întâlnite de anumite grupuri sociale în interiorul structurilor istorice și sociale mai corespunzătoare.

Termenul *subcultură* s-a dezvoltat în special pe studierea și interpretarea tinereţii mai ales în ceea ce privește devianţa.

Studiul subculturilor se bazează pe studiul vestimentaţiei și a muzicii dar și pe alte aspecte cum ar fi modul în care însăși aceste simboluri sunt interpretate de membrii culturii dominante. Pentru a folosi termenii de cultură sau subcultură trebuie să ţinem cont de omogenitatea populaţiei în cauză și de suma trăsăturilor culturale convergente care permit definirea unei identităţi de grup, în ciuda interferenţelor generate de faptul că aparţinem întotdeauna mai multor medii sau ansambluri simultan. Antropologul poate folosi acești termeni depinzând de punctul său de vedere mai mult sau mai puţin cuprinzător."[20]

Doi laici discutau într-o zi.

- Ce părere ai de cultură?
- Nu am o părere formată.
- Atunci eşti pentru cultură?
- Nu sunt împotriva ei.
- Înțeleg.
- Se poate spune că sunt indiferent.
- Eu nu sunt.
- De ce?
- Fiindcă îmi dau seama de un lucru.
- Care?
- Cultura face viaţa mai frumoasă.
- În ce sens?
- Ce am fi fără un concert de muzică, o carte bună de citit sau o poezie frumoasă?
- Asta așa este.
- Cu toate sunt părţi ale culturii.
- Asta nu ştiam.
- Cultura este o treabă complexă.
- Îmi dau seama de asta.
- Mă bucur.
- Dar nu este o problemă obositoare cultura.
- De ce?
- Ca să fi un om cult trebuie să citeşti, să participi al concerte, conferințe etc.
- Nu, cultura nu este o problemă obositoare.
- De ce?
- Îţi voi spune de ce.
- Chiar te rog.
- O să mă folosesc de un exemplu din creştinismul ortodox.
- Care?
- Pe Muntele Sinai mai de mult era o mănăstire.
- Muntele pe care Dumnezeu i-a dat tablele legii lui Moise?
- Da.
- Și?
- Ei bine acolo era un călugăr care avea o ascultare tare grea.
- Care?
- Zilnic trebuia să gătească la 220 de persoane.

[20] https://subculturi.wordpress.com/ce-este-o-subcultura/ (accesat pe 22.06.2024).

- Aşa de mult?
- Da.
- Şi?
- Era ceva cu acest călugăr.
- De ce?
- Deşi nu îşi mai vedea capul de treabă nimeni nu l-a văzut trist şi deprimat.
- Nu?
- Nu.
- Cum aşa?
- Era mai tot timpul vesel.
- Interesant.
- Aşa este.
- Şi?
- Într-o zi stareţul mănăstirii s-a dus la el şi i-a spus.
- Ce?
- Părinte vreau să te întreb ceva.
- Ce anume?
- Ai o ascultare grea.
- Aşa este.
- Cum de eşti mai tot timpul vesel?
- Eu muncesc ca şi când tot ce fac, ar fi slujbă pentru Dumnezeu.
- În ce sens?
- Referindu-se prin aceasta la cuvintele lui Hristos.
- Care?
- „Tot ce veţi fi făcut la unul din aceşti mai mici ai Mei, Mie mi-aţi făcut."
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci motivaţia contează.
- Şi în cazul culturii.
- În ce sens?
- Lipsa culturii ajunge să îl facă pe om să trăiască într-un simulacru al cunoaşterii şi experienţei.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Nu am cum să nu fiu de acord.
- Deci cultura autentică vine odată ce omul vrea să cunoască.
- Să îşi extindă orizontul?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Dar evident că trebuie să fie şi limite.
- Adică?
- Constantin Noica a exagerat când a vorbit de *o mântuire prin cultură*.
- Mântuirea vine numai prin Hristos.
- Da.
- Deci nu trebuie să confundăm lucrurile?
- Nu.
- Aşa cred şi eu.
- Trebuie să fim unii care să ştim care sunt parametri reali ai culturii.
- Aşa este.
- Acum eşti lămurit în ceea ce vreau să spun?
- Da.
- Mă bucur.
- Şi eu.
- Să ne revedem cu bine.[21]

[21] A se vedea Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Gânditorul Constantin Schifirneţ spunea cât se poate de frumos: „orice individ se află într-o situaţie culturală complexă: pe de o parte, el aparţine unui sistem cultural al societăţii şi acceptă valorile acestuia, pe de altă parte, cunoaşte, ca membru al diverselor grupuri, stiluri de viaţă, norme, tradiţii diferite de cele de la nivelul culturii globale a societăţii. Aşadar, concomitent cu o cultură a tuturor membrilor societăţii fiinţează culturi specifice grupurilor – subculturile. Ele derivă din contextele particulare de manifestare a modului de viaţă caracteristic unor structuri sociale, profesionale sau etnice. Subcultura se referă la un sistem de valori şi norme ale unui grup sau categorie socială, diferit de cel al societăţii.

În consecinţă, sunt subculturi etnice, religioase, de vârstă, ocupaţionale, teritoriale etc. Există o varietate foarte mare de subculturi, şi amintim unele dintre ele: subcultura adolescenţilor, subcultura violenţei sau subcultura delincventă, subcultura de penitenciar subcultura muncitorească, subculture mahalalei, subcultura tineretului, subcultura punk, subcultura Generaţiei X, subcultura studenţească.

Aşadar, subcultura fiinţează oriunde se manifestă sau se exprimă diferenţele între oameni, între grupuri, între societăţi, între culturi într-un cadru construit şi dominat de o cultură globală. Nu orice context al deosebirilor între oameni susţine afirmarea subculturilor. În familie există diferenţe între copii şi părinţi, însă aici nu este posibilă subcultura deoarece şi părinţii şi copiii sunt orientaţi de aceleaşi valori şi norme în viaţa acestei comunităţi."[22]

Prin urmare când vorbim de cultură trebuie să ştim că există două extreme:

1. să absolutizăm cultura
2. sau din contră să o neglijăm total.

Sunt unii care dacă nu ai citit mai mult de o bibliotecă consideră că nici nu merită să îşi piardă timpul cu tine la discuţii. Alţii din contră dacă află că ai veleităţi culturale consideră din start că eşti o persoană pierdută. Este bine să ne situăm cumva undeva la mijlocul acestor două extreme. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că cultura este un lucru care ne este de folos. Cultura face lumea

- mai frumoasă,
- mai armonioasă
- şi mai plină de sens.

Această carte se poate spune că este într-un anume sens *o mistagogie a culturii*. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că oamenii de cultură nu sunt chemaţi să ţină lumina sub obroc, ca să îl cităm pe Domnul Iisus. Omul de cultură autentic trebuie să fie un far de lumină în comunitatea lui. Aceasta fiindcă după cum am spus pericolul ignoranţei este unul mare. Ignoranţa poate să fie în acest caz un păcat. Dacă îi ţinem pe copiii în ea evident că vom ajunge să creştem nişte monştri.

Iată ce spunea tot despre împărţirea în subculturi gânditorul Constantin Schifirneţ: „nu este lipsit de interes dacă subliniez faptul că în perioada de dinainte de 1989, termenul „subcultură" nu era acceptat nici măcar în spaţiul academic, fiindcă acest concept nu ar fi fost util în studiul societăţii socialiste orientată spre omogenizare socială, ceea ce nu ar fi făcut posibile culturi diferite faţă de cultura socialistă.

Subcultura constituie şi cadrul referenţial ce permite individului sau unui grup de indivizi să reevalueze imaginea despre ei înşişi, într-un context social mai larg, să propună noi stiluri, moduri şi comportamente de viaţă care pot să concorde cu cele ale vieţii sociale sau să intre în conflict cu acestea.

Prin subcultură anumite simboluri nesemnificative pentru cadrul social pot să capete semnificaţii, constituind, în acelaşi timp, baza pentru construcţia de noi simboluri şi deci, crearea unei culturi tipice unui grup."[23]

În societatea noastră materialistă şi de consum se consideră că nu se prea merită să investim în cultură fiindcă ea costă prea mult. Să fie aşa? Adevărul este că cultura nu constă prea mult. Se ştie de exemplu că în închisorile comuniste în care mai mulţi intelectuali au fost duşi pentru a fi „reeducaţi" după valorile *omului nou sovietic* ei bine s-a creat o adevărată universitate în care în celule se ţineau conferințe pe diferite teme științifice şi culturale sau chiar unii deținuți au ajuns să învețe noi limbi de la profesorii de filologie. Se poate vedea aici că cultura a fost o metodă de rezistență în împrejurări vitrege.[24]

Iată cum se poate vedea că în mai multe împrejurări adverse şi grele cultura a venit ca un liant şi ca o modalitate de rezistenţă. Am dat aici cazul închisorilor comuniste dar astfel de cazuri au fost mult mai multe în istoria lumii. Poate cineva va voi să scrie o carte despre cum s-a putut să se reziste prin cultură în împrejurări grele şi dificile în istoria lumii. Credem că ar fi o încercare care se merită să fie făcută.

---

[22] Constantin Schifirneţ, https://adevarul.ro/blogurile-adevarul/subcultura-si-incultura-1420731.html (accesat pe 22.06.2024).
[23] Idem.
[24] A se vedea Lucia Hossu Longin, *Reeducarea de la Pitești. Cerberii penitenciarelor* (Editura Hyperliteratura, 2020).

Este adevărat că nu putem să cerem ca oamenii să fie culturalizați acolo unde nu sunt condiții. Totuşi este bine să ne dăm seama că deşi nimeni nu se naşte cult, nu toți dau curs dorinței de a devenii culturalizat.

„Termenul de subcultură a fost adus pentru prima dată în anii 1940/50 de către sociologul american Milton Gordon (cf. Wurschi 2007, 21 și urm.). Cercetătorii Școlii de la Chicago au efectuat studii pentru a demonstra regularități în comportamentul deviant al tinerilor. Rezultatul a fost că acești tineri proveneau cu precădere din medii slabe din punct de vedere economic și încălcau valorile culturii dominante din cauza lipsei de perspective. În anii 1970, această abordare a fost extinsă pentru a include diferențierea subculturilor deliberat criminale (cf. Reinhold 2017, 662).

În cercetare, se face o distincție între participarea voluntară și involuntară. Subculturile involuntare apar din cauza discriminării, a apartenenței la o minoritate etnică și a subprivilegiului. Subculturile voluntare care doresc să formeze o alternativă la cultura dominantă și care luptă pentru condiții de viață mai bune sunt, de asemenea, denumite contracultură (cf. Reinhold 2017, 662)."[25]

Se poate vorbii de un *conflict al culturii* în lumea noastră fiindcă în timp ce mai mulți îmbrăţişează valorile unei vieţii îmbibate de cultură ei bine sunt mulți care luptă contra ei şi îi sunt duşmani. Nu ai cum să îi ceri unui satanist sau nihilist să fie interesant de cultură fiindcă el este unul care este certat cu cel mai elementar bun simț şi nu vrea să audă de cultură.

Este tocmai această legătură care există în cultul religios şi cultură care deranjează. Secularismul este unul care de cele mai multe ori îmbrățișează cultura dar o goleşte de

- conținutul
- şi cuprinsul

ei religios.

Cum este posibil acest lucru? Ei bine trebuie să mergem în zorii umanității. Aceasta fiindcă la început omul a voit ca toate domeniile lui de activitate să se lege de Dumnezeu cumva. Pe cum istoria a trecut ei bine omul a ajuns să decadă de la Dumnezeu din ce în ce mai mult. A decăzut atât de mult că a vremea lui Noe Dumnezeu a decis să renască lumea printr-un potop. Pare greu de crezut dar a fost o realitate istorică.

În acest sens trebuie să ştim că o cultură secularizată nu este nimic altceva decât o cultură atee.[26]

Cu privire la subcultura tinerilor gânditoarea Anastasia Ocertnâi spunea: „numeroşi cercetători, în analizele întreprinse asupra subculturii tinerilor, au identificat un şir tipologii. Cercetătorul englez Brake M. analizează subculturile tinerilor din perspectivă deviantă, evidenţiind partu tipuri: subcultura normală (care nu se deosebeşte de cultura generală şi nu are ne-voie de a se evidenţia), delincventă (întrunind tinerii care sunt potențial infractori), rebel-culturală(din care fac parte tinerii din clasa de mijloc, cu studii superioare şi pasionați de artă), activă politic. Tipologia dată de Brake M. este una depăşită pentru societatea contemporană, mai ales că subcultura este un fenomen dinamic.

Cercetătorul rus Толстых A.B. a stabilit următoarele tipuri de subculturi, în dependenţă de sfera de activitate: social-politice, care au drept scop propagarea unor anumite puncte de vedere social-politice; radicale; ecologico-etice; asociaţiile neformale de tineri cu un anumit stil de viaţă (panki, hippy etc.); netradiţional-religioase (satanişti etc.); pe interese (fanaţi, filatelişti etc). Această tipologie este una productivă, care permite să se observe liantul care întruneşte tinerii într-o anumită subcultură, care se creează de tineri din dorinţa de a-şi găsi persoane asemănătoare sie şi de a depăşi dificultatea de a nu fi şi trăi singur, dar într-o formă colectivă, având un sentiment de solidaritate. Cu toate acestea, o astfel de tipologie nu acoperă toate tipurile de subculturi ale tinerilor."[27]

Societatea de consum este una care ştim că ajunge să creeze o cultură eliberată de „povara" credinței în Dumnezeu. Aceasta fiindcă se consideră de mai multe mentalități

- progresiste,
- emancipate
- şi elevate

că de fapt legătura dintre cultul religios şi cultură este una iluzorie şi prin urmare este nulă.

Aceasta trebuie să fie spusă mai ales fiindcă trebuie să ştim că o cultură secularizată şi desacralizată este un simulacru al culturii. Cultura în sine este şi ea străbătură de un fior al sacrului într-un anume fel. Aceasta fiindcă noțiunea de sacru trebuie să ne dăm seama că nu este deloc fără de legături cu cultura. Fiorul sacrului este

[25] https://www.hyperkulturell.de/subcultura-2/ (accesat pe 22.06.2024).
[26] A se vedea Radu Teodorescu, *Secularismul: ideologie fără Dumnezeu* (Cugir, 2017).
[27] Anastasia Ocertnâi https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/151447322832_oceretnii_Manifestareatinerilorprinsubculturi.pdf (accesat pe 22.06.2024).

unul care este prezent în cultură prin faptul că ne face să vedem mai bine frumuseţea lumii din jur şi a omului în general.

Ei bine în subcultură sau la fel de bine în cultura secularizată nu se mai simte nici un fior sacru. Iată ce spunea în acest sens tot gânditoarea Anastasia Ocertnâi: „în concepţia cercetătorului Сергеев С.А. subculturile tinerilor comportă următoarele tipuri: romantico-evazivă (hippy, baikerii, indeaniştii etc.), hedonico-distractive (rapperii etc.), criminale(gopnicii etc.), anarho-nihiliste (mişcările politizate extremiste de dreapta sau de stînga etc.). Un alt criteriu de sistematizare a subculturilor este cel al confortului, dezvoltat de către Башлачев А., după care subculturile pot fi conforte, conforte în anumite condiţii, neconforte (protestatare). Cercetătorii ruşi Левикова С.И. şi Бабахо В.А. au evidenţiat următoarea tipologie a subculturilor de tineret:

- subculturi care întrunesc admiratorii de stiluri muzicale (metaliştii, braikerii etc.),
- subculturile cu o anumită orientare valorică, în special politică şi ideologică (anarhiştii, pacifiştii, „verzii" etc.),
- subculturi cu caracter apolitic şi evaziv (hippy, oamenii „sistem" etc.),
- subculturi de orientare estetică (mişcarea „mitki" din Rusia etc.),
- subculturi care împărtăşesc cultul muşchilor şi a forţei fizice (culturiştii etc.),- subculturi criminogene, având la bază agresivitate şi activitate împotriva legilor (gopnicii etc.) [5, p.186-187]."[28]

Simulacrele culturii sunt în acest sens un fel de desacralizare generică a culturii în care nu mai există nimic

- de valoare,
- profund,
- fecund
- şi folositor.

Astfel de tendinţe secularisteşi nihiliste trebuie să ştim că sunt mai multe în lumea noastră şi este bine să fim conştienţi de ele.

Omul ajunge ca mai în toate epocile să îşi creeze simulacre ale adevăratei culturi. În acest sens trebuie să ştim că antichitatea a avut propria ei înțelegere a culturii care era profund îmbibată de un element păgân. Lumea antică avea o cultură păgână în care zeilor li se ridicau statui dintre cele mai scumpe şi se scriau ode în cinstea lor lirice şi muzicale.

Este adevărat că cultura păgână a fost şi ea un simulacru al adevăratei culturi.[29] Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că o cultură care slujea zeilor nu avea cum să fie o cultură autentică şi veridică ştiind bine că cultul se leagă de cultură.

„Aspectul unor tineri, adesea ‚spectacular' (moda și stilul îmbrăcăminții) și activitățiilor lor ‚spectaculare' reprezintă forme de reacție și rezistență specific subculturale, prin intermediul unor identități și ritualuri subculturale specializate. Subculturile funcționează astfel pentru a câștiga-sau cel puțin, pentru a contesta-‚spațiul cultural' în favoarea membrilor săi, în acest mod, ele generează și confirmă tipurile importante de identitate și orientare spre valorile dominante ale ordinii sociale și culturale mai largi.

La fel ca și „cultura", o subcultură cuprinde un ansamblu de norme, credințe, valori și comportamente dar populația ce le împărtășește face parte dintr-o cultură mai mare care prezintă o anumită continuitate în cadrul unei societăți date. Exemple concrete ale *relației subcultură-cultură* întâlnim în cărțiile unor cercetători englezi și americani ce s-au ocupat cu studiul subculturilor *Youth, Punk, Goth* și nu numai.

Spațiul urban este un mediu propice unde pot apărea subculturi de orice fel. Departe de a constitui numai un cadru rigid de desfășurare a vieții sociale, el devine un „produs social", o proiecție, sau, într-o viziune interacționist-simbolică, o realizare a semnificației pe care i-o acordă indivizii."[30]

Păgânismul nu a spus pe faţă că este împotriva culturii ci ceea ce a voit el a fost ca toată cultura să fie convertită la valorile păgâne. Ei bine acest lucru a reuşit şi trebuie să ştim că poate a fost unul dintre cele mai mari simulacre ale culturii din toate timpurile. Aceasta fiindcă știm că păgânismul a fost o religie falsă care de mai multe ori a căzut în demonolatrie (se închina demonilor ca lui Dumnezeu).

Experimentul păgân al transformării culturii într-un mare simulacru trebuie să ştim că are loc la o scară mai mare sau mai mică în mai toate marile religii necreştine ale lumii noastre.

---

[28] Anastasia Ocertnâi https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/1511473222832_oceretnii_Manifestareatinerilorprinsubculturi.pdf (accesat pe 22.06.2024).
[29] A se vedea Jonathan Kirsch, *God against the gods: the history of the war between monotheism and polyteism* (Viking Compass, 2004).
[30] https://subculturi.wordpress.com/ce-este-o-subcultura/ (accesat pe 22.06.2024).

Este bine să ştim că cultura are totuşi un drum al ei propriu diferit de al religiei dar totuşi o cultură atee nu poate să fie ceva bun. Aceasta fiindcă cultura din cele mai vechi vremuri a fost deschisă valorilor religioase. Prin urmare trebuie să ştim că trebuie să existe un dialog dintre religie şi cultură şi noi cei care avem potenţial cultural trebuie să încurajăm acest potenţial cultural.[31]

Doi istorici discutau într-o zi.

- Cum priveşte istoria cultura?
- Încearcă să stea departe de cultură.
- De ce?
- Fiindcă se consideră că nu trebuie să amestecăm lucrurile.
- Totuşi se poate vorbii de o istorie a culturii?
- Da.
- Înseamnă că există puncte de legătură dintre istorie şi cultură nu?
- Evident.
- Sunt interesant de istoria culturii.
- Este o temă vastă.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Cultura a variat în istoria lumii dar un singur lucru este cert.
- Care?
- Toate timpurile şi-au avut cultura lor.
- Aşa este.
- Vezi?
- Şi care trebuie să fie atitudinea noastră a istoricilor faţă de cultură?
- Un istoric autentic este şi un om de cultură.
- Se poate să fie ambele?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă istoria este dincolo de toate o istorie a mentalităţilor.
- Ai dreptate.
- Studiind istoria mentalităţilor nu ai cum să eviţi cultura.
- Sunt de acord.
- Deci poţi să fi un istoric şi un om de cultură în acelaşi timp.
- Dacă şti să le îmbini.
- O să îţi spun o întâmplare în acest sens.
- Ce întâmplare?
- O întâmplare din istoria Franţei.
- Sună interesant.
- Este.
- Spune.
- Este vorba de regele Carol cel Mare.
- Ştiu de el.
- Este considerat de unii părintele fondator al Franţei.
- Ştiam.
- Ei bine Carol cel Mare nu a fost numai un mare monarh ci şi un model de părinte.
- În ce sens?
- El a voit ca toate fiicele lui să se pună la lucru după condiţia lor, aşa că ele trebuiau să spele, să facă mâncare, să coase, să brodeze şi altele.
- Chiar?
- Da.
- Nu îmi vine să cred.
- Carol cel Mare nu purta decât albituri făcute de fiicele lui.
- Ce frumos.

[31] A se vedea Georges Florovsky, *Creştinism şi cultură* (Alba Iulia, 2019).

- Cu acest exemplu al casei sale împăratul a învăţat pe supuşii săi că munca nu e o ruşine, ci şi o datorie a tuturor.
- Acesta este un exemplu cât se poate de grăitor în acest sens.
- Este.
- Atâtea domnişoare din timpul nostru ar trebui să roşească faţă de aceste fiice ale marelui suveran.
- Aşa este.
- Deci vezi, nu este imposibil să fi un istoric şi în acelaşi timp şi un om de cultură.
- Acum că mi-ai spus aceste lucruri trebuie să îţi dau dreptate.
- Mă bucur.
- Îmi dau seama că istoria este şi ea una care contribuie la marele edificiu al culturii.
- Dar şi cultura contribuie la facerea istoriei.
- Cred că acolo unde există cultură se poate vorbii de o istorie adevărată.
- Adevărul este că istoria a cunoscut mai multe etape întunecate.
- Din nefericire aşa este.
- Totuşi istoria şi cultura sunt două lucruri distincte.
- Aceasta fără nici o îndoială.
- Deşi ele se mai multe ori se întrepătrund.
- Dacă vrei să ai o înţelegere mai profundă a culturii te poate ajuta istoria culturii.
- Este un paradox nu?
- Da.
- Nu m-am gândit prea mult la aceste lucruri.
- O facem acum împreună.
- Aşa este.
- Este o bucurie să pot să împărtăşesc aceste lucruri cu tine.
- Este mă simt onorat.
- A fi un om de cultură este cu adevărat frumos.
- Ceea ce este trist este că oamenii de cultură din zilele noastre nu sunt prea apreciaţi.
- Ajungem de mai multe ori să apreciem incultura şi subcultura promovată de modele nerozeşti ale lumii din jur.
- Din nefericire aşa este.
- Cultura autentică trebuie să fie făcută cumva cu un fior religios.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă cultura este menită să fie o extensie a cultului religios.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- Cultura face cultul mai frumos şi mai plin de viaţă.
- Dacă se inspiră din el?
- Da.
- Aşa credeam şi eu.
- Cu cât cultura stă mai aproape de cultul religios cu atât mai mult ea este mai fecundă şi mai originală.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă cultura are nevoie de inspiraţie.
- Şi cultul se inspiră de Duhul Sfânt?
- Da.
- Dacă stau bine să mă gândesc aşa este.
- Vezi?
- Reţin din discuţia noastră că un istoric poate să fie şi un om de cultură.
- Aşa este.
- Este ceva nou pentru mine.
- Înţeleg.[32]

[32] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Mai ales tinerii au nevoie de cultură pentru a se forma ca oameni. Totuşi cultura tinerilor de mai multe ori este una care devine un simulacru al adevăratei culturi: „subcultura **hippy** (sau **hippie**) a fost inițial o mișcare de protest a tineretului împotriva societății materialiste occidentale, care a luat ființă în SUA la începutul anilor 1960 și care mai apoi s-a răspândit în multe țări din lume. Mişcarea hippy a fost atât o mişcare politică de tip colectivist, cât și culturală, considerată și o contracultură inspirată din filozofia Hindusă, respectiv Sadhu.[

Cuvântul „hippy" vine de la „hipster", care descria tinerii beatnik care s-au mutat în districtul Haight-Ashbury din San Francisco, SUA. Aceşti tineri moşteniseră atitudinea nonconformistă a generației beat, și-au creat cu timpul comunități proprii, ascultau rock psihedelic, erau adepți ai promiscuității sexuale și foloseau droguri precum haşiş şi LSD. Susținători ai socialismului, adepți ai „păcii", au fost folosiți de Uniunea Sovietică în lupta ideologică împotriva Statelor Unite ale Americii, respectiv împotriva războiului din Vietnam.

Moda și valorile hippy au avut un efect major asupra muzicii de masă, a televiziunii, filmelor, literaturii și artelor. În anul 1968 revista Time Magazine a făcut un studiu pentru a descoperi exact originile mișcării hippy. În urma acestui studiu a ieșit la iveală faptul că până și în Grecia Antică a existat o astfel de mișcare, din care au făcut parte filozofi precum Diogenes din Sinope. Primele forme ale culturii hippy au apărut în Europa. Între anii 1896-1908 în Germania a existat o mișcare contraculturală împotriva muzicii populare, la acea vreme. Cunoscută sub numele de Der Wandervogel (pasărea migratoare) mișcarea se opunea tradiționalismului din muzică."[33]

CAPITOLUL 2

SIMULACRELE CULTURII LA CEI CARE LUPTĂ CONTRA CULTURII: PRIMITIVII, REBELII FĂRĂ MOTIV, NIHILIŞTII SAU SATANIŞTII

Vom vorbii mai mult în acest capitol de cei care resping şi luptă pe faţă şi deschis împotriva culturii. Ce are loc cu ei? Ei bine cei care luptă împotriva culturii sunt unii care încep să simtă în ei

- un gol,
- un vid,
- un vacuum.

De ce? Fiindcă nevoia de cultură este una inerentă şi firească în sufletul omului. Acest gol şi vid cultural pe care îl simte cel care urăşte şi detestă cultura trebuie să ştim că este unul care aduce cu sine o funcţionare deficitară a omului. Aceasta fiindcă după cum am spus este în firea lucrurilor ca omul să fie o fiinţă culturalizată. Când cultura dispare în viaţa omului, ei bine el ajunge să îşi creeze mai multe simulacre care sunt un fel de supapă a adevăratei culturi.[34]

Primitivii sunt primii care intră în această categorie a celor care luptă contra culturii. Cei care studiază pe primitivi vor putea vedea că deşi primitivii sunt unii care resping cultura au totuşi mai multe simulacre ale ei:

- dansul de trib,
- mituri religioase,
- superstiţii,
- totemuri,
- fetişuri
- sau credinţe şi mituri animiste.[35]

Prin urmare se poate vedea în viaţa omului primitiv că sunt mai multe simulacre ale adevăratei culturi. Sunt mai mulţi sociologi şi antropologi care au remarcat acest lucru.

Primitivii sunt unii care fac parte din contra-cultură. Modul de viaţă primitiv este unul evident înapoiat şi regresiv. Totuşi ceea ce se poate remarca că nu există trib de primitivi care să nu aibă mai multe simulacre ale culturii. Primitivii sunt unii care resping cultura şi civilizaţia din dorinţa de a duce un mod de viaţă lângă natură şi a nu mai avea contacte cu civilizaţia.

Modul de viaţă primitiv este unul sălbatic şi trebuie să ştim că sălbăticia şi cultura nu au mai nimic în comun. Totuşi, primitivii cântă, dansează, compun texte, au poveşti mitologice cu zeii pe care îi venerează etc. Toate acestea sunt de fapt un mare simulacru al culturii. Aceasta fiindcă după cum am spus chemarea la cultură este una pe care primitivul o simte în viaţa lui chiar dacă se luptă să o reprime.

[33] https://ro.wikipedia.org/wiki/Hippy (accesat pe 22.06.2024).
[34]A se vedea Emil Dumea, *Cultură și religie în dialog* (Iași, 2010).
[35]A se vedea Franz Boas, *The mind of the primitive man* (Macmillan company, 1939).

„Contracultura cuprinde valori, idei și atitudini opuse sau diferite de cele care predomină în societate. Există anumite valori și comportamente stabilite și acceptate social. Contracultura este o mişcare care își propune să își arate nemulțumirea față de ceea ce este prestabilit și general acceptat.

Grupurile care fac parte din contracultură se opun normelor sau valorilor acceptate social. Contracultura apare cu ideea de a opune valori prestabilite.

Theodore Roszak a inventat acest termen în 1968 prin lucrarea sa Naşterea unei contraculturi.

Internetul, mass-media și boom-ul noilor tehnologii au influențat valorile acceptate la nivel cultural și social. Ei au un rol foarte important în modelarea societății și în modul în care se comportă indivizii, deoarece au o mare influență asupra maselor.

Orice lucru care pune o provocare sau o respingere la cultura dominantă este considerat o contracultură.

De-a lungul anilor, au existat o multitudine de mișcări care s-au răspândit și s-au răzvrătit împotriva a ceea ce a fost acceptat cultural în acel moment. De exemplu, hippii, feminismul, homosexualitatea, printre alte aspecte."[36]

Este clar că manifestările de viață ale primitivilor sunt unele care în nici un fel nu pot include în ele cultura însă ceea ce trebuie să ştim este că totuşi un simulacru al culturii există la primitivi. De cele mai multe ori primitivii ajung să își găsească explicații religioase cu privire la modul de viață sălbatic pe care îl duc. Aceasta fiindcă dintr-un motiv sau altul ei au ajuns să trăiască aşa cum o fac.

Adevărul este că mintea primitivului ajunge să facă un mit al culturii care este văzută de ei ca un lucru mare dar care nu poate fi atins fiindcă pornirile animalice din ei sunt mult mai mari decât nevoia de cultură.

Simulacrul culturii la primitivi trebuie să ştim că nu se poate în nici un fel să nu fie negat. Mai toate triburile de primitivi au ajuns la crezul că de fapt dansul are o funcţie ritualică. Dansul la tam-tam este propriu la mai toţi primitivii. Pentru ei acest dans este un element cultural. La fel de bine primitivii sunt unii care sunt mari meşteri în a sculpta statui ale zeilor sau totemuri. Acestea pentru ei sunt adevărate creaţii religioase şi culturale.

Este clar că primitivul este unul care îşi duce viaţa într-un fel de mare simulacru cultural. Aceasta fiindcă ei deşi nu au cultură au mai multe simulacre ale ei care de cele mai multe ori au valenţe religioase.

Şamanul sau vrăjitorul tribului la mai mulţi primitivi are rolul de a fi un fel de far de lumină în jurul căruia gravitează toată viaţa tribului. Şamanii de mai multe ori au adevărate poveşti fantastice despre ei şi interacţiunea cu lumea spiritelor.[37]

După cum am spus primitivii fac parte din contracultură, adică dintre cei care luptă şi resping total cultura. „Care sunt caracteristicile contraculturii?

Acestea sunt principalele:

- Grupurile care sunt scufundate în contracultură apar cu ideea îndeplinirii anumitor obiective. De exemplu, schimbarea drepturilor care există cu privire la o anumită problemă, cum ar fi homosexualitatea.
- Contracultura poate fi diferențiată între cele care au lăsat o amprentă istorică prin revoluții și grupuri care au avut o mare semnificație și cele care se manifestă cu propriile particularități și caracteristici în anumite circumstanțe.
- Ele apar de obicei ca o respingere a ceea ce este stabilit social.
- O altă cauză a contraculturii și a grupurilor care se bazează pe aceasta este faptul că indivizii care participă se simt ca o minoritate. De obicei, acestea nu sunt luate în considerare de sistemul actual.
- Grupurile de contracultură se manifestă adesea prin acțiuni publice, simboluri și mesaje."[38]

Este bine să ne dăm seama că contracultura la primitivii ajunge să creeze mai multe simulacre ale culturii fiindcă este evident că viaţa de trib nu este numai anostă şi retrogradă dar este la fel de bine şi foarte plictisitoare.

A face statui şi totemuri zeilor şi marilor spirite este în cele din urmă tot un fel de simulacru al culturii. Aceasta fiindcă pentru mentalitatea primitivă acestea sunt cu adevărat mari opere de artă.

Toţi oamenii ştiu că atunci când ajungi să respingi total cultura şi civilizaţia ei bine trebuie să găseşti ceva pentru a o înlocui. Primitivii au creat mai multe simulacre ale culturii în care vânătoarea sau culesul de hrană din junglă sunt văzute ca adevărate ritualuri religioase şi culturale.

Aceasta fiindcă după cum am spus în nici un fel viaţa nu poate să fie lipsită de elementul cultural care este propriu vieţii omului.

---

[36] https://ro.economy-pedia.com/11040288-counterculture (accesat pe 22.06.2024).

[37] A se vedea Mircea Eliade, *Şamanismul şi tehnicile arhaice ale extazului* (Bucureşti, 2014).

[38] https://ro.economy-pedia.com/11040288-counterculture (accesat pe 22.06.2024).

În sens mai larg trebuie să ştim că primitivii intră şi ei la categoria celor nemulţumiţi de cultură care vor să ducă o viaţă fără de nici o cultură. După cum am putut vedea ei ajung să îşi facă mai multe simulacre ale culturii deşi nu sunt conştienţi de acest lucru.

Putem să dăm câte exemple ale termenului de contracultură din care fac parte şi primitivii? „Acestea sunt câteva exemple tipice ale acestui termen:

- Grupurile urbane care au apărut de-a lungul istoriei. De exemplu, punk-urile, mişcarea grunge, rockerii, printre altele.
- Acele grupuri care au condus mișcările sociale și culturale să schimbe sistemul și să fie luate în considerare. De exemplu, hippies, mişcări de muncă, feminism etc.

Pe scurt, contracultura își propune să schimbe tot ceea ce este stabilit social și acceptat. Ideea grupurilor care aparțin contraculturii este ca acestea să fie ascultate și să-și arate nemulțumirea față de valorile sociale sau culturale predominante."[39]

O altă categorie a contraculturii este formată din rebelii fără cauză. Sunt mai mulţi în societatea noastră care trebuie să ştim că sunt într-o stare de permanentă:

- nemulţumire,
- nelinişte,
- ranchiună
- şi ură.

Ei sunt cei pe care îi vom denumii ca fiind rebelii fără cauză. În toate timpurile istoriei au existat astfel de persoane care s-au organizat în adevărate grupuri sociale. De mai multe ori formele de manifestare ale rebelilor fără cauză au ajuns să fie cât se poate de bizare şi ciudate.

- Revolte de stradă,
- revoluții hibride,
- planuri de mari lovituri de stat,
- o stare de nemulțumire continuă cu societatea
- sau atacarea sistemului

şi multe altele sunt cu toate forme prin care rebelii fără cauză ajung să se manifeste.[40]

Prin urmare **„contracultura** este un termen sociologic folosit pentru a descrie valori și norme de comportament ale unui grup cultural, sau a unei subculturi, care diferă de valorile și normele de comportament ale culturii unei anumite perioade, echivalentul cultural al opoziției politice. Este un neologism atribuit lui Theodore Roszak.

Spre deosebire de subculturi, o *"contracultură"* se manifestă în opoziție cu cultura dominantă în societate. „Adepții unei contraculturi resping unele sau majoritatea standardelor și modelelor comportamentale ale societății înglobante, dar nu resping toate normele și valorile culturii dominante" (I. Mihăilescu, 1993)."[41]

Este bine să ştim că un exemplu de contracultură a fost într-un anume sens Renaşterea italiană. De ce spunem acest lucru? Fiindcă renascentiştii au voit să învie mai multe idealuri ale lumii antice păgâne. În acest sens în Renaştere – după cum a spunea istoricul religiilor Ioan Petru Culianu – a existat un fel de amestec de eros şi magie.[42]

Sunt mai puţini cei care ştiu că Renaşterea de fapt a fost un fel de mişcare de contracultură împotriva creştinismului. S-a ajuns să se vorbească chiar şi de o filosofie a Renaşterii.[43]

Ei bine de mai multe ori când un curent sau o mişcare socială de mare anvergură apare trebuie să ne întrebăm care este

- cauza,
- motivul generic
- şi cadrele

prin care ea ajunge să apară şi să se manifeste.

Dacă vom face aşa vom ajunge să ne dăm seama că de mai multe ori lucrurile nu sunt ceea ce par a fi. Renascentiștii s-au revoltat împotriva creştinismului şi au ajuns să picteze nuduri prin biserici. Să nu fie acest lucru o dovadă de contracultură? Evident că da.

---

[39] Idem.

[40] A se vedea Scott G. von McNall, *Cultures of defiance and resistance: social movement in 21st century America* (Routledge, 2018).

[41] https://ro.wikipedia.org/wiki/Contracultur%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

[42] A se vedea Ioan Petru Culianu, *Eros și magie în Renaștere* (Iaşi, 2003).

[43] A se vedea P. P. Negulescu, *Filosofia Renașterii* (Editura Cartea românească, 2013).

Contracultura**: „arta psihedelică** se referă la forma de artă, lucrare grafică sau reprezentare vizuală legată sau inspirată de experiențele psihedelice sau halucinațiile experimentate ca urmare a ingerării de droguri psihedelice precum LSD, psilocibină sau DMT. Cuvântul „psihedelic" (inventat de psihologul britanic Humphry Osmond) înseamnă „manifestare a minții". Conform acestei definiții, toate eforturile artistice de a descrie lumea interioară a psihicului pot fi considerate „psihedelice". În limbajul comun, „arta psihedelică" se referă în primul rând la mișcarea artistică a contraculturii de la sfârșitul anilor 1960, care prezintă imagini extrem de distorsionate sau suprarealiste, culori strălucitoare, folosirea întregului spectru de culori și animații (inclusiv desene animate) pentru a evoca, transmite sau spori experiențele psihedelice. Artele vizuale psihedelice au fost o contraparte a muzicii rock psihedelice. Posterele concertelor, coperțile albumelor, spectacolele cu lumină lichidă, arta luminoasă lichidă, picturile murale, cărțile de benzi desenate, ziarele underground și multe altele reflectau nu numai modelele de culori care se învârteau caleidoscopic în halucinațiile psihedelice, ci și sentimentele politice, sociale și spirituale revoluționare inspirate de intuițiile derivate din aceste stări de conștiință psihedelice."[44]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Este un lucru pe care vreau să îl discut cu tine de mai multă vreme.
- Care?
- Ce părere ai de rebelii fără de cauză?
- Evident că una rea.
- Dar ce îi determină să ajung să aibă acest comportament.
- Cred că ştiu ce.
- Ce?
- Răutatea.
- În ce sens?
- Sunt unii care şi când lucrurile sunt bune ei sunt tot nemulţumiţi.
- Crezi?
- Da.
- Dar de ce?
- Nu trebuie niciodată să subestimezi tendinţa omului de a face răul.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Ar fi bine o faci.
- Am să o fac.
- Sunt unii care de multe ori cred că ei sunt mai buni decât restul.
- Şi?
- Se supraapreciază.
- Nu te înțeleg.
- Ca să te fac să înțelegi o să îți dau un exemplu din spiritualitatea ortodoxă.
- Te ascult.
- Un călugăr s-a mutat dintr-o mănăstire în alta.
- Şi?
- El nu era prea mulţumit cu ascultările din mănăstire.
- De ce?
- Considera că la mănăstire se munceşte prea mult.
- Şi?
- Când a ajuns în noua mănăstire mai s-a dus în chilia lui şi a început să se roage şi să citească mai multe cărți sfinte.
- Frumos.
- Seara i s-a făcut foame.
- Şi?
- S-a dus la restul de călugări care tocmai terminaseră de mâncat.
- Şi?
- L-a întrebat pe stareţul mănăstirii.
- Ce?
- Părinte pe mine de ce m-ai chemat la masă?

[44] https://ro.wikipedia.org/wiki/Arta_psihedelic%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

- Fiindcă tu nu ai nevoie de mâncare şi băutură fiindcă trăieşti numai cu rugăciune şi citirea cărţilor sfinte.
- Nu este aşa părinte stareţ.
- Trebuie să ţinem calea de mijloc fiul meu.
- Adică părinte?
- Nu putem să trăim fără hrană dar nici fără rugăciune.
- Aşa este părinte.
- Vezi?
- Să mă iertaţi părinte.
- Asta este toată povestea?
- Da.
- Este pilduitoare.
- Aşa este.
- Deci vezi rebelii fără de cauză de cele mai multe ori sunt rupţi de realitate.
- De ce?
- Fiindcă se văd mai bun decât restul.
- Dar nu spun acest lucru pe faţă nu?
- Nu prea.
- Rebelii fără cauză nu iubesc cultura.
- Nu au cum.
- De ce?
- Fiindcă cultura înseamnă disciplină.
- Aşa este.
- Rebelul fără cauză este unul care face totul pentru a nu fi deranjat din comoditatea şi degradarea sa.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Rebelul fără cauză este veşnic nemulţumit.
- Chiar dacă viaţa culturală este frumoasă?
- Da.
- Dar de ce?
- Fiindcă în inima lui s-a cuibărit răutatea.
- Să fie răutatea cauza rebeliunii fără motiv?
- Da.
- Nu ştiam acest lucru.
- Sunt mai multe studii pe această temă.
- Sunt siguri.
- Rebelii fără cauză au existat în mai toate timpurile istoriei?
- Nu ştiam.
- Vandali, uzurpatori, scandalagii, ghetouri etc.
- Da cu toţii sunt rebeli fără cauză.
- Acolo unde este rebelul fără cauză este un agent al haosului şi anarhiei.
- De acest lucru sunt sigur.
- Aceasta fiindcă el crede că starea de mânie şi nervi este una bună.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- Rebelii fără cauză au un cult al mâniei.
- Sunt sigur.
- Tot ceea ce fac cei din jur este vrednic de dispreţ.
- Din nefericire.
- Şi de cele mai multe ori rebelul fără cauză sfârşeşte prost.
- Într-un fel sau altul.
- Fiindcă starea de a fi rebel fără cauză nu este firească omului.
- Aşa este.[45]

[45] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștin ortodoxă* (Arad, 1929).

„Contracultura anilor 1960 a predicat un refuz total al modului de viaţă curent şi a generat un mare număr de comunităţi, rupte aproape total de o societate pe care o acuzau de cinism (mai ales cu referire la Războiul din Vietnam) şi de dezumanizare prin dispreţul arătat individului, considerat de societatea industrială a vremii o rotiţă impersonală într-un imens angrenaj.

Această etică exuberantă e posibilă şi datorită afluenţei societăţii americane, care la acea dată cunoaşte ceea ce scriitorul şi jurnalistul Tom Wolfe numeşte o explozie a fericirii („Happiness Explosion!"), ceea ce permite o extindere nemaivăzută până atunci a ego-urilor, a plăcerilor şi distracţiilor pentru generaţiile şaizeciste de studenţi. Sintagma „contracultură" a fost „branduită" de tânărul academician Theodore Roszak într-un articol din periodicul „The Nation" din 25martie 1968 cu titlul Tinerii şi marele refuz. În articolul său, contracultura e legată de Noua Stângă protestatară, presupune noi tipuri de comunitate precum comunele, noi atitudini sexuale (căsătoria deschisă, de pildă), o estetică inovatoare, afirmareapropriei individualităţi, o îndepărtare de power politics, de etica protestantă a muncii degenerată în workoholism şi, în fine, o distanţare de ideologia „ burgheză" a generaţiilor mai vârstnice."[46]

Nihiliştii sunt unii care fac parte din contracultură. Ei sunt unii care nu spun pe faţă că resping cultura dar în cele din urmă acest lucru ajung să îl facă. Nihilistul nu crede în Dumnezeu ci în neant sau mai bine spus în nimic. Ei bine trebuie să ştim că cultura nu este neant şi nimic. Cultura este

- viaţă,
- creaţie,
- ingeniozitate,
- spiritualitate
- şi civilizaţie.

Toate aceste lucruri sunt negate de nihilist care crede că în cele din urmă viaţa nu este nimic mai mult decât un teatru al absurdului.[47]

Nihilistul are cu adevărat o viziune satanică despre lume chiar dacă neagă existenţa iadului. „Nihilismul – care consideră că nu există Adevăr absolut, că toate adevărurile sunt relative– este, după cum a afirmat Eugene, filosofia care stă la baza culturii secolului XX: „S-a răspândit atât de mult, încât a devenit universal; a penetrat perfect şi adânc în minţile şi inimile tuturor oamenilor de astăzi, încât nu mai există nici un «front» pe care să fie combătut". Miezul acestei filosofii, spune el, a fost „exprimat cel mai clar de Nietzsche şi de un personaj al lui Dostoievski în fraza: «Dumnezeu a murit, prin urmare omul devine dumnezeu şi totul e permis»"."[48]

Dintre cei mai cunoscuţi promotori ai nihilismului amintim pe Nietzsche, Cioran, Schopenhauer, Mainlander, Stirner etc. cu toţii au fost unii care au spus că sensul vieţii nu este Dumnezeu ci nimicul.

Pentru nihilist cultura nu are nici un sens din moment ce totul din această lume este lipsit de sens. Nu vom putea să convingem pe nihilist că are sens să faci cultură fiindcă nu o să avem nici un rezultat.

Totuşi şi în cazul nihiliştilor vom întâlnii mai multe simulacre ale culturii. De ce? Fiindcă pentru a îşi promova ideile şi conceptele ei bine nihiliştii ajung:

- să scrie cărţi nihiliste,
- să publice studii şi articole,
- să dea interviuri,
- să ia atitudine în societate
- să fie chiar personalităţi.

De exemplu Nietzsche a fost cât se poate de interesat de problema vechilor religii necreştine şi păgâne. El credea că zoroastrianismul este o religie veritabilă şi chiar a scris o carte în acest sens.

Nihiliştii care nu cred în nimic ajung de mai multe ori să facă mari eforturi culturale pentru a îşi promova şi obţine cât mai mulţi adepţi. Toate aceste lucruri sunt mai mult un fel de simulacru cultural. De ce? Fiindcă din moment ce crezi în nimic ei bine nu mai ai nici un motiv să te zbaţi pentru a îţi face cunoscute ideile şi pentru a le impune în societatea din jur.

Este bine să ştim că nihilismul a fost precedat de umanism. Umanismul „este o răzvrătire împotriva adevăratei naturi a omului şi a lumii, o fugă de Dumnezeu ca centru al fiinţei umane, o negare a tuturor realităţilor existenţei umane, înveşmântată în limbajul opusului tuturor acestora. De aceea, subumanismul nu este

46 https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).

47 A se vedea Radu Teodorescu, *Metode de înfrângere a absurdului sau despre originile demonice ale absurdului* (Cugir, 2023).

48 Serafim Rose, *Nihilismul: o filozofie luciferică* p. 2. https://ortodoxlogos.ro/wp-content/uploads/2020/11/4380125-Par-Serafim-Rose-Nihilismul.pdf (accesat pe 01.04.2025).

un obstacol în realizarea umanismului; subumanismul este culmea şi scopul umanismului. Prin urmare, iraţionalismul zilelor noastre nu este decât o demascare araţionalismului iluminist, dezvăluindu-l ca pe o încrengătură de minciuni şi decepţii, aşa cum este în realitate. Subumanismul ne învaţă că «umanismul» Iluminismului, care neagă adevărate natură a omului ca şi chip a lui Dumnezeu, nu este deloc umanism; iraţionalismul ne învaţă că «raţionalismul» Iluminismului, care divorţează de Dumnezeu - ultima «raţiune», nu este în fond raţional."[49]

Unul dintre cele mai de jos niveluri la care poate cădea omul este satanismul. Pare greu de crezut pentru unii dar realitatea a demonstrat că au existat şi există mai mulţi satanişti. Sataniştii îşi trag numele de la îngerul căzut din ceruri fiindcă a voit să ia locul lui Dumnezeu. „Denumirea curentului satanist modern pornește de la „Satan", adversarul spiritual al demiurgului din tradiția religioasă iudeo-creștină, nume folosit pentru a simboliza respingerea de către sataniști a principiilor majore ale religiilor iudeo-creștine.

Simbolul Satan – în satanismul modern nu este zeu, ci doar un simbol pentru dumnezeu, care la rândul lui este performat și satisfăcut de satanistul însuși. LaVey propune că toți zeii sunt creații ale credincioșilor și că în acest fel venerația zeilor este prin extensie, venerația creatorului acestor zei (credinciosul). O dogmă a satanismului modern este: „Eu sunt dumnezeul meu". Cel mai important eveniment din calendarul satanic este ziua de naștere a credinciosului, aceasta reprezentând și nașterea dumnezeului său. Un fapt surprinzător despre satanismul modern este că Satan, perceput ca „diavol" în cultura populară, nu este venerat, fiind considerat doar un arhetip literar care este un exemplu de opoziție față de umilință și credință. În filozofia laveyană, cultul „diavolului" este văzut ca fiind doar o inversare a creștinismului și o înțelegere greșită a satanismului."[50]

Trebuie să ştim că sunt mai multe forme de satanism fiindcă sunt mai multe religii care slujesc lui satan dar nu recunosc acest lucru pe faţă. Aceasta fiindcă evident că niciodată diavolul nu lucră

- pe faţă
- şi la lumină.

Totuşi mai recent sunt mai mulţi satanişti care vorbesc deschis despre satanism şi modalităţile de a sluji satanei.

„**Satanismul modern** este o filozofie bazată pe Biblia Satanică și pe Biserica lui Satan, fondată de Anton Szandor LaVey. În această filozofie, Satan devine un simbol pozitiv, arhetip al sinelui și al egoului. Deși este asociată în cultura populară cu ritualuri ce au în prim plan violența și cruzimea, filozofia Bisericii Satanice are la bază următoarele caracteristici:

Individualismul fundamental, bazat pe conceptul nietzschean că individul este singurul responsabil pentru viața sa și că trebuie să se ridice peste perceputa conformitate a maselor pentru a găsi o cale în viață. În acest sens, satanismul fiind influențat de libertarianism, LaVey declară că „sataniștii sunt născuți nu făcuți... au o boală numită independență". De asemenea, sataniștii se opun religiilor care plasează oamenii într-un raport de subordonare față de zei (iudaismul, creștinismul, islamul etc.)."[51]

Ei bine sataniştii sunt unii care fac parte din contracultură fiindcă resping total şi deplin cultura. Totuşi în satanism trebuie să ştim că sunt mai multe simulacre ale culturii care sunt făcute din mai multe elemente cum ar fi:

- ocultism,
- gnoze,
- rituri de iniţiere,
- formule magice,
- incantaţii muzicale,[52]
- cărţi satanice,[53]
- elemente de doctrină păgână,
- principii de astrologie
- sau chiar elemente de New Age.

---

[49] Idem. p. 7.
[50] https://ro.wikipedia.org/wiki/Satanism (accesat pe 01.04.2024).
[51] Idem.
[52] Există şi o muzică satanistă.
[53] S-a scris chiar şi o Evanghelie Satanică.

Toate aceste lucruri sunt unele pe care le găsim la sataniști. Ele sunt un fel de simulacru al culturii fiindcă au mai multe elemente culturale în ele. Este cumva un paradox cum satanismul ca fiind unul care luptă împotriva culturii să aibă mai multe elemente culturale care îl transformă într-un simulacru al culturii.[54]

Satanismul este fără doar şi poate un simulacru al culturii fiindcă deşi luptă pentru eliminarea totală a culturii din viaţa omului totuşi are mai multe elemente culturale. Trebuie să ştim că sataniştii sunt unii care fac lucruri total imorale:

- sacrificiul uman,
- homosexualitate şi lesbianism,
- orgii,
- băut sânge uman sau animal,
- bestialitate,
- sinuciderea,
- vrăjitorie sau magie
- sau violenţă şi agresivitate.

Toate acestea sunt lucruri care intră în componenţa satanismului. Totuşi sunt mai multe simulacre ale culturii în satanism.[55]

Mai ales în rândul la mai mulţi adolescenţi care ascultă muzică rock heavy metal sau alte subgenuri de acest fel se poate spune că satanismul a ajuns să fie un fel de fenoment de contracultură cum au fost mai multe în societatea noastră: „totuşi, revoluţia şaizecistă preconizată de Noua Stângă sau de contracultură, dacă a existat vreodată, ar fi una în ghilimele. Se poate discuta despre o eventuală revoluţie culturală, generaţională, de o schimbare a stilului de viaţă. În această perioadă apar diferite controverse în privinţa limitelor libertăţilor personale, se accentuează noi direcţii spirituale şi se problematizează asupra implicării directe a cetăţeanului de rând, fără delegaţie, în problemele cetăţii. Cu toate acestea, anii 1960 nu reprezintă o schimbare radicală de sistem, căci din punct de vedere economic domină valorile capitalismului, iar din perspectivă politică nu se răstoarnă sistemul democraţiei reprezentative. Există însă o revolta clară la adresa uniformizării, specifice, în concepţia generaţiei hippie, culturii corporatiste, care ar genera o hiperrealitate (visul american) de plastic: „America, where any boy can grow up to be Burger King", aşa cum proclamă Robert Borden, combatant în Războiul din Vietnam. Cea mai cunoscută formă a contaculturii a fost cea hippie, apărută în Statele Unite ale Americii in anii '60."[56]

Mai nou trebuie să ştim că s-a format chiar şi un satanism neo-nazist: „Grupurile care se identifică cu această mișcare sunt deseori adepte ale satanismului tradițional și se regăsesc în țări precum Norvegia, Marea Britanie, Noua Zeelandă și Franța sub denumiri precum Black Order (în română Ordinul Negru) sau Alianța Infernală, denumiri inspirate din lucrările ezoterice ale lui Miguel Serrano. Uww, fondator al revistei de black metal *Deo Occidi*, l-a descris pe Anton LaVey drept un „evreu moderat" și a adoptat „ezoterorismul" specific black metalului scandinav. Micile grupuri sataniste asociate scenei black metal cuprind Black Order, Order of the Nine Angles (ONA), Ordo Sinistra Vivendi (fostul Order of the Left Hand Path) și Order of the Jarls of Baelder.

Principalul fondator al satanismului nazist în Marea Britanie se presupune a fi David Wulstan Myatt (născut 1950), activ în politica neonazistă încă de la finalul anilor 1960.[!] Concomitent, se speculează că Myatt ar fi fondatorul ONA, însă acesta a negat că ar avea vreo legătura cu grupul, provocându-i pe cei care susțin astfel de afirmații să aducă dovezi.

Înființat în Marea Britanie, Order of Nine Angles „reprezintă o formă radicală și periculoasă de satanism". Acesta a ajuns în atenția publicului pe parcursul anilor '80 și '90 după ce a fost menționați în diverse cărți care detaliau grupurile sataniste și de extremă dreaptă. Grupul este organizat astăzi sub forma unor grupuri clandestine intitulate „sinister tribes".

Joy of Satan Ministries reprezintă o altă organizație satanistă importantă care combină elemente naziste cu satanismul teist. Membrii acesteia consideră că „rasa ariană" a fost creată din extratereștri nordici."[57]

---

[54] „Ophite Culturs Satanas (pronunțat Sathanas) sau Our Lady of Endor Coven, a fost un cult satanic fondat în 1948 de către Herbert Arthur Solane în Toledo, Ohio. Mișcarea a fost puternic influențata de cartea lui Hans Jonas, *The Gnostic Religion*, și este caracterizată de credința în Satan; Cultus Satanus (ro: Cultul lui Satan) , iar Ophite face trimitere la secta lui Ophites. Doamna din Endor (The Lady of Endor) este o referinta la Vrajitoarea din Endor (Witch of Endor)." https://ro.wikipedia.org/wiki/Satanism (accesat pe 01.04.2025).

[55] A se vedea Chris Matthews, *Modern satanism: anatomy of a radical subculture* (Praeger, 2009).

[56] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).

[57] https://ro.wikipedia.org/wiki/Mi%C8%99c%C4%83rile_neov%C3%B6lkisch (accesat pe 01.04.2025).

Este clar că satanismul nu are cum să fie o cultură dar evident că ajunge să se manifeste printr-un simulacru al culturii fiindcă este unul care – conştient sau inconştient – a ajuns să preia mai multe elemente de cultură. Este adevărat că nu sunt mulţi care sunt interesaţi de simulacrul cultural al satanismului însă cea ce trebuie să îl avertizăm pe cititor este că sunt mai multe elemente prin care satanismul ajunge să fie unul care vrea să câştige mai mulţi adepţi. Pentru acest lucru el preia mai multe elemente culturale care îl transformă într-un simulacru cultural.[58]

Un laic s-a dus la părintele lui duhovnicesc.

- Părinte să ştiţi că s-a întors lumea cu susul în jos.
- De ce fiul meu?
- Eu trăiesc într-un mare oraş.
- Şi?
- Mai mulţi adolescenţi au devenit satanişti.
- Doamne fereşte.
- Au moduri ciudate de a se manifesta.
- Adică?
- Merg noapte în cimitire şi profanează morminte.
- Ştiu de asta.
- Consumă droguri şi alcool.
- Satanismul promovează un mod de viaţă fără îngrădiri şi limite.
- Ascultă numai muzică nebună.
- Doamne păzeşte.
- Aşa este părinte.
- Unii adolescenţi chiar sau sinucis în numele satanei.
- Din nefericire unii chiar ales să facă acest lucru.
- Ce este de făcut părinte?
- Totdeauna putem conta pe rugăciune.
- Credeţi?
- Da.
- Ajută?
- Într-un fel sau altul.
- Nu ştiu ce să spun.
- Adolescenţii care ajung la satanism provin de cele mai multe ori din familii disfuncţionale.
- Nu ştiam.
- Părinţii nu se ocupă de ei.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce părinte?
- Trebuie să ştii că sunt mulţi care nu recunosc pe faţă că sunt satanişti.
- De ce?
- Fiindcă ştiu că lumea i-ar condamna.
- Aşa este.
- Sunt mulţi satanişti care se ascund.
- Într-un fel sau altul.
- Dar de ce?
- O să îţi spun.
- Este cumva în natura umană să nu îşi facă treaba cum se cuvine.
- În ce sens?
- Se spune că a fost un inginer care era specializat în canalizări.
- Înţeleg.
- Într-o dimineaţă el a ieşti să inspecteze un teren care urma să fie canalizat.
- Şi?
- Doar că se pornise o ploaie torenţială.
- Pe care inginerul a înfruntat-o?

[58] A se vedea Bob Larson, *Satanism: seduction of America's youth* (T. Nelson's Publishers, 1989).

- Da.
- Şi?
- Ei bine pe lângă acel teren inspectat de inginer a trecut un muncitor.
- Îl cunoştea pe inginer?
- Da.
- Şi ce a făcut.
- La întrebat pe inginer.
- Ce?
- Domnule inginer, dacă aş fi un domn aşa de mare ca dumneata, nu aşi ieşi afară pe un astfel de timp.
- Tocmai de aceia nu ți-a dat Dumnezeu atâția bani ca mie, fiindcă atunci nu ai mai munci.
- Bun răspuns.
- Deci trebuie să ne facem datoria.
- În ce sens?
- Când un tânăr care în panta satanismului trebuie să îl mustrăm.
- Sub o formă sau alta?
- Da.
- Fiindcă este datoria noastră.
- Evident.
- Sunt de acord părinte.
- Dar cum am spus sunt şi mulți satanişti care nu se arată.
- Dar de ce părinte?
- Fiindcă au multă răutate în suflet.
- Înțeleg.
- De multe ori sunt mult mai periculoşi decât tinerii care se afişează cu demoni pe tricouri.
- De ce?
- Sataniştii de mai multe ori au creat mai multe mari fenomene sociale.
- Cum ar fi?
- Păgânism, occultism, ateism, nihilism etc.
- Toate acestea sunt lucrarea satanei?
- Sub o formă sau alta?
- Da.
- Nu ştiam de acest lucru.
- Este bine să îți deschizi ochii.
- Aşa am să fac.
- De ce îi prigoneau în primele secole ale creştinismului păgânii pe creştini?
- De ce?
- Fiindcă păgânii slujeau satanei.
- Aşa este.
- Deci unii au ajuns să ucidă în numele satanei.
- Pare logic.
- Şi de înțeleg.
- Pentru a seduce de mai multe ori sataniştii vin cu tot felul de simulacre cultuale.
- Cum ar fi?
- Muzică nebună, cărți de ocultism şi vrăjitorie, astrologie, horoscop.
- Da cu toate sunt foarte tentante.
- Tentația şi ispite sunt metodele prin care lucră satana.
- Asta o ştiam.
- Deci vezi sunt multe simulacre în satanism.
- Asta nu o ştiam.
- Pentru acest lucru trebuie multă atenție.
- Trezvie?
- Da.
- Sunt de acord. părinte.[59]

[59] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

„Liantul generației contraculturii a fost muzica. Aceasta a răspândit la nivel global idealurile noii culturi, botezata love generation. O sumedenie de nume mari se aglomereaza într-un interval de ani relativ restrâns: The Beatles, The Rolling Stones, The Doors, Janis Joplin, Jimi Hendrix, Led Zeppelin, Bob Dylan s.a., probe ale unei creativităţi şi vitalităţi artistice nemaiîntâlnite până atunci. Aceşti artişti contribuie la formarea unui set alternativ de valori: contracultura lor a depăşit graniţele naţionale, marcata de un sistem de valori, care opunea normelor adulților (munca, statul, proprietatea si puterea, raționalizarea si conformismul) valori precum: emoționalul, intuiția, spontaneitatea, solidaritatea, lipsa de violenta, toleranta, creativitatea si dezvoltarea capacitaților proprii.

Fenomenul pop-rock transgresează graniţele naţionale datorită mass-media. Aceiaşi tineri cu păr lung, cercei în urechi şi haine deocheate puteau fi văzuţi în SUA, Germania şi chiar în ţările socialiste. Există un conflict de mentalitate evident între generaţiile mai vârstnice, obişnuite cu o anumită sobrietate a atitudinii în spaţiu public, respect pentru maniere şi etichetă, şi tinerii care iau în răspăr cutumele. Într-un număr al ziarului „Der Spiegel" din 1966, un cetăţean bavarez reclamă într-o scrisoare: „Ceea ce i se ordonă populaţiei germane este satanic. Această adunătură de nebuni, nespălaţi, neraşi şi pletoşi va fi în curând alungată din patria noastră cu o mătură de fier". Tot în „Der Spiegel", un alt domn declară referindu-se la noua generaţie, aşa cum e prezentată în emisiunile muzicale la TV: „emisiunea dumneavoastră a trezit în mine amintiri vechi de peste 40 de ani, din vremea când lucram la sanatoriul din Reichman. Comportamentul nebunilor închişi acolo nu se deosebeşte de ceea ce am văzut la televizor"."[60]

CAPITOLUL 3

SUBCULTURA ESTE O DECĂDERE DE LA CULTURA ADEVĂRATĂ DAR ESTE ÎNLOCUITĂ DE MAI MULTE SIMULACRE: CULTURA DE GHETOU, ARTA STRADALĂ, TATUAJELE SAU LITERATURA ŞI FILMUL HORROR

Am enunţat mai sus care sunt principiile subculturii. Totuşi trebuie să ştim că există o psihologie a subculturii. Care este această psihologie a subculturii? Mai recent o poveste din America ecranizată într-un film a pus în faţă un om care a fost jefuit de un hoţ. Hoţul a luat din casa lui mai toate bijuteriile şi obiectele de preţ. Când a dat să fugă omul nostru a văzut o bâtă de baschetbal cu care a fugit după hoţ şi i-a dat o lovitură cu ea. În urma loviturii hoţul a decedat. Ei bine omul nostru a fost condamnat la 3 sau 4 ani de închisoare pentru omor prin imprudenţă. După câteva săptămâni de închisoare a fost vizitat de soţia lui. Aceasta a rămas surprinsă când şi-a putut vedea soţul tuns la chelie. Când l-a întrebat pe soţul ei de ce s-a tuns la chelie fiindcă el nu s-a tuns niciodată aşa soţul i-a răspuns:

- Draga mea se pare că nu ştii cum este viaţa în puşcărie. Imediat ce am venit aici Frăţia Ariană din închisoare mi-a spus că dacă nu mă tund la chelie o să mă snopească în bătaie. Aşa că nu am avut de ales.

Aceasta fiindcă în mai multe închisori americane Frăţiile Ariene sunt mişcări neo-naziste şi rasiste.

Am dat acest exemplu pentru a face cunoscută care este mentalitatea subculturilor. Ele se manifestă

- bizar,
- ciudat,
- grosier
- şi non-conformist.[61]

Psihologia subculturii se poate spune că este alcătuită din două elemente fundamentale:

1. vulgaritatea
2. şi obscenitatea.[62]

Omul subculturii este unul care la tot pasul ajunge să folosească vulgarităţi care îi sunt un fel de a doua natură. El ascultă muzică şi cântece în care infractorul, lupta dintre clanuri, violenţa, puterea fizică şi virilitatea sexuală sunt adevărate virtuţi.

Psihologia subculturii evident că este alcătuită din mai multe simulacre culturale în care concertele de muzică cultă sunt înlocuite cu manele, hip-hop, rap sau rock heavy metal.

Pentru omul subculturii alcoolul, tabacul, lupta de stradă şi scandalul sunt adevărate lucruri sacre. Periodic mas media ne informează de luptele dintre clanuri. De multe ori ne aflăm aici într-un cerc fără ieşire:

[60] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).
[61] A se vedea Dick Hebdige, *Sibculture: meaning of a style* (Routlege, 1979).
[62] A se vedea Andrei Pleşu, *Obscenitatea publică* (Bucureşti, 2004).

imediat ce este ucis un anume lider de clan ei bine se ridică altul. Aşa că viaţa interlopă de clan ajunge să se continue şi să se perpetueze.

„Radioul a facilitatat accesul la noua cultură, astfel că, la mijlocul anilor 1960, posturile FM, pentru a-şi spori profitul s-au gândit să difuzeze piese de acid rock mai uşor de achiziţionat, deoarece erau ieftine, pe placul contraculturii în formare; au angajat dj fără pretenţii financiare şi le-au lăsat o libertate de mişcare cât mai mare. Aceştia nu mai difuzau piesele standard, care durau aproximativ 3 minute, ci piese ca The End a formaţiei The Doors, care aveau o lungime „ necorespunzătoare" de 11 minute, dar şi un text inadecvat pe măsură: „ Father, I want to kill you. Mother, I want to kill you" . Muzica rock s-a promovat pe sine ca muzică de protest: împotriva părinţilor, împotriva represiunii libidinale impuse de o societate văzută ca fiind burgheză şi faţă de cultura protestant creştină dominantă, împotriva unui sistem al birocraţiilor depersonalizante. Iniţial un fenomen relativ underground, rock-ul devine la începutul anilor 1970, industria cea mai de succes din America, depăşind ca încasări filmele sau evenimentele sportive. În acelaşi timp, calitatea muzicii se diminuează, epoca experimentărilor încetează, iar nonconformismul devine profitabil şi se transform într-un soi de nou conformism, tolerat şi încurajat într-o societate a spectacolului: Hipsterii, drogurile psihedelice, muzica rock, budismul zen, sectele, sexplozia au fost deturnate de la sensul lor ideologic iniţial (cel de rezistenţă a lirismului, a poeziei, a culturii, a contemplaţiei, a misticii şi a altor douăzeci de concepte pe linia asta) şi integrate într-o instituţie imensă numită Show-Biz."[63]

Ei bine trebuie să ştim că se poate vorbii de o subcultură de ghetou. Ghetoul este prezent în mai toate marile oraşe ale lumii. Acolo ajung de obicei să stea cei care nu sunt de acord cu sistemul dintr-un motiv sau altul. Pentru a rezista presiunilor din exterior ei bine ghetoul devine un spaţiu tabu.

Se pot spune mai multe despre ghetou dar ceea ce vom analiza aici mai mult este care sunt simulacrele culturii de ghetou.

Cei din ghetou pleacă de la premiza că sunt săraci şi pentru acest lucru ei sunt nedreptăţiţi. Ceea ce este mai trist este că cei din ghetou nu vor să muncească sau dacă vor să o facă vor să o facă pe bani mulţi şi muncă puţină. În acest sens a apărut din cele mai vechi vremuri muzica de ghetou. Ea este un simulacru al muzicii adevărate. Textele muzicii de ghetou sunt unele triviale. În muzica de ghetou se preamăresc lucruri ca

- viaţa de şarlatan,
- vagabondajul,
- lupta cu duşmanii,
- aventura sexuală,
- puterea banului,
- a duce o viaţă destrăbălată,
- a face ilegalităţi,
- consumul de alcool şi droguri
- sau violenţa şi lupta de stradă.[64]

Subcultura de ghetou ajunge să aibă mai multe simulacre culturale prin care ghetoul vrea să se impună ca fenomen şi vrea să domine pe cei din jur. În România contemporană se ştie în acest sens că dacă locuieşti în ghetou şi nu asculţi manele nu ai cum să fie unul de-al casei. Locul tău nu este acolo fiindcă tu eventual ai alt sistem de valori.

„Mass-media e folosită de artişti şi impresarii lor pentru autopromovare. În ciuda valorii incontestabile a unora dintre ei, s-a recurs uneori la metode mai puţin ortodoxe, după cum mărturiseşte Chas Chandler, managerul lui Jimi Hendrix şi fost baterist al formaţiei The Animals: „ Jimi şi cu mine stăteam până noaptea târziu şi ne gândeam pe cine am putea să ofensăm a doua zi, ca să ajungem pe pagina întâi a ziarelor". Formaţia Jimi Hendrix Experience mizează pe apariţii contrariante (alţii le-ar spune geniale) menite să le asigure publicitate. Hendrix cânta cu chitara deasupra capului, la spate, ori cu dinţii, iar la primul festival hippie de proporţii, cel de la Monterey din 1967, Peter Townshend, solistul formaţiei The Who, îşi distruge chitara pe scenă, acţiune care în ochii conservatorilor presupune doar o exhibiţie nihilist semi-publicitară, însă care are un impact vizual deosebit asupra spectatorilor. Ce diferenţă faţă de muzica clasică, unde artiştii aveau un adevărat cult faţă de instrument şi, mai general, ce diferenţă faţă de civilizaţia industrială occidentală, în cadrul căreia se simte un adevărat fetiş faţă de lucrurile-mărfuri!"[65]

---

[63] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).
[64] A se vedea Louis Wirth, *The ghetto* (Chicago, 1956).
[65] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).

Simulacrul cultural al ghetoului ajunge să se manifeste prin psihologia subculturii de care am vorbit mai sus. Aceasta fiindcă există o psihologie a simulacrului subculturii care merge paralel cu morala creştin ortodoxă.

O altă formă de manifestare a subculturii trebuie să ştim că este arta stradală sau mai bine spus graffitti. În marile metropole mai toate cartierele au mai multe desene care de cele mai multe ori rivalizează cu cele ale lui Picasso.

„**Graffito** (din italiană *graffito*, derivat din *sgraffiare* = a zgâria), la plural **graffiti**, este un termen din arheologie care desemnează o inscripție sau un desen executat fie cu pigmenți de culoare roșie, fie prin zgâriere, descoperite pe monumentele antice, varietate a ceea ce numește azi pictură murală.[1]

În prezent, **graffiti** este un termen general referitor la inscripții caligrafiate sau imagini pictate sau gravate pe pereți sau alte suprafețe publice sau private, care nu sunt destinate acestui scop. Când este făcut fără consimțământul proprietarului, constituie vandalism (care este ilegal). Graffiti a existat încă din antichitate, în perioada Greciei antice și a Imperiului roman. Cu cât locul este mai privat, mai ilegal, cu atât este o performanță mai mare să îl facă. Din această cauză, o mulțime de graffiti-uri se găsesc în stațiile de metrou/autobuz. Graffiti-ul nu e doar un simplu text ci este un desen care trebuie să fie cât mai complicat și mai diferit de altele pentru a atrage atenția. Fiecare graffitist/grup de graffitiști are tag-ul său/tag-ul grupului.(tag-ul este un desen propriu pe care numai el/ei îl fac) Tag-urile personale sunt de obicei formate din 4 caractere si cele ale grupului (crew) au de obicei 3. Există și grupuri anti-graffiti (vedeți în fundul paginii) cum ar fi "Vandal Squad", care a făcut un program pe PC numit Graffiti Studio în care graffiti se poate executa pe orice suprafață, fără a mai "mâzgăli" pereții adevărați. Mai nou s-au făcut locuri speciale pentru graffiti dar aproape nimeni nu vine pentru că nu e ilegal."[66]

Ei bine cel care face un graffitti este unul care vrea într-un fel să rivalizeze cu galeria de artă sau cu muzeul de artă în care ştim că sunt admirate mai multe opere de artă şi capodopere. Este clar că mai multe graffitti-uri pe care le vedem pe străzile noastre nu numai că sunt de prost gust dar la fel de bine au mai multe elemente erotice şi chiar pornografice.

Este ciudat că mai toţi cei care scriu pe pereţii din străzile noastre scriu vulgarităţi. De ce? Nici ei nu ştiu bine dar totuşi o fac şi uneori o fac obsesiv.

Arta stradală îşi are de multe ori şi cântăreţii stradali sau de metrou care încercă să facă un ban. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că muzica poate să facă parte şi ea din subcultură. „Muzica şaizecistă era mai puţin compartimentată în zeci de curente şi „specializări" , aşa cum se întâmplă acum. Era totuşi un mediu eclectic, multicultural. Cântăreţii albi recunosc deschis enorma influenţă a negrilor în conturarea muzicii rock. Se marşează pe abordările „ pluridisciplinare" : trompetistul Miles Davis se întâlnea cu chitaristul Jimi Hendrix pentru jam-sessions de jazz-rock. Cel din urmă cânta în prima formaţie rock interrasială, iar un cântăreţ de country precum Johnny Cash înregistra cântece cu folkistul rebel Bob Dylan. Aprecierea noilor vremuri vine uneori şi din partea generaţiilor mai vârstnice. Celebrul compozitor şi director al orchestrei metropolitane din New York, Leonard Bernstein, a salutat muzica folk şi rock-ul şi i-a apreciat pe componenţii trupei The Beatles ca fiind cei mai mari compozitori ai secolului XX. Fenomenul muzicii pop e mai viu, crede Bernstein, decât muzica simfonică ori jazz-ul contemporane, care i se par compozitorului când flasce, când rigide.

În ceea ce priveşte literatura, ca semn al liberalizării sexuale reale, în SUA acelor ani se permite, în cele din urmă, publicarea a două mari romane interbelice, la începutul anilor '60, însă doar în urma unor decizii judecătoreşti. Foarte apreciate atât de critică, dar şi de cititorii americani au fost cărţile „pornografice" Tropicul Cancerului de Henry Miller, care a apărut la Paris încă din 1934 şi Amantul doamnei Chatterley de D.H. Lawrence."[67]

Arta stradală este una de prost gust deşi de mai multe ori atrage atenţia printr-o anumită ingeniozitate. Artistul stradal este unul care prin ceea ce face

- luptă contra sistemului,
- protestează,
- de cele mai multe ori este un rebel înnăscut (dar fără cauză),
- îndeamnă la revoltă
- şi este nonşalant.[68]

---

[66] https://ro.wikipedia.org/wiki/Graffiti (accesat pe 01.04.2025).
[67] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).
[68] A se vedea Duccio Dogheria, *Street art* (Giunti, 2014).

Este clar că arta stradală este un simulacru al culturii fiindcă ea se vrea mai mult decât toate o formă de protest împotriva societății şi lumii din jur. La fel de bine este şi cu muzica subculturii, ea este tot o formă de protest mai ales a celor tineri faţă de normele societăţii din jur. „Exista în imagistica occidentala o reverenţă aproape religioasa adusa festivalului rock de la Woodstock. Acesta nu e văzut doar ca un festival gigantic de muzica, ci si ca o manifestare deopotrivă politica si, la un nivel mai înalt, spirituala.

Festivalul de la Woodstock din august 1969 a adunat cea mai mare masa de oameni din istoria SUA. Aproximativ 400.000 de tineri, veniți la festival ca într-un pelerinaj, au dat peste cap planurile organizatorilor, care s-au aşteptat la un număr mult mai mic de participanţi. Aproape 150 de kilometri de sosea au fost blocaţi, iar cantitățile masive de ploaie păreau sa strice atmosfera de festival. Cu toate acestea, lumea părea binedispusa si nu au fost incidente majore cauzate de consumul de LSD. Festivalul a intrat în mitologia contemporana din pricina documentarului produs de organizatori. S-a creat mitul unei imense slujbe (a chitarelor) electrice si a unui pelerinaj de tip nou, cu defilări strălucitoare de costume si paiete, specifice culturii emergente la mijlocul anilor 1960 în Haight Ashbury, unul din cartierele boemei din San Francisco."[69]

Un cetăţean discuta cu primarul său.

- Domnule primar trebuie să facem ceva cu aceste graffitti.
- De la noi din oraş?
- Da.
- Recunosc că sunt o problemă.
- Pe băncile de stradă, pe clădiri pe autobuze sunt numai obscenităţi.
- Aşa este.
- Copii le văd şi le imită.
- Asta nu este bine.
- Sigur că nu este bine.
- De ce credeți că oamenii ajung să facă astfel de lucruri?
- Fiindcă sunt pur şi simplu netoţi.
- Dar ei se cred deştepţi.
- Mai bine spus şmecheri.
- Aşa este.
- La şmecheri nu ai ce să le faci.
- De ce?
- Fiindcă atât le poate capul.
- Credeţi?
- Da.
- Sunt limitaţi.
- Da.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- Trebuie să fi.
- Am să fiu.
- Şi mai este ceva.
- Ce anume?
- Trebuie să ştii că multe ori trebuie să trecem cu vederea prostiile pe care alţii le fac.
- În ce sens?
- De multe ori trebuie să facem lucruri care nu ne plac.
- Cum ar fi?
- O să îţi dau un exemplu.
- Ce exemplu?
- Din spiritualitatea creştin ortodoxă.
- Sunt interesant.
- Şi eu l-am aflat mai recent.
- Spune-ţi.
- Este din viaţa Sfântului ierarh Nicolae.
- Ce frumos.
- Este. Deci?

[69] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).

- Sfântul Nicolae a fost chemat la demnitatea de a fi episcop.
- Şi?
- Se considera nevrednic.
- Era totuşi sfânt.
- Sigur.
- Totuşi şi-a dat seama că Dumnezeu îl cheamă la această slujire.
- Evident.
- Şi?
- A acceptat să fie episcop.
- Frumos.
- Se spune că înainte de a accepta să fie episcop a spus o rugăciune.
- Ce rugăciune?
- „Am nădejdea în Tine Doamne şi Părinte al meu! Nu mă vei părăsi şi îmi vei ajuta să port sarcina, ce mi-ai încredinţat-o. Ca Dumnezeu poţi să întinzi dreapta Ta, ca Părinte al meu, nu mă vei uita, şi iubirea Ta părintească nu va lăsa pe fiul său în neştiinţă.”
- Ce frumos.
- Şi Dumnezeu a fost cu el.
- În ce sens?
- A primit ajutorul necesar şi chiar mai mult decât avea nevoie.
- Minunat.
- Aşa este.
- Deci vezi de mai multe ori trebuie să ne ferim de cele pe care le fac semenii noştri.
- Uneori este mai greu.
- Dar nu imposibil.
- Asta aşa este.
- Deci trebuie să fim cât se poate de atenţi cu noi înşine.
- Pentru a nu fi distraşi de cei din jur?
- Da.
- Aţi pus punctul pe i.
- Sunt unii care au un nivel cultural foarte scăzut.
- Aşa este.
- Totuşi ei vor să fi mari oameni de cultură.
- Şi se apucă să mâzgălească pereţii.
- Da.
- Aşa este.
- Dar evident că noi nu trebuie să luăm în seamă prostiile lor.
- Asta o pot fac.
- Deci te poţi stăpânii?
- Da.
- Mă bucur.
- Acum că am discutat sunt încredinţat de acest lucru.
- Subcultura este un simulacru al adevăratei culturi.
- În ce sens?
- Una este ceea ce pictează un pictor profesionist şi asta este ceea ce mâzgăleşte un şmecher pe pereţi.
- El se crede un mare pictor.
- Dar un pictor anonim.
- Nu vrea să se ştie de el?
- Nu.
- Domnule primar că mulţumesc pentru timpul acordat.
- Plăcerea a fost de partea mea.
- Voi căuta să nu mai fiu atent la graffitti de la noi din oraş.
- Vom vedea ce se poate face.
- Foarte bine.[70]

[70] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Asta stradală este un protest împotriva sistemului dar ajunge să fie la fel ca muzica un simulacru al culturii. „Aşa cum am arătat mai sus, contracultura şaizecistă încearcă să redefinească ideea de dragoste, să proclame revoluţia (fun revolution) ludic şi zgomotos, într-o formulă simplă: „make love, not war". Etica sacrificială, protestantă a muncii se cere înlocuită de una a plăcerii, a nepăsării faţă de grijile cotidiene, gândire care pare a rezulta şi datorită confortului material apreciabil din epocă. Marşurile, pichetările de tot felul, concertele rock etc. sunt evenimente care întăresc coeziunea comunităţilor aparţinând contraculturii sau mişcării protestatare (the movement).

Numărul tinerilor care călătoresc în lume creşte uimitor, se dublează aproape numărul de paşapoarte eliberate între 1967 şi 1973 pentru studenţi, ajungând la aproximativ 560.000. Se călătoreşte mult cu autostopul, se întâlnesc oameni noi, se doarme în sălbăticie, sub cerul liber sau chiar în casele necunoscuţilor care îi luau pe studenţi cu maşina.

Lucru de neconceput cu câţiva ani în urmă, homosexualii îşi afirmă în stradă orientarea sexuală în ziua de vineri 28 iunie 1969, în faţa localului Stonewall Inn dintr-un cartier al boemei newyorkeze, Greenwich Village. Barul era cunoscut pentru faptul că îi găzduia pe homosexuali. Indubitabil, finalul decadei dă startul militantismului gay în Occident."[71]

O altă formă de manifestare a subculturii este tatuajul care este din ce în ce mai întâlnit în vremurile noastre. Ce este un tatuaj? Este un desen pe piele făcut prin introducerea unui strat de tuş sub piele. De cele mai multe ori tatuajele sunt simboluri, persoane animale reale sau fictive sau uneori membrii familiei.

Ei bine ceea ce trebuie să ştim este că tatuajul este un păcat de care trebuie să ne ferim. Pe ce ne bazăm când spunem acest lucru? Pe un text din Biblie de la Levitic: „nu îţi tăia trupul pentru morţi şi nu-ţi marca pielea cu tatuaje. Eu sunt Domnul" (Levitic 19, 28).

Ceea ce mai multă lume uită este că tatuajul era practicat foarte larg între păgânii din antichitate. Aceasta fiindcă se considera că el era o formă de artă. Este adevărat că unele tatuaje sunt frumoase ca estetică însă ceea ce trebuie să ştim este că în nici un fel nu trebuie să ne punem un desen artistic pe trup. Dacă Dumnezeu voia să avem desene pe trup ne crea aşa desenaţi din început.

Cei care susţin că tatuajul este o formă de artă trebuie să ştim că se înşeală. Se înşeală fiindcă este bine să ştim că tatuajul este un simulacru al artei şi al culturii. De ce? Fiindcă cu privire la trup trebuie să respectăm mai multe reguli şi norme.

Că tatuajul este un simulacru cultural ne-o spune o întâmplare despre o femeie care avea obiceiul să se machieze. Un preot a văzut-o şi i-a spus că machiajul este un păcat. Femeia a întrebat de ce? Părintele a întrebat-o dacă Gioconda lui Davinci este frumoasă? Evident că femeia a răspuns da. Atunci părintele a întrebat-o ce părere ar avea dacă cineva ar merge şi ar machia-o pe Gioconda din tablou? Femeia a spus că una rea fiindcă Gioconda este o pictură frumoasă prin sine şi nu trebuie să fie machiată. Ei bine părintele i-a spus că aşa este şi cu o femeie care se machiază: ea nu face nimic altceva decât să Îl corecteze pe Dumnezeu care a lăsat-o să fie frumoasă în mod natural.[72]

Tatuajul este păcat fiindcă este corectare a actului de creaţie a lui Dumnezeu prin care El ne-a dat viaţă. Nu are rost să Îl corectăm pe Dumnezeu. „în cultura noastră, tatuajele nu mai aceeaşi semnificaţie cu cele din vremea lui Moise. În era harului, trupul este Templul Duhului Sfânt şi în el sălăşluieşte Hristos prin Euharistie. Dacă privim la motivaţiile tatuajelor, vedem că cei mai mulţi oameni vor să fie altfel decât alţii. Non-conformismul, încadrarea în trenduri, caracterul şocant, toate acestea sunt departe de Legea iubirii lui Hristos cel răstignit şi înviat din morţi.

Unii cred că tatuajele îl (o) vor face mai frumos (frumoasă). Acest lucru înseamnă dorinţa de a îmbunătăţi ceea ce a făcut Dumnezeu (cf. Psalm 138, 14). Ori, asta arată deseori complex de inferioritate şi nemulţumire cu propriul trup, dar şi nevoia de identitate, căutarea unui nou eu, mai interesant, specific celor care se află în criză de personalitate, neavând valori să le manifeste, încearcă să frapeze (şi în sensul etimologic) pe ceilalţi. Ori un tatuaj nu poate oferi decât o secundă de surpriză şi noutate, pentru a se scufunda pentru totdeauna în banal după ce l-ai văzut."[73]

Tatuajul este un simulacru al culturii fiindcă ştim că desenul şi pictura sunt şi ele acte ale culturii omului. Nu trebuie să credem că dacă ne tatuăm vom fi mai frumoşi fiindcă tatuajul este o dovadă de subcultură şi comportament haotic. Sunt mai mulţi care spun că de fapt ei vor să îşi tatueze pe trup chipurile părinţilor şi a celor dragi din familie fiindcă vor să îi aibă totdeauna cu ei. Ei bine trebuie să ne dăm seama că pe cei dragi

[71] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).
[72]https://pildecrestine.ro/pacatul-sulemenirii/ (accesat pe 02.04.2025).
[73] https://doxologia.ro/biblia-tatuajele (accesat pe 02.04.2025).

trebuie să îi purtăm în suflet şi nu este nevoie să îi tatuăm pe trupul nostru. Unii ajung de se tatuează pe faţă şi în acest mod ajung să aibă parcă o nouă identitate. Tatuajul este un simulacru de cultură şi mai ales este o dovadă de prost gust. Cei mai mulţi cred că prin el vor fi mai frumoşi şi mai impunători pentru cei din jur. La fel de bine sunt mai multe studii recente care ne spun că de fapt tatuajul este unul care poate să infecteze în timp pielea.[74]

O altă formă a subculturii este filmul şi cartea horror. Pare părea ciudat că sunt mai mulţi care iubesc acest gen de creaţii. Se scriu scenarii şi se fac mai multe producţii cinema în care protagoniştii sunt

- vampiri,
- monştrii,
- vârcolaci,
- zombi,
- fantome,
- abominaţii genetice
- extratereştrii malefici
- sau chiar diavoli.

Toate aceste producţii sunt unele care evident că vor să îl provoace pe privitor la rezistenţă sau mai bine spus la cât de mult poate rezista cu groaza şi oroarea.

Romanul sau filmul de groază întotdeauna se termină prost. Aceasta fiindcă mesajul este cât se poate de clar: binele nu are cum să învingă asupra răului.

Poate părea ciudat pentru unii dar ceea ce trebuie să ştim este că filmul şi romanul horror este dovada unui simulacru cultural. Cei care au porniri

- morbide,
- macabre
- şi groteşti

sunt unii care se regăsesc în romanul şi filmul horror. Aceasta fiindcă ei se joacă cu focul. Nu ai cum să fi un om fără probleme dacă îţi plac astfel de producţii şi scrieri fiindcă ele nu sunt unele care sunt făcute să aibă un mesaj bun şi constructiv.

Cei care scriu romane sau produc filme horror sunt persoane care au suferit fără doar şi poate o cădere morală. Aceasta fiindcă menirea artei este să slujească frumosul şi nu urâtul. Ori se poate vedea că scara valorilor este una răsturnată.

De mai multe ori pe micul sau marele ecran putem să vedem astfel de producţii menite să inspire în noi sentimente de frică şi groază. Privitorii se aventurează în a viziona astfel de producţii fiindcă sunt mulţi mulţi vor să îşi testeze rezistenţa în faţa groazei.

Literatura sau filmul horror trebuie să ştim că este un simulacru al culturii care ajunge să îl sălbăticească şi să îl distrugă pe om.

La fel de bine ceea ce se poate vedea este că în mai toate producţiile horror există un element satanic. Când irlandezul Bram Stoker a scris romanul Dracula el a fapt a voit doar să îl parodieze pe domnitorul român Vlad Ţepeş. Ceea ce a făcut el este că a creat o nouă modă a genului horror: vampirul. Este adevărat că romanele şi filmele horror de mai multe ori au elemente: istorice, artistice, culturale sau psihologice. Toate acestea fac din romanul şi filmul horror un simulacru al adevăratei culturi.[75]

Este evident că cei care fac şi produc cărţi şi filme de groază cred în ceea ce fac şi evident că vor să promoveze valorile în care cred ei. Ei de fapt sunt unii care cred într-un simulacru al culturii fiindcă pentru ei producţia şi cartea horror este una de valoare. În acest sens astfel de producţii şi cărţi pot să fie unele extrem de tentante mai ales pentru tineri care sunt în căutare de senzaţii tari.

Mai multe filme şi cărţi de groază ajung să preamărească magia şi vrăjitoria. În acest sens ne sunt prezentate avantajele pe care cineva le poate obţine în urma unor astfel de practici. Trebuie să ştim că magia şi vrăjitoria sunt unele care ţin tot de această lume întunecată a satanismului. Cartea şi filmul horror vor să ne prezinte cât de frumos şi la modă este să fi un satanist. Evident că sunt mulţi care cad în această capcană.[76]

Este trist dar adevărat că cei care aderă la genul horror – şi statisticile ne alarmează în acest sens – sunt unii care vor să fac din ceea ce este nenatural şi grotesc un lucru firesc şi chiar interesant. Filmul şi literatura

[74]https://insp.gov.ro/download/cnmrmc/Informatii/paginatinerilor/Adolescentii-ar-trebui-sa-cunoasca-riscurile-tatuajelor-permanente.pdf (accesat pe 02.04.2025).
[75] https://bloody-disgusting.com/editorials/3380153/get-front-satan-exploring-satanism-horror-films/ (accesat pe 02.04.2025).
[76]A se vedea Nicholas Schreck, *The satanic screen. An illustrated guide to the devil in cinema* (Creation, 2001).

horror sunt producţii care întorc scara valorilor pe dos şi ne fac să ne întrebăm de multe ori cu privire la sănătatea psihică a celor care le produc.

După cum am spus genul horror este unul care ajunge într-un fel de deviaţie a comportamentului uman pe care îl transformă într-un simulacru al vieţii şi realităţii. Avem în genul horror o întoarcere pe dos a ceea ce este frumos şi bun. Totul are loc în cadrul unui mare simulacru în care cultura este văzută ca modalitate de răspândire a satanismului.[77]

Am văzut până acum că sunt mai multe genuri de subcultură şi ea este din ce în ce mai proeminentă în lumea noastră. Subcultura este rea fiindcă după cum am spus este mai mult un fel de simulacru al adevăratei culturi. Aceasta fiindcă omul este o fiinţă care vrea să fie culturalizată şi să trăiască în cultură.

Este adevărat că de mai multe ori limita dintre contracultură şi subcultură este una cât se poate de mică şi ea este trecută şi depășită foarte des. Gânditoare Laura Iancu spunea în acest sens: „ce este "contracultura"? Când a apărut, cum s-a răspândit şi cum reuşeşte acest concept să afilieze noi membri, tineri şi bătrâni laolaltă, în zilele noastre? Dacă în deceniile trecute de Război Rece aceasta era o formă de protest împotriva violenţei şi a armelor atomice, de ce le este frică românilor în anii 2000?

Astăzi, contracultura este privită tot ca o formă de protest la care se alătură noi membri constant, dovada vie constând în numărul mare de tineri care au protestat fără violenţă în 2012 în România. Ei sunt generaţia nouă, tinerii uniţi de aceeaşi sete de cunoaştere şi libertate, însă de această dată cu o susţinerea vastă la nivel naţional şi internaţional datorită rapidităţii circulaţiei informaţiei prin intermediul presei şi a internetului."[78]

Subcultura poate pătrunde atât de mult în societatea noastră că sunt unii care nu mai pot trăii fără de ea fiindcă a ajuns să le fie o a doua natură. Am vorbit în acest capitol mai mult despre subcultură fiindcă este evident că ea este una care ne face să suferim pe noi cei din jur care vor să ştim adevărul despre cultură. Aceasta fiindcă am arătat mai sus că cultura este una care ne face viaţa mai frumoasă.

Subculturile sunt unele care variază de la epocă la epocă dar ceea ce se poate vedea este că mai toate epocile şi-au avut subculturile lor. Fenomenul hippie din America anilor 1960-1970 a fost şi el tot unul de subcultură: „totuşi, drumul hippie s-a dovedit înţesat de obstacole şi pare să fi ajuns într-un punct mort din cauza excesului de droguri, a unei sexualităţi exacerbate, din pricina unui anume diletantism spiritual ori chiar a unui răsfăţ adolescentin. Cu toate acestea mişcarea hippie, cea mai vizibilă din contracultură, a lăsat urme de netăgăduit asupra societăţii occidentale. Principalul rol al generaţiei contraculturii constă în chestionarea valorilor sociale dominante, inclusiv cele legate de dragoste şi cuplu, adică: mariajul timpuriu, idealul paternalist al familiei cu mama distribuită în rolul minor de gospodină ori lipsa de experimentare sexuală. Dimpotrivă, contracultura propune spontaneitate în plan emoţional, plăcerea de a putea opta pentru un partener sau altul, libertatea de a refuza ori întârzia responsabilităţile sociale şi familiale. Deşi contracultura (atât apolitică, dar şi politizată) nu era o mişcare politică de masă, ea a reuşit să influenţeze societatea americană pe un plan mai adânc, dar mai puţin vizibil: schimbarea conştiinţelor oamenilor pe termen lung, lucru dovedit de noile preocupări ecologice, de asumarea unei libertăţi personale sporite sau de responsabilizarea mai acută în raport cu cei mai puţin favorizaţi social. De asemenea, nu trebuie uitată cea mai vizibilă moştenire, muzica anilor 1960-1970, despre care se spune că ar fi cea mai potentă perioadă din secolul XX, o adevărată „Vârstă de Aur", care a fost creată într-un mediu hippie specific."[79]

Subcultura este un ansamblu de elemente pe care cei în cauză ajung să îl pună cap la cap şi în acest sens ei cred că au venit cu ceva

- original,
- nou
- şi inedit.

Cei mai mulţi adepţi ai subculturii sunt unii care au un profund respect faţă de adevărata cultură dar sunt prea leneşi pentru a ajunge să se culturalizeze. Cultura sau mai bine spus adevărata cultură necesită un anume efort pe care adepţii subculturii nu vor să îl facă fiindcă nu vor să fie deranjaţi de mediocritatea pe care o slujesc de multe ori orbeşte.

Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Laura Iancu: „actualul teritoriu românesc reprezintă muzeul istoric al unui regim dominant de secol XX în Estul si Sud-Estul Europei. Într-o epocă în care libera exprimare şi procurarea bunurilor reprezentau o adevărată aventură luxoasă, cultura, generic spus contracultura, vine să

[77] A se vedea Robert Wettersten, *The satanic panic of the warrens. The conjuring: the devil made me do it and the satanic cult horror film* (Universitatea Lund, 2022).
[78] Laura Iancu http://societatesicultura.ro/2013/03/contracultura-rock-si-pietre-in-zid-i/ (accesat pe 22.06.2024).
[79] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).

creeze iluzia unei societăți tinere cu un profund caracter de mimesis american. Am utilizat termenul de „mimesis” deoarece conform definiției sale, acesta reprezintă un principiu estetic, potrivit căruia arta este o rezultantă a imitării realității (> gr. Mimesis, imitație). În interiorul societăților comuniste europene din anii ’60, muzica rock se prezintă ca fiind cea mai puternică reprezentare a contraculturii, imitată în profunzime de peste ocean, din Statele Unite, de la detalii tehnice la mod de viață şi idei.

Contextul global se bazează pe procedeul de inducere; astfel că prin ideologiile mondiale se induc norme de gândire semnificative în memoria colectivă, se provoacă acțiuni si reacțiuni, se mobilizează actorii sociali şi se antrenează individul spre o „logică socială” care va îmbrățișa într-un final „normalul” şi va respinge „anormalul”. Nucleul reprezentării portretului social conservă fundamentele unei epoci prin limbaj, prin activitatea cognitivă şi prin adaptabilitate. Cercetarea asupra domeniilor politice, economice, sociale şi culturale dintr-o anumită perioadă evidențiază o serie de aspecte ale vieții cotidiene, iar analiza elementelor comune şi a conexiunilor dintre cele patru domenii propune un context sociopolitic care împiedică afirmarea individualității, caracterizat de eşecuri, angoase şi de stoparea evoluției personale.”[80]

Doi antropologi discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Ce anume?
- Mai toate societățile au genul lor de subcultură.
- Aşa este.
- De ce?
- Fiindcă oamenii sunt diferiți?
- Crezi?
- Da.
- În ce sens?
- Oamenii nu vor să fie scoți din confortul lor de zi cu zi.
- Şi?
- Pentru a rămâne confortabili şi a nu fi deranjați ei bine ei ajung să creeze mai multe subculturi.
- Care să le permită să rămână în zona lor de confort.
- Da, ai spus bine.
- Nu ştiam că subcultura poate să fie un rezultat la lenei.
- Nu numai al lenei.
- Dar a mai ce?
- A mediocrității.
- Se poate spune că subcultura este o dovadă de mediocritate?
- Din toate punctele de vedere.
- Poate ai dreptate.
- La fel de bine subcultura mai este produsul a ceva.
- Ce anume?
- Superficialitatea.
- Adică?
- Subcultura merge pe principul că lucrurile pot să fie făcute de mântuială.
- Adică „lasă mă că merge aşa”?
- Da.
- Ai dreptate.
- Uite să facem o paralelă cu religia.
- Ce paralelă?
- Răspândirea creştinismului a venit pe fondul lumii păgâne.
- Ştiu.
- Păgânismul era un simulacru de religie.
- Da, o religie falsă.
- Au fost unii creştini care şi-au dat viața pentru Hristos.
- Martirii?
- Da.
- Este ceva cutremurător.

[80]Laura Iancu http://societatesicultura.ro/2013/03/contracultura-rock-si-pietre-in-zid-i/ (accesat pe 22.06.2024).

- Citeam zilele acestea de diaconul Abidus din Edesa.
- Nu am auzit de el.
- El a declarat că este creştin.
- Şi?
- A fost spus la mai multe torturi şi chinuri.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- Ceea ce au putut observa călăi lui a fost că Abidius nu a suspinat deloc şi faţa lui nu trăda nici un semn al cumplitelor suferinţe pe care le îndura.
- Nu îmi vine să cred.
- Acest lucru l-a făcut pe prefectul roman care l-a condamnat la moarte să se mire.
- Evident.
- Aşa că prefectul l-a întrebat.
- Ce?
- Ce speri să dobândeşti prin suportarea acestor chinuri?
- Noi creştinii nu ne uităm la aceea ce ne aşteaptă, nu, noi primim şi nădăjduim acea fericire dumnezeiască, care ni este promisă şi despre care apostolul Pavel scrie: „suferinţele lumii acesteia sunt nimic pe lângă răsplata, care odată ni se va da."
- Frumos răspuns.
- Doar că răspunsul l-a mâniat şi mai mult pe prefect care a poruncit să fie decapitat.
- Ce urât.
- Deci avem în martirul Abidius unul care şi-a dus credinţa până la capăt.
- Îmi dau seama.
- Cei care trăiesc în subcultură nu vor să termine ce au început.
- Se încremenesc în proiect?
- Se poate spune.
- Da, subcultura este o spoială de cultură.
- Fără nici o îndoială.
- Este tentantă fiindcă este facilă.
- Dar creează în sufletul adeptului o mare lipsă.
- Ce lipsă?
- Lipsa adevăratei cunoaşteri.
- Sunt de acord.
- Omul vrea să cunoască.
- Este firesc.
- Dar se dă înapoi când îşi dă seama ceea ce implică acest lucru.
- Efort?
- Și perseverenţă.
- Deci subcultura este un simulacru al adevăratei culturi?
- Fără nici o îndoială.
- Este ca şi cum ai face bani falşi?
- Da.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Banii falşi pot înşela pe unii dar nu pe toată lumea.
- Evident.
- Cultura şi nevoia de a fi culturalizat este un lucru pe care orice om îl are în sine.
- Nu eram conştient de acest fapt.
- Omul nu vrea să ducă un mod de viaţă sălbatic.
- Și atunci se culturalizează?
- Da.
- Îţi mulţumesc pentru toate câte le-a discutat.
- Plăcerea a fost de partea mea.[81]

[81] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Subcultura se manifestă în modă, literatură sau muzică. Gânditoarea Laura Iancu spunea în acest sens: „muzica rock pătrunde rapid în acest peisaj, ca o revoltă deci, o nevoie de eliberare, de unde și comportamentul diferit și "de neînțeles" pentru alte generații. Contracultura în Romania își pavează drumul eficient în cadrul personal al individului comunist în primă instanță şi reuşeşte cu succes să se extindă ulterior la nivelul mentalului colectiv, reuşind să uşureze relaţia individ-societate pentru ca apoi să salveze tânărul pionier de la semnarea forțată a unui „contract social". Această teorie idealistă enunţă conceptul potrivit căruia statul ar fi apărut ca urmare a unei convenţii prin care oamenii renunţau de bună voie la drepturile lor „naturale" în folosul unui organ suprem, care se obligă să le apere viaţa, securitatea și proprietatea. Enunţat de Jean Jacques Rousseau, contractul rezolvă marea problemă a societăţii politice în raport cu dezvoltarea naturală a omului unde individul se realizează pe deplin în cadrul colectivităţii. Filosoful afirmă că omul nu este egoist, aşa cum întâlnim în concepţiile lui Thomas Hobbes de exemplu, ci din contră, este pur până își pierde inocenţa din cauza aspectului politic. Pe măsură ce omul începe să trăiască în comunităţi, compasiunea este înăbușită, iar drepturile naturale sunt renegate în favoarea întregului social. Tot în scrierile lui Rousseau întâlnim şi conceptul de libertate, strâns legat de modul în care tinerii români au perceput mesajele muzicii rock: „el distinge cu atenţie între libertatea inferioară a individului care doar face orice vrea (fiind sclavul pasiunilor) şi libertatea superioară de a fi parte a lumii sociale – libertatea de a fi autonom, de a trăi în conformitate cu propriile legi, mai degrabă decât fără a respecta niciun fel de legi".”[82]

CAPITOLUL 4

EROTISMUL ŞI PORNOGRAFIA SUNT REPREZENTANTE DE SEAMĂ ALE SUBCULTURII

Termenul de sex vine din Vechiul Testament de la porunca a şasea din Decalog care ne spune că nu trebuie să fim desfrânaţi. Sexualitatea umană este în centrul atenţiei mai ales a erotismului şi pornografiei. Acestea sunt unele care din cele mai vechi vremuri au ajuns să fie exploatate. În zilele noastre se vorbeşte chiar de o industrie a sexului. Mai multe mari metropole au așa numitele sex-shopuri în care se vând mai multe articole şi jucării sexuale.

„**Revoluția sexuală**, cunoscută și sub numele de **liberare sexuală**, a fost o mișcare socială care a contestat etichetele comportamentale tradiționale legate de sexualitate, propagată în întreaga lume occidentală în anii 1960 și 1970.

Eliberarea sexuală a dus la o mai mare acceptare a sexului în afara relațiilor tradiționale heterosexuale, monogame. Au urmat normalizarea practicării metodelor de contracepție și a pilulei de a doua zi, și a fenomenelor sociale precum nuditatea publică, pornografia, sexul premarital, homosexualitatea și masturbarea.”[83]

Sexualitatea a fost lăsată de Dumnezeu ca un lucru intim menit să perpetueze specia umană. Ei bine sunt mulţi care au ajuns să facă din sexualitate o obsesie. În mai toate marile comunităţi există un obsedat sexual. Aceasta fiindcă obsedatul sexual este stăpânit de instinctul sexual şi nu de minte şi suflet.[84]

Erotismul este unul care din cele mai vechi vremuri a ajuns să îl seducă pe om care a voit să se lasă pradă plăcerilor carnale pe care le produce ea. „Evocare simbolică a unei Hierogamii şi a unirii umanităţii cu divinitatea, **prostituţia sacră** constituia în antichitate un ritual de fertilitate practicat de regulă într-un templu. Protagonistele sale erau adesea tinere virgine de familie bună, dar şi sclave, sau preotese ale templului, care în majoritatea cazurilor se împreunau cu străini.

Informaţiile referitoare la originea obiceiului şi la caracteristicile sale în diferitele locuri unde era practicat sunt încă extrem de lacunare. Dintre aşezările unde era răspândită această formă de prostituţie sunt amintite în izvoarele antice în special Lidia, Byblos, în Fenicia (în timpul sărbătorilor dedicate lui Adonis), Corintul (cu precădere în templul Afroditei de pe Acrocorint), Erix, în Sicilia.”[85]

Se poate vedea încă din antichitate că oamenii au ajuns să răstoarne scara normală şi firească a lucrurilor şi au ajuns să facă dintr-un lucru de ruşine şi imoralitate – cum este prostituţia – un lucru considerat de ei virtuos şi bun.

---

[82] Laura Iancu http://societatesicultura.ro/2013/03/contracultura-rock-si-pietre-in-zid-i/ (accesat pe 22.06.2024).
[83] https://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C8%9Bia_sexual%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).
[84] A se vedea Andrei Oişteanu, *Sexualitate şi societate* (Iaşi, 2016).
[85] Anna Ferrari, *Dicţionar de mitologie greacă şi romană*, Ed. Polirom, Iaşi, 2003 apud https://istoriiregasite.wordpress.com/2013/11/18/prostitutia-sacra/ (accesat pe 02.04.2025).

Erotismul a fost un simulacru al culturii în mai multe timpuri ale istoriei când ştim că omul a ajuns să fie subjugat de acest demon al sexualității. Aceasta fiindcă sunt mai multe opinii din lumea spirituală creştin ortodoxă care ne spun că există un demon al sexualității (adulterului) după unii numit Asmodeu.[86]

„Indicatorii comportamentului sexual netradițional (de exemplu, incidența gonoreei, nașterile în afara căsătoriei și la adolescenți) au început să crească dramatic la mijlocul și sfârșitul anilor 1950. Aceasta a adus schimbări profunde în atitudinile societății față de sexualitatea femeilor, homosexualitate, sexualitatea premaritală și libertatea de exprimare sexuală.

Psihologi și oameni de știință precum Wilhelm Reich și Alfred Kinsey au influențat schimbările iminente. De asemenea, schimbarea moravurilor a fost stimulată și reflectată atât de literatură și filme, cât și de mișcările sociale ale perioadei, inclusiv de contracultură, mișcarea feministă și mișcarea pentru drepturile homosexualilor.

Revoluția sexuală a fost inițiată de cei care împărtășeau credința în impactul dăunător al represiunii sexuale, un punct de vedere care fusese susținut anterior de Wilhelm Reich, D. H. Lawrence, Sigmund Freud și mișcarea suprarealistă.

Contracultura dorea să exploreze corpul și mintea, și să elibereze eul personal de limitele sexuale morale și legale ale Americii moderne, precum și de morala anilor 1940-50. Revoluția sexuală din anii 1960 a apărut din convingerea că erotismul ar trebui să fie celebrat ca o parte normală a vieții, și nu reprimat de familie, de morala sexuală industrializată, de religie și de stat."[87]

Cum să nu vorbim de un simulacru al prostituției și a erotismului dacă ele au ajuns să fie considerate în antichitate lucruri sacre? Avem în acest sens o mărturie a lui istoricului Herodot: „fiecare femeie din ținut trebuie să meargă o dată în viaţă la sanctuarul Afroditei şi să se împreuneze cu un bărbat străin […]. În sanctuarul Afroditei se aşează multe femei, purtând pe cap o cunună împletită din sfoară; unele vin, altele pleacă. Femeile înşiruite lasă între ele locuri de trecere şi străbătând aceste culoare străinii aleg. O dată ajunsă aici, femeia nu se întoarce acasă înainte ca un străin, aruncându-i bani în poală, să se împreuneze cu ea. Când aruncă banul, el trebuie să rostească aceste cuvinte: «O invoc pe zeiţa Militta». Pentru că asirienii o numesc Militta pe Afrodita […]. Femeia îl urmează pe cel dintâi care i-a aruncat bani şi nu respinge pe nici unul […]. Cele care sunt frumoase pleacă repede, pe când cele urâte rămân aici multă vreme, neputând să împlinească legea; unele dintre ele aşteaptă chiar trei sau patru ani. Şi în unele cetăţi din Cipru există un obicei asemănător cu acesta."[88]

Subcultura erotismului este una care cucereşte pe foarte mulți fiindcă oamenii nu au norme morale solide la care să țină și pe care să le ia în considerare. Este greu de crezut în acest sens că sexualitatea poate să ajungă o subcultură însă mai ales la tineri acest lucru are loc. Mai toți adolescenții sunt atrași de sexualitate pe care o văd ca un fel de „fruct oprit."

„India continuă să fie un teritoriu al vechilor practici religioase şi al tradiţiilor culturale care, în lumea civilizată, sunt considerate încălcări inacceptabile ale drepturilor omului. Christian News Today.com atrăgea atenţia, în septembrie 2010, asupra persistenţei vechilor practici religioase Devadasi. Acestea ascund, de fapt, o formă de prostituţie sacră căreia îi cad victime fetiţe ce nu au atins încă vârsta pubertăţii. Termenul „Devadasi" înseamnă „slujitoare a lui Dumnezeu" şi este folosit pentru a descrie practica de a „căsători" fetiţe cu diferite zeităţi locale.

De exemplu, în oraşul Dharwad, din statul Karnataka (India), fete cu vârste foarte mici sunt măritate, în fiecare an, cu zeitatea Yellamma. Ajunse la templu, fetele devin în realitate obiecte de satisfacere sexuală a preoţilor, a celor care lucrează la templu, precum şi a oamenilor bogaţi şi influenţi care îşi permit să achite taxele cerute. O fată „Devadasi este dedicată pe viaţă slujirii zeităţii templului şi nu are nici o şansă de scăpare. Dacă încearcă să scape, societatea nu o primeşte înapoi." Odată ajunsă la templu, e limpede că nu se va mai putea căsători niciodată şi nu va mai putea avea o familie. De fapt, acest sistem religios ascunde, sub pretextul închinării faţă de zeităţile locale, o formă de prostituţie infantilă."[89]

Să nu avem aici un caz cât se poate de clar de subcultură? Este o subcultură nu numai imorală ci la fel de bine un fel de pedofilie bazată pe precepte religioase.

Aceasta fiindcă pentru unii pedofilia are cu adevărat mai multe

- implicații

[86] https://ro.wikipedia.org/wiki/Asmodeus (accesat pe 02.04.2025).
[87] Idem.
[88] Anna Ferrari, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, Ed. Polirom, Iași, 2003 apud https://istoriiregasite.wordpress.com/2013/11/18/prostitutia-sacra/ (accesat pe 02.04.2025).
[89] https://semneletimpului.ro/social/sex/prostitutie-in-numele-zeilor.html (accesat pe 02.04.2025).

- și explicații

de natură religioasă.

Este adevărat că sunt unii care găsesc că preceptele creştin ortodoxe cu privire la sexualitate sunt mult prea severe şi drastice. Aceasta fiindcă ortodoxia propovăduieşte controlul şi auto-stăpânirea sexualităţii. Ei bine în religiile necreştine acest lucru este profund contestat şi negat.

„În 1953, Hugh Hefner, rezident din Chicago, a fondat *Playboy*, o revistă care viza bărbații cu vârste cuprinse între 21 și 45 de ani. Pe coperta primei ediții apare Marilyn Monroe, pe atunci un sex simbol în plină ascensiune. Cu desene animate, interviuri, povestiri scurte, „Filosofia Playboy" a lui Hefner și a „partenerelor sale de joacă" devine un real succes.

În 1960, Hefner a extins Playboy Enterprises, deschizând primul Playboy Club în Chicago, care s-a transformat într-un lanț de cluburi de noapte și stațiuni. Cluburile private ofereau relaxare pentru membri, care erau serviți de iepurașii Playboy.

În timp ce Hefner susținea că firma sa a contribuit la atitudinea mai liberală a Americii față de sex, alții cred că pur și simplu a exploatat-o."[90]

Am ajuns în zilele noastre să avem o adevărată industrie pornografică şi erotică care ajunge să aibă la nivel anual profituri de miliarde de euro şi dolari. Aceasta fiindcă plăcerea sexuală este pentru unii un adevărat simulacru al paradisului.

A le spune celor care sunt prinşi în vârtejul păcătos la simulacrului erotismului că trebuie să se controleze şi să fie stăpâni peste propriul trup este cu adevărat un lucru imposibil. De ce? Fiindcă cei mai mulţi vor să se piardă în plăcerea sexuală care pentru unii a devenit un adevărat scop al vieţii.

Ceea ce ne spune spiritualitatea creştin ortodoxă este că erotismul şi pornografia sunt adevărate patimi. Ele ajung să facă viaţa omului un simulacru în care persoana nu mai este stăpână pe sine ci de demoni.[91]

„În Statele Unite, între anii 1959 și 1966, au fost contestate și anulate interdicțiile privind trei cărți cu conținut erotic explicit. Acest lucru s-a întâmplat și în Regatul Unit, începând cu Legea privind publicațiile obscene din 1959 și atingând apogeul cu procesul LCL.

Înainte de această perioadă, un mozaic de reglementări (precum și obiceiuri locale și acțiuni de vigilență) selectau ce putea și ce nu putea fi publicat. De exemplu, Serviciul Vamal al Statelor Unite a interzis *Ulise* de James Joyce, refuzând să permită importul acestuia în Statele Unite. *Index librorum prohibitorum* al Bisericii Romano-Catolice avea o mare greutate în rândul catolicilor și echivala cu un boicot instantaneu al oricărei cărți care apărea în el.

Hotărârile judecătorești care au legalizat publicarea *Fanny Hill* au avut un rol important în eliberarea de teama unor acțiuni în justiție, iar lucrările de non-ficțiune despre sex și sexualitate au început să apară mai des. Aceste cărți erau factuale și, de fapt, educative, puse la dispoziția unui public larg răspândit în librăriile obișnuite și în cluburile de lectură prin corespondență, iar autorii lor erau invitați la talk-show-uri nocturne. Cărți anterioare, precum *What Every Girl Should Know* (Margaret Sanger, 1916) și *A Marriage Manual* (Hannah și Abraham Stone, 1939) rupseseră tăcerea și, până în anii 1950, în Statele Unite, devenise rar ca femeile să meargă în noaptea nunții lor fără să știe la ce să se aștepte."[92]

Prin urmare ne putem da seama de erotismul este o subcultură care ajunge să facă din adevărata iubire agapică creştin ortodoxă nimic mai mult decât un simulacru. Este vorba de un simulacru care ne face să fim unii care să nu mai ştim să apreciem persoana umană de sex opus decât ca o simplă

- unealtă,
- obiect
- şi mijloc

de satisfacţie erotică sau sexuală.

Trebuie să ştim că creştinismul ortodox este cât se poate de atent şi grijuliu cu problema iubirii fiindcă ştim că ea este una dintre cele mai importante fiindcă „Dumnezeu este iubire" după cum a fost El definit în secolul I de Sfântul Ioan Teologul.

Creştinismul ortodox se poate spune că a venit cu o revoluţie a iubirii. Aceasta fiindcă din cele mai vechi vremuri iubirea a devenit una dintre principalele preocupări ale sfinţilor părinţi şi chiar a martirilor. Un martir aruncat la lei în arenele romane făcea acest lucru din iubire faţă de Hristos şi din dorinţa de a termina odată cu

[90] https://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C8%9Bia_sexual%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

[91] A se vedea Ioan V. Argatu, *Ne vorbeşte părintele Ilarion Argatu. Despre desfrânare şi avort* (Editura Mila Creştină, 2007).

[92] https://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C8%9Bia_sexual%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

cultul decadent al zeilor păgâni. În acest sens trebuie să ştim că pentru a definii sensul iubirii creştin ortodoxe s-a făcut apel la terminologia greacă. Ştim că limba greacă veche a fost una dintre cele mai expresive cu privire la iubire. Astfel în greacă sunt 4 termeni ai iubirii:

1. Eros ἐρως care este o iubire pervertită ca acea dintre amanţi sau dintre prostituată şi ibovnicul ei,
2. Filia φιλία care este o iubire proprie prietenilor sau amicilor,
3. Storge στοργή care este o iubire generică pe care omul o simte faţă de ţara sa sau faţă de locul de muncă
4. şi în cele din urmă avem agapi ἀγάπη care este iubirea supremă şi pură pe care omul a simte faţă de Dumnezeu sau faţă de soţia sau copiii lui.[93]

Doi moralişti discutau într-o zi.

- Am un sentiment destul de greu.
- Care?
- Mi se pare că morala sexuală este cea mai scăzută din toate timpurile.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Tu ştii că avem o adevărată industrie pornografică şi erotică?
- Da.
- Şi ţi se pare normal?
- Nu.
- Şi atunci nu am dreptate.
- Numai parţial.
- De ce?
- În antichitate morala păgână era foarte scăzută.
- Da ştiu asta.
- Este greu de vorbit de o morală al păgâni.
- Fiindcă ea nu exista.
- Exista dar mai nimeni nu o respecta.
- Înţeleg.
- Şi ce este de făcut?
- Sunt mai multe lucruri.
- Cum ar fi?
- Să fim persoane care să ne vedem mai bine pe noi înşine.
- În ce sens?
- Nu trebuie să îi blamăm pe alţii decât dacă suntem singuri că suntem mai buni ca ei.
- Crezi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- O să îţi spun o întâmplare.
- Care?
- Este vorba de filosoful antic cinic Diogene.
- Ce este cu el?
- Renumitul filozof Diogene, în frigul iernii — din cauza modestiei şi a lipsei — umbla desculţ pe gheaţa străzilor — în admiraţia plebei.
- Chiar?
- Da.
- Interesant.
- Într-o zi Platon le-a spus celor care îl priveau cu admiraţie pe Diogene.
- Ce?
- Dacă voiţi să vă arătaţi miloşi către acest om şi săi liberaţi de chinurile lui, trebuie să faceţi ceva şi anume, să nu vă mai arătaţi înaintea lui.
- Nu înţeleg.

[93] https://ro.wikipedia.org/wiki/Termeni_grece%C8%99ti_referitori_la_iubire (accesat pe 17.03.2025).

- Este o metaforă.
- Ce metaforă?
- Platon prin aceasta voia să spună că Diogene nu va mai simţi chinul, dacă lumea admiratoare dispare.
- Deci el simţea frigul numai fiindcă oamenii îl admirau?
- În sensul că trebuie să fugim de laude şi ovaţiile celor din jur.
- Deci aceasta este morala întâmplării?
- Da.
- Acum înţeleg.
- Sunt mai mulţi care fac binele numai dacă sunt lăudaţi.
- Sau dacă au un profit de pe urma lui.
- Aşa este.
- Înţeleg că trebuie să facem binele indiferent de ce vor spune cei din jur?
- Da.
- Nu m-am prea gândit la acest lucru.
- Ar fi bine să o faci.
- Sigur.
- Trebuie să fim motivaţi să nu mai ţinem cont de ceea ce spun cei din jur.
- Dar uneori poate au dreptate.
- Sunt şi situaţii dar de cele mai multe ori facem lucruri numai pentru a fi lăudaţi.
- Deci tu eşti de părere că există un simulacru al moralei sexuale?
- Sunt mai multe religii care văd în sexualitate un lucru sacru.
- Sexualitatea este menită pentru perpetuarea speciei umane.
- Deci pentru procreaţie?
- Da.
- Totuşi oamenii au ajuns să facă din sexualitate un scop în sine însuşi.
- Din nefericire aşa este.
- Lucrurile sunt mai complicate decât credeam.
- Aşa este.
- Trebuie să ne dăm seama de ceea ce este important cu privire la sexualitate.
- Fiindcă ea poate să fie un simulacru al adevăratei iubiri?
- Se poate spune că iubirea unei prostituate este iubire?
- Nu.
- Este un simulacru al iubirii.
- Nu m-am gândit niciodată la acest lucru.
- Ar fi bine o faci.
- Eu credeam că atunci când iubeşti o faci şi cu asta gata.
- De la iubirea adevărată la iubirea simulacru este o mică distanţă.
- Acum sunt conştient de acest lucru.
- Mă bucur.
- Nu ştiam că sexualitatea poate devenii un simulacru.
- Nu este masturbaţia un simulacru?
- Ba da.
- Pentru acest lucru trebuie să ştim să o evităm.
- Să evităm să facem din sexualitate un simulacru?
- Da.
- Şi este posibil acest lucru?
- Dacă suntem ancoraţi în viaţa bisericii da.
- Ajută biserica?
- Foarte mult.
- Aceasta este o veste bună.
- Cu siguranţă.
- A fost o conversaţie utilă cea pe care am avut-o.
- Mă bucur că ţi-a plăcut.[94]

[94] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

„În 1969, *Blue Movie*, regizat de Andy Warhol, a fost primul film erotic pentru adulți care prezintă sex explicit și care a fost lansat pe scară largă în cinematografele din Statele Unite. Filmul a contribuit la inaugurarea fenomenului „porno chic" în cultura americană modernă. Potrivit lui Warhol, *Blue Movie* a avut o influență majoră în realizarea filmului *Ultimul tango la Paris*, cu Marlon Brando în rolul principal, lansat la câțiva ani mai târziu.

În 1970, următoarele filme notabile sunt *Mona the Virgin Nymph* și *Deep Throat*. Cel din urmă a devenit un succes major la box office, în urma unor mențiuni făcute de Johnny Carson în emisiunea *The Tonight Show*, dar și de Bob Hope.

În 1976, *The Opening of Misty Beethoven* (bazat pe piesa *Pigmalion* de George Bernard Shaw) a fost lansat în cinematografe, fiind considerat de scriitoarea Toni Bentley drept „bijuteria de pe coroană" a „epocii de aur a filmului porno".

De la mijlocul anilor 1970 și până în anii 1980, libertățile sexuale recent câștigate au fost exploatate de marile întreprinderi care căutau să profite de o societate din ce în ce mai permisivă, odată cu apariția pornografiei publice și a celei hardcore."[95]

Una dintre cele mai mari simulacre ale sexualităţii trebuie să ştim că este homosexualitatea. Aceasta fiindcă homosexualul nu mai simte atracţie faţă de sexul opus ci faţă pe persoane de acelaşi sex. Este evident că în homosexualitate există sexualitate dar ea este

- deturnată,
- confiscată
- şi falsificată

în aşa fel că ajunge să fie una care să devină un simulacru al sexualităţii.

Mai nou avem mai mulţi care militează pentru legalizarea homosexualităţii în ceea ce se cunoaşte ca drepturile mişcării LGBT. Acest lucru nu este posibil fiindcă ei nu vor nimic altceva decât să legalizeze un simulacru al

- iubirii
- şi sexualităţii.

Este adevărat că homosexualii şi lesbienele nu cred în acest lucru. Pentru ei modul de viaţă nu este în nici un fel un simulacru ci mai mult adevărata iubire. De ce are loc acest lucru? Fiindcă ei sunt persoane care nu mai

- judecă
- şi gândesc

normal şi firesc.

„Alte manifeste din epocă propun eliberarea homosexualului din fiecare, ceea ce unii tineri chiar experimentează în climatul moral îngăduitor al perioadei: îmbrăcămintea, atitudinea devin unisex (fetele poartă pantaloni, bărbații au părul lung și amulete), eliminându-se granițele comportamentale rigide de până atunci; destui tineri hippie sunt bisexuali poligami. Experimentul sexual şaizecist nu a durat, cel puţin în forma sa dură, întrucât dorința de stabilitate emoțională surclasa impulsul de a experimenta poligamic în plan erotic.

Dragostea este pentru contracultură totodată un deliciu, dar şi un act de sfidare. Adulții şi tinerii trăiesc şocul unei culturi puternic sexualizate: fuste mini, bikini-ul, blugii şi pantalonii de piele mulați creează o „adevărată frenezie a esteticii fesiere". Femeile au aşteptat câteva secole pentru a-şi dezgoli picioarele, doar din perioada interbelică li se văd gleznele, iar în anii '60 codul pudorii dispare complet. De asemenea, căminele marilor universități precum Harvard devin mixte."[96]

Este adevărat că morala creştin ortodoxă consideră homosexualitatea feminină şi masculină ca fiind o patimă dar trebuie să ştim că ea mai este şi o afecţiune psihică. Aceasta fiindcă este evident că homosexualul nu este la fel cu toată lumea.[97]

Ca orice simulacru este bine să ştim că homosexualitatea este o pervertire şi o răsturnare a legilor naturi umane cu susul în jos.

Ceea ce este mai trist este că homosexualitatea are din ce în ce mai mulţi avocaţi în lumea noastră care ne spun că este cât se poate de normal ca ea să fie un lucru legal şi ei chiar pot adopta copii. După cum am spus nu se poate în nici un fel să se nege caracterul de boală psihică a homosexualităţii. Ea poate să fie tratată însă ceea ce este mai trist este că cei mai mulţi homosexuali se complac în modul lor de viaţă decăzut şi nefiresc. Mai mult decât atât sunt unii care ajung să ucidă pe cei care îi critică şi uneori ucid pe cei care le resping avansurile.

---

[95] https://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C8%9Bia_sexual%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).
[96] https://ro.scribd.com/doc/50133231/Contracultura-selectat (accesat pe 22.06.2024).
[97] A se vedea Virgiliu Gheorghe, Andrei Dîrlău, *Fața nevăzută a homosexualității* (București, 2014).

La fel de bine o formă a homosexualității trebuie să ştim că este şi bisexualitatea. Sunt mulți care nu sunt total homosexuali fiindcă simt atracție față de ambele sexe. În acest sens sunt mai multe mărturii istorice că de exemplu împăratul roman Cezar deşi era căsătorit în timpul campaniilor militare de mai multe ori a avut relații cu parteneri bărbați. La fel de bine se pare că bisexual a fost şi împăratul Alexandru cel Mare. Un homosexual nedeclarat a fost şi Leonardo Davici.[98]

Toți oamenii simt nevoia de iubii şi a fi iubiți însă ceea ce are loc este că de mai multe ori această iubire ajunge să fie contrafăcută şi falsificată. Cea mai grosieră şi mai grotescă contrafacere a iubirii agapice este homosexualitatea. În acest sens au fost unii care au ajuns să aibă şi zei ai homosexualității cum este zeul aztec Xochipilli.[99]

Am arătat la începutul acestei cărți că vom vorbii de simulacre culturale. Se poate ca homosexualitatea să ajungă şi un simulacru cultural şi nu numai unul sexual? Fără doar şi poate că da. Sunt mai multe

- filme,
- emisiuni tv,
- cărți,
- romane
- şi site-uri pe internet

care cu toate vorbesc de importanța şi rolul homosexualității în viața lumii.

În acest sens acest gen de lucruri ne prezintă virtuțile homosexualității. Ni se spune că homosexualii sunt oameni ca restul şi de mai multe ori ei au fost

- mari oameni de stat
- sau mari vedete.[100]

Masturbația sau onania trebuie să ştim că este şi ea un păcat şi la fel de bine un simulacru al iubirii agapice. Mai ales adolescenții ajung să o practice fiindcă sunt seduşi de mirajul erotic al sexualității. „în religiile lumii opiniile asupra masturbării diferă substanțial. Unele religii o văd drept practică nefastă din punct de vedere spiritual, altele nu o consideră astfel, iar altele au opinii despre ea care depind de situația în care se află cineva care o practică. Printre religiile din urmă, unele privesc masturbarea drept permisibilă ca mijloc de auto-control sexual sau drept parte a auto-explorării sănătoase, dar o interzic atunci când ea este făcută din motive greșite sau ca o dependență. Catolicismul și ortodoxia consideră masturbarea drept păcat, în timp ce cei mai mulți dintre protestanți nu o consideră astfel."[101]

Masturbația a ajuns să fie denumită de mai mulți părinți duhovniceşti ca fiind „curvia cu diavolul." Aceasta fiindcă prin intermediul fantasmelor erotice folosite în mintea şi imaginația sa ei bine masturbatorul ajunge să se unească cu demonii. Chiar şi religiile necreştine cum ar fi budismul resping masturbația: „„masturbarea (*sukkavissaṭṭhi*) este actul de a ne stimula propriile organe sexuale (sambādha) pentru obținerea orgasmului (adhikavega). În *Kāma Sūtra* masturbarea masculină este numită „prinderea leului" (*simhākāranta*). Unii oameni din timpul vieții lui Buddha credeau că masturbarea poate avea un efect terapeutic asupra minții și corpului (Vin. III, 109), deși Buddha însuși nu era de acord cu asta. Conform lui Vinaya, este o abatere oarecum importantă pentru călugări și călugărițe să se masturbeze (Vin. III, 111) deși Buddha nu a oferit nici o îndrumare pentru laici în această privință. Totuși, budismul poate fi de acord cu opinia medicală contemporană că masturbarea este expresia energiei sexuale și că nu dăunează din punct de vedere fizic și psihic, atâta vreme cât nu devine o preocupare sau un substitut pentru a avea relații sexuale normale. Vina și dezgustul de sine produse de masturbare sunt în mod clar mai dăunătoare decât masturbarea în sine."[102]

Pentru a intra în acest simulacru al masturbației ei bine masturbatorul are nevoie de mai multe stimulente:

- imagini pornografice sau erotice,
- filme cu conținut sexual,
- reviste obscene
- sau uneori cuvinte şi expresii vulgare.

[98] https://ro.wikipedia.org/wiki/Homosexualitate (accesat pe 02.04.2025).
[99]https://en.wikipedia.org/wiki/X%C5%8Dchipilli (accesat pe 02.04.2025).
[100] A se vedea https://doxologia.ro/consideratii-biblice-privind-homosexualitatea (accesat pe 02.04.2025).
[101]https://ro.wikipedia.org/wiki/Opinii_religioase_asupra_masturb%C4%83rii (accesat pe 02.204.2025).
[102] Idem apud Bhante Shravasti Dhammika, *Guide to Buddhism A to Z.*

Toate acestea îl fac pe masturbator să intre în transa necesară pentru a obține plăcerea sexuală. Se poate vedea și aici același simulacru al iubirii erotice. Mai ales între tineri a te masturba de mai multe ori este considerat un lucru bun și de dorit. Aceasta fiindcă masturbatorul este unul care tot ceea ce vrea este plăcerea sexuală. „Malahia este păcatul pe care-l face cineva singur, artificial, prin deprinderea pătimașă a scurgerii de sământă cu mâna, împins fiind de poftele trupești ațâțate de o imaginație neînfrânată, excitată de gândurile rele, cultivată cu lecturi din romane pornografice, priviri a unor imagini și filme pornografice și lipsă de educație."[103]

Am vorbit la mai sus de faptul că prostituția în păgânism a ajuns să fie un lucru sacru. Se practica în mai toate templele dedicate zeilor și zeițelor antice:

- Afrodita și Eros la greci,
- Venus și Cupidon la romani,
- Oegnus la celți
- Sau Hathor la egipteni.

Prostituția este un păcat fiindcă în accepția creștin ortodoxă a termenului trupul nostru este un templu al Duhului Sfânt și el nu trebuie să fie întinat.

Mai nou sunt mai mulți care luptă pentru legalizarea prostituției și vor să facă din ea un lucru normal și firesc. Aceasta fiindcă auzim că *prostituția este cea mai veche meserie din lume*. „Uneori, preotesele templelor sau cultelor respective se culcau cu credincioșii, iar acele acte sexuale reprezentau deopotrivă forme de plată pentru jertfele și ofrandele aduse de aceștia, precum și forme de inițiere sexuală în practici erotice accesibile doar celor considerați demni de aceste tipuri de misterii sexuale. Pe de altă parte, însăși termenul din greaca veche de *hierodoulos* sau *hierodule*, care desemna prostituatele sacre din templele grecești, descria uneori o categorie aparte de sclave care pentru a-și câștiga libertatea alegeau să își dedice serviciile sexuale credincioșilor unor anumite zeități în speranța eliberării.

În alte locuri ale lumii precum India, prostituția de templu era o cerință obligatorie pentru fetele care făceau parte din anumite caste. Spre exemplu tinerele femei din triburile Santal aveau obligația de a fi prostituate publice cel puțin o dată în decursul vieții lor, fapt similar cu îndatoririle prescrise tuturor feleilor din Babilon. În casta țesătoarelor din Tamil Nadu, era considerat normal și adecvat ca încă de la naștere, măcar una dintre fiicele unei familii trebuia să fie selectată și consacrată servirii zeului tutelar, ca una dintre prostituatele sacre ale divinității respective. În sudul Indiei, dansatoarele de la temple erau similare ca îndatoriri cu femeile devadasis, și erau considerate drept soții legitime ale zeității, precum și ale regilor care domneau pe atunci."[104]

Sunt mai multe filme și romane care ne prezintă prostituata ca o eroină. Ea de mai multe ori nu face acest lucru din propria voință și a fost cumva constrânsă datorită frumuseții ei să se prostitueze. Ceea ce este clar este că prostituția este un simulacru al adevăratei iubiri. Aceasta fiindcă iubirea adevărată nu poate să fie una

- pe bani
- și cu mai mulți parteneri.

„La triburile Tahu din vestul Mexicului, fetele desemnate pentru oficierea prostituției sacre erau stimate și consacrate cu multă ceremonie la marile festivaluri anuale, când erau prezenți toți marii șefi de triburi din zonă. După terminarea sărbătorilor, femeile respective se retrăgeau în corturi speciale, iar șefii și căpetenii veneau rând pe rând pentru a avea acte sexuale cu ele.

Devenind astfel preotese și prostituate sacre pentru tot restul vieții, femeile din toate regiunile care au cunoscut pe vremuri acest obicei, nu refuzau niciodată pe oricine plătea o anumită sumă. În concepția lor și a societăților umane respective, ele erau femeile divinităților, iar destinul și statutul lor erau peste cel al femeilor obișnuite.

Chiar și după ce unele dintre ele se măritau – ceea ce le era permis după un anumit număr de ani - această obligație asumată în momentul inițierii lor, nu se sfârșea decât atunci când vârsta și decrepitudinea fiziologică le împiedica să mai aibă acte sexuale."[105]

Prostituția trebuie să știm că nu este practicată numai de femei ci la fel de bine de bărbați care se numesc gigolo. Se știe că în Amsterdam la un moment dat o prostituată celebră și cu mare trecere a fost întrebată dacă nu poate să își găsească o altă meserie mai onorabilă cum ar fi cea de vânzătoare sau educatoare de grădiniță? Ea a răspuns că a vinde la magazin sau a îngrijii copii este sub demnitatea ei și trebuie luat în calcul că sexul cu mai mulți bărbați este unul plăcut.

---

[103] https://ortodox.md/despre-pacatul-malahiei-masturbarii-si-onaniei-pazei-a-nu-avea-copii/ (accesat pe 02.04.2025).
[104] https://www.dcnews.ro/prostitutie-sacra-dezvaluiri-despre-secretul-rusinos-al-omenirii_462669.html (accesat pe 02.04.2025).
[105] Idem.

Un simulacru al adevăratei iubiri trebuie să ştim că exista în antichitate în Babilon în care în numele unirii cu zeii Ianna şi Dumuzi bărbaţii ajungeau de se căsătoreau cu preotesele de la templu. La fel de bine au fost mai multe femei tinere în orientul antic Mijlociu care şi ele se prostituau în numele zeiţei Astarta. Avem aici un simulacru al iubirii adevărata în care prostituţia era ridicată la rangul de lucru sacru şi sfânt.[106]

Două tinere discutau într-o zi.

- Ce mai face prietenul tău?
- Bine.
- Mă bucur.
- De ce?
- Fiindcă aş vrea să ştiu un lucru.
- Care?
- Vreţi să aveţi copii?
- Da.
- Şi când vă apucaţi să îi faceţi?
- După căsătorie.
- După căsătorie?
- Da.
- Nu îmi vine să cred.
- De ce?
- Tu mai crezi în superstiţiile astea?
- Nu sunt superstiţii.
- Cum să nu?
- Greşeşti.
- Tot ceea ce contează este să vă iubiţi.
- Mai contează ceva.
- Ce?
- Binecuvântarea bisericii.
- Ei lasă.
- Ce să las?
- Mai lasă-mă cu biserica.
- De ce?
- Este numai pentru babe.
- Nu ştiam că eşti aşa de rea.
- Eu să fiu rea?
- Da.
- De ce?
- Mergi după lumea din jur.
- Toată lumea o face.
- Chiar?
- Da.
- Spune-mi şi mie un caz.
- Sunt mai multe.
- Ei bine au vreau să aud doar unul.
- Îţi voi spune.
- Hai să te aud.
- În Imperiul Roman creştinii erau persecutaţi.
- De păgâni?
- Da.
- Ştiam.
- Ei bine un soldat roman pe nume Adrian a rămas marcat de ceea ce vedea.
- Ce?
- Că deşi erau persecutaţi creştinii nu renunţau la credinţa lor.
- Şi?

[106] https://redactiaropaganism.eu/2018/12/prostitutia-sacra-si-templele-sexului-in-antichitate/ (accesat pe 02.04.2025).

- Într-o zi s-a dus la nişte creştini care urmau să fie martirizaţi.
- De ce?
- A vrut să îi întrebe ceva.
- Ce?
- Ce aşteptaţi şi nădăjduiţi în schimbul chinurilor grozave ce le înduraţi?
- Şi martirii îi răspunseră aşa.
- Nădăjduim de la Dumnezeul nostru acea fericire, pe care a promis-o adeseori; acele bunuri, pe care nici nu le-a văzut om pe pământ, despre care urechea încă nu a auzit şi cari încă nu au existat în inima vre-unui om, pe care Dumnezeu le-a pregătit pentru cei ce îl iubesc.
- Ştiţi ce?
- Ce?
- Şi eu vreau să devin creştin.
- Bine te vom boteza.
- Şi Adrian a primit botezul?
- Da.
- Şi ce a urmat?
- Adrian s-a întărit în credinţă şi în cele din urmă a acceptat moartea pentru Hristos.
- Nu îmi vine să cred.
- De ce?
- Aşa de repede s-a schimbat Adrian?
- Da.
- Cred că totdeauna am subestimat puterea credinţei creştin ortodoxe.
- Aşa este.
- Am să îmi revizuiesc comportamentul.
- Aşa să faci.
- De mai multe ori sunt prinsă de iureşul lumii din jur.
- Nu este bine.
- Ştiu.
- Trebuie să fi tare.
- Dar cum?
- Să îţi găseşti prieteni buni creştini.
- Tu eşti o bună creştină.
- Şi sunt prietena ta.
- Asta este şi mai bine.
- Deci ne vom ajuta amândouă în drumul spre mântuire?
- Da.
- Este bine să ştiu că nu sunt singură.
- Prin iubirea erotică diavolul vrea să ne înrobească.
- Şi să ne facă să fim unele care să îl slujim?
- Da.
- Eram sigură de asta.
- Foarte bine.
- Toată lumea ştie de diavol dar mai nimeni nu îl ia în considerare.
- Asta nu este bine.
- Evident.
- Trebuie să ne rugăm şi să postim mai mult.
- Sunt de acord.
- Mă bucur.
- Şi tu crezi că ajută să te ţii de rânduiala bisericii?
- Foarte mult.
- Te cred.
- Foarte bine.
- Fiindcă vorbeşti din proprie experienţă.[107]

[107]Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Ceea ce este clar este că pornografia şi erotismul sunt unele care ne aruncă într-o lume a unui simulacru al fantasmelor care ajunge să se vândă pe sute de milioane de dolari şi euro: „dar chiar şi cu acest caracter orientat ierarhic, fantasma sexuală pare să fie la adăpost de orice încercare de normare pentru că, fiind prin natura ei imaginară, nu este ceva real în adevăratul sens al cuvântului şi deci nu poate fi judecată aşa cum judecăm o acţiune. Se poate spune că fantasma sexuală este precum visatul cu ochii deschişi sau ca ficţiunea, este un produs al minţii noastre care priveşte doar subiectul în cauză. Autonomia în raport cu realitatea o fac inexpugnabilă, căci de consecinţe trebuie să se teamă doar acţiunile reale, nu şi cele imaginare. Fantasma este o construcţie auxiliară vieţii de zi cu zi şi numai această din urmă poate fi morală sau imorală. De exemplu, dacă avem o fantasmă sexuală cu altă persoană decât cea cu care întreţinem relaţii sexuale, încălcând astfel o promisiune, tacită sau explicită, imoral este faptul că am încălcat promisiunea şi nu faptul că am făcut-o prin intermediul unei fantasme sexuale. La fel, dacă avem o fantasmă sexuală care implică violenţă, imoral este punerea în practică a fantasmei respective cu un partener real, nu şi procesul imaginar. Despre vătămarea celuilalt şi deci despre imoralitate se poate vorbi numai în momentul în care se trece pragul dintre imaginar şi real."[108]

CAPITOLUL 5

OMUL INCULT FACE DIN BĂDĂRĂNIE, MOCĂNIE, GROLOSĂNIE ŞI MÂRLĂNIE UN ADEVĂRAT SIMULACRU AL CULTURII

În acest capitol vom vorbii mai mult despre cum ajunge să se manifeste omul incult. Sunt mai multe forme de manifestare pe care trebuie să le enumerăm aici. Incultul este om din ce în ce mai des întâlnit. El este unul care nu este interesat de cultură şi nici nu îi vede importanţa ei. La fel cu contracultura şi subcultura şi incultura are un simulacru al ei. Este vorba de bădărănie, mocănie, grosolănie şi mârlănie.

Ei bine ce este bădărănia? Omul bădăran este un om care îţi intră cu bocancii în suflet şi i se pare normal ceea ce face. Fiindcă el nu este un om cult ei bine de cele mai multe ori se consideră pe sine unul care trebuie să fie în centrul atenţiei şi lui i se cuvine totul. Bădăranul este unul care calcă peste cadavre pentru a îşi putea atinge scopul. Pe bădăran ajungem să îl vedem în mai multe împrejurări ale vieţii de zi cu zi:

- urlă pe stadioane,
- uneori chiar duce lupte de stradă cu fanii echipei rivale,
- foloseşte un limbaj prolix,
- nu acordă prioritate în trafic,
- este agresiv verbal şi după caz şi fizic.

Este evident că bădăranul respinge cultura şi nici nu vede rostul ei. Pentru aceasta bădăranul nu va fi niciodată un om cult.

Cu privire la cum se manifestă incultura în lumea noastră gânditoarea Laura Iancu spunea: „„în eseul "La violence institutionelle" de Adrian Neculau, în care se face referire la conceptul de "l'homme nouveaux", relația dintre om și fenomenul de eliberare se realizează prin ajungerea la pacifism; acest "om nou" nu are rădăcini renascentiste, nu se situează în centrul universului, nu are acces la nectarul zeilor, nu deține cunoştinţe superioare educaționale universaliste, ci se găsește în centrul unei fabrici, singura posibilitate de evoluție fiind reprezentată de auto-educarea spiritului. Eliberarea vine ca un conflict socio-cognitiv în care individul învață și se "culturalizează" pentru a obține un rol social. Acest joc prinde o formă grotescă, astfel că individul îndoctrinat de învățămintele venite din Est și învăluit în vălul cultural superficial își pierde caracteristicile esențiale ale personalității, unicitatea, individualitatea şi integritatea. Apare astfel o "mare depresie" la nivelul social în care omul cunoaşte un proces violent şi rapid de pierdere a identităţii, iar odată cu acest proces se naşte, automat şi inevitabil, pierderea majoră a identităţii culturale.

În acest context, cum se distrau tinerii atunci? Ce șanse de reușită în viață aveau? Și cum au reușit influența democrată din vest, porumbelul alb American și pasionatul Lenin să modeleze societatea românească aproape de la originile modernismului până în prezent?

Elementul principal al contraculturii este reprezentat de muzica "Rock'n'Roll", căreia dicționarul disco-rock îi găsește o definiție prin intermediul denumirii propriu-zise: „sugerează caracterul dinamic al genului ("rock" = a zgudui, "roll" = a rostogoli); prima înregistrare discografică rock & roll, piesa "Rocket 88", datorată lui Jackie Brenston, datează din 1952. Paternitatea termenului rock & roll îi aparţine Disc Jockey-ului Alan

---
108 https://bucurestiivechisinoi.ro/2011/10/relatia-pornografiei-cu-fantasma/ (accesat pe 02.04.2025).

Freed." Dj-ul american a devenit celebru prin intermediul promovării pe calea undelor radio a acestui gen ritmat în anii 60, popular printre cetăţenii americani datorită varietăţii mesajelor şi a posibilităţii de exprimare liberă, prin dans, de către generaţiile adolescente."[109]

Bădărănia din nefericire poate să fie întâlnite la mai multe nivele ale vieţii noastre de zi cu zi:

- politică,
- afaceri,
- economie,
- relaţii sociale
- sau cultură.

Bădăranul este o persoană care merge după cum spuneau legile lui Murphy: măsoară frumos cu şublerul, trasează discret cu creta şi apoi aplică o lovitură cu toporul.

„Bădărănia este atitudinea sau fapta rea care nu este permisă în inima și viața celui care este cu adevărat om de omenie. Când vorbim despre bădărănie, vorbim despre grosolănie, mitocănie, care vorbește sau acționează cu grosolănie… Bădăran, e persoana care vorbește grosolan, nu-și drămuiește vorbele, mojicie. Bădărănia este opusul politeții.

Oricât ne-am lăuda că suntem politicoși, dacă ne purtăm cu bădărănie nu putem să ne punem eticheta de politicoși. Putem să înfrângem bădărănia și trebuie înfrântă prin politețe și gesturile de politețe și prin susținerea politeții.

Cei care se poartă cu bădărănie, nu au busolă, nu știu încotro se îndreaptă sau poate știu, dar doar pentru aici, pentru acum, pentru lumea aceasta, dar n-au niciun pic de cer, niciun pic de rai, niciun pic de suflet… Tuturor le este dor de cer, de rai, de suflet, dar nu le putem dobândi prin bădărănie, ci prin înfruntarea ei."[110]

Un alt simulacru al culturii este mocănia. Ce este un mocan? Ceea ce trebuie să ştim este că un mocan a fost în sens iniţial o persoană care locuia la munte în regiunile muntoase din Transilvania şi care se ocupa cu creşterea oilor.[111]

Mocanul trebuie să știm că în zilele noastre a devenit o modă. Aceasta fiindcă el este unul care respinge orice ţine de bunul simţ şi de codul bunelor maniere. Mocanul este unul care crede că cultura este o pierdere de vreme. Nu pune mâna pe o carte cu anii sau poate cu zecile de ani. El este unul care crede că tot ceea ce contează este munca concretă şi nu are rost să investeşti în cultivarea sufletului şi a minţii.[112]

Mocanul este unul care are un univers şi un orizont mintal foarte limitat dar el se crede unul care este mai presus de toţi fiindcă munceşte şi munca este pentru el principala activitate. Nu este rău să munceşti şi să trăieşti din roadele muncii tale însă ceea ce trebuie să ne dăm seama este că mai mult şi alte lucruri pe lângă muncă. Din nefericire avem din ce în ce mai mulţi mocani printre tineri. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Tatiana Comendant: „subcultura tineretului se formează sub influenţa nemijlocită a culturii „adulţilor" şi este determinată de ea chiar şi în manifestările ei de contracultură. Cultura formală a tineretului se sprijină pe valorile culturii de masă, pe obiectivele politicii sociale de stat şi a ideologiei oficiale.

Una dintre trăsăturile culturii tineretului constă în orientarea sa prioritar distractivă şi recreativă. Odihna, are în principiu o misiune de recreaţie şi de comunicare cu prietenii, în timp ce funcţiile de cunoaştere, de creaţie şi cea euristică rămân nerealizate sau realizate doar parţial. Tendinţele recreative ale răgazului se completează şi din conţinutul de bază al radiodifuziunii şi televiziunii care difuzează prioritar valorile culturii de masă.

Merită să menţionăm tendinţa de americanizare a necesităţilor şi intereselor în cultură. Valorile culturii naţionale, clasice şi populare, sunt înghesuite de mai mult timp de stereotipuri schematice – modele de cultură de masă, orientate spre perpetuarea valorilor, de cultivare a unui model de viaţă american în formula cea mai primitivă şi superficială. Eroii preferaţi şi modele demne de urmat devin, conform sondajelor, eroinele operelor siropoase şi a romanelor de dragoste de bulevard, în cazul fetelor şi, în cazul tinerilor, „super eroii" de „thrillere".

Totuşi, americanizarea intereselor de cultură are un impact într-o sferă mai largă: tiparele artistice se răsfrâng asupra nivelului de comportament de grup şi individual al tinerilor şi se manifestă prin asemenea trăsături ale comportamentului social ca pragmatismul, cruzimea, tendinţa exagerată spre o bunăstare materială. Aceste tendinţe persistă şi în afirmarea culturală a tineretului: se remarcă un dispreţ pentru valorile „depăşite",

---

109 Laura Iancu http://societatesicultura.ro/2013/03/contracultura-rock-si-pietre-in-zid-i/ (accesat pe 22.06.2024).

110 Andrei Misaroş https://radiorenasterea.ro/infrangerea-badaraniei/ (accesat pe 03.04.2025).

111 După Dicţionarul explicativ.

112 A se vedea Thomas Snegaroff, *La culture de l'inculture* (Gallimard, 2020).

cum ar fi politețea, modestia și respectul pentru semeni, favorizând moda. Publicitatea impertinentă își are și ea rolul ei în americanizarea tineretului."[113]

Mocanul este unul care se vede pe sine mai presus de cei din jur pe care de cele mai multe ori îi ignoră. El consideră că lui i se cuvine totul și că muncile de jos ale societății – în care este de cele mai multe ori implicat – sunt unele care contează cel mai mult.

Ceea ce este mai trist este că deși mocanul ar avea potențial să se ridice din ignoranță nu o face și preferă să stea în mocirla ignoranței.[114]

Mocanul are o concepție de viață reducționistă în care oamenii se împart de cele mai multe ori în prieteni și dușmani. El este unul care este în capul piramidei sociale și de cele mai multe ori devine violent când este criticat sau când i se pare lui că îi sunt lezate drepturile. Mocanul este unul care merge pe instinct și nu pe judecată. Poate aceasta fiindcă după cum am putut vedea în sens inițial în Ardeal mocanii erau crescători de oi.

Despre cum se manifestă mocănia la tineri gânditoarea Tatiana Comendant spunea: „tendințele culturii tineretului oferă prioritate orientărilor de ordin consumator, în detrimentul celor de ordin creator.

Ideea de consum se manifestă atât în aspectul ei sociocultural, cât și în cel euristic. Cultura modernă a tineretului este determinată de o individualitate și de o selecție abia perceptibile.

Selectarea unor valori anume este determinată adesea de stereotipurile de grup (exprimată, de regulă, prin persoana liderului de grup). Clișeele de grup și ierarhia după principiul prestigiului este în funcție de apartenența de sex, de nivelul de studii și, parțial, de locul de trai și de naționalitate; dar esența oricum rămâne aceeași: conformismul cultural în limitele unui grup neformal de comunicare și neacceptarea altor valori și stereotipuri de gândire, ceva mai temperate în mediile studențești și destul de agresive în mediile preuniversitare. Ca o manifestare extremă a acestei tendințe a subculturii tineretului se prezintă așa-zisele „bande", cu o reglementare dură a rolului și a statutului membrilor ei.

Datele cercetărilor din mediile studențești din instituțiile cu profil artistic indică asupra faptului că afirmarea tineretului se realizează, de regulă, în afara instituțiilor de cultură și este determinată în mod special de televiziune, ca sursă de influență oficială, cu un vădit impact estetic, dar și social.

O altă tendință de formare a unei subculturi a tineretului este lipsa auto-indentificării etnoculturale."[115]

Un alt simulacru al culturii este grosolănia. Termenul grosolan vine de la ceva care este gros. În acest sens grosolănie poate să însemne mai multe lucruri sinonime:

- necioplit,
- lipsă de delicatețe,
- primitiv,
- brut
- și necizelat.[116]

Grosolanul prin urmare este unul care refuză cultura pe care o consideră pierdere de vreme. Pentru aceasta ajunge să își creeze un simulacru al culturii în care el cultivă mai multe lucruri reprobabile care pentru el sunt virtuți:

- puterea fizică,
- legea junglei în care domină cel mai puternic,
- violența,
- agresivitatea
- înjurătura etc.

Omul grosolan trăiește cu iluzia că vulgaritatea și obscenitatea sunt cu adevărat mari virtuți. El nu respinge pe față morala creștină dar consideră că viața creștin ortodoxă este o pierdere de vreme. Avem din ce în ce mai mulți oameni grosolani care consideră că lor li se cuvine totul și sistemul este corupt și trebuie să fie înlocuit.

Omul grosolan înlocuiește cultura și nevoia de a fi culturalizat cu forța fizică și cu încrederea oarbă în propriul ego. După cum ne spunea gânditoarea Tatiana Comendant mai ales tinerii sunt unii care ajung să devină adepții grosolăniei: „cultura populară (tradițiile, obiceiurile, folclorul), este interpretată de majoritatea tinerilor ca ceva anacronic, încercările de a implementa un conținut etnocultural procesului de socializare, se reduce, adesea,

---

113 Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).

114 A se vedea Jean Claude Michea, *Le enseignement de l'ignorance et ses conditions moderns* (Climats, 2006).

115 Idem.

116 După Dicționarul explicativ.

la propaganda obiceiurilor străvechi moldovenești și a tradițiilor religioase. Autoidentificarea etnoculturală constă, întâi de toate, în cultivarea atitudinii pozitive pentru istoria şi tradițiile poporului, ceea ce ne-am obișnuit noi să numim „dragoste de Patrie" şi nu doar inițierea într-o singură confesiune, fie ea şi cea a majorității. Trăsătura distinctivă a tineretului moldovean constă în fenomenul „diluării" subiective, a incertitudinii, a detaşării de valorile de bază (valorile majorității).

Astăzi studenții însușesc rapid noile stereotipuri, tânăra generație fiind liberă de frica totalitară. Din practica activității didactice, concluzionăm că studenții percep ideea de libertate întocmai conform noului mod de gândire. De regulă, ei nu văd libertatea strâns legată de necesitate, ci în concordanță cu forța şi cu violența. Un semnalment clar al libertății, în accepția tinerilor, constă în neimplicarea statului în viața particulară a cetățeanului.

Chestiunea acceptării de către studenți a dreptății sociale a scos în evidență ritmul însuşirii de către noua generație a valorilor societății democratice, cum ar fi conviețuirea în armonie cu legislația. Subcultura tineretului se prezintă drept oglinda inversă a percepției „adulte" a lucrurilor, relațiilor, valorilor. Mulți recunosc drept valoare primordială echivalarea răsplatei reciproce (necesitatea stimulării binelui şi a pedepsirii răului)."[117]

Doi moraliști discutau într-o zi.

- Ce părere ai de oamenii grosolani şi bădărani?
- Adică de mocani?
- Da.
- Se cred buricul pământului.
- În ce sens?
- În ei are loc o respingere a valorilor comune recunoscute de toată lumea.
- Cum ar fi?
- Sunt mai multe dar una este cea mai importantă.
- Care?
- Cultura.
- Da un mocan nu are cum să fie un om culturalizat.
- Nu putem fii genii culturale dar nici nu trebuie să respingem cultura.
- Ori mocanii o fac nu?
- Da.
- Știam eu.
- Cultura este pentru om un fel de ancoră salvatoare.
- Adică?
- O să îți spun o întâmplare.
- Ce întâmplare?
- Una adevărată.
- Te ascult.
- În apropierea coastei de Vest a Angliei, un mare vapor de pasageri a fost surprins de un uragan groaznic. Viața celor 1500 oameni ce se aflau pe vapor, se găsea în cea mai mare primejdie.
- Nu se poate.
- Căpitanul vasului, conștient de datoria sa, a făcut toate sforțările cari stau în putința omenească, spre a îndrepta vaporul din apropierea primejdioasă a coastei.
- Și ce a urmat?
- După o muncă îndelungată și de jertfire de sine a bravilor mateloți, vaporul a trecut peste adâncimile fatale şi a ajuns în largul mării. Toți simțeau o uşurare.
- Ce frumos.
- Stai că nu am terminat.
- Continuă.
- Dar deodată, o detunătură, o zdruncinătură, zguduind întregul vapor din toate încheieturile şi în clipa următoare vaporul puternic, asemenea unei ghioci de nucă, a fost expus fără sprijin valurilor violente ale mării.
- Ce sa întâmplat?

[117] Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).

- Se rupsese cârma vaporului şi astfel falnicul vapor devenise o jucărie a furtunii, care-1 mâna cu o putere neobişnuită spre ţărmul apropiat, în care valurile izbeau cu turbare.
- Vai de mine.
- Toţi priveau în faţă moartea sigură. Catastrofa părea inevitabilă. Pasagerii năvăleau asupra căpitanului, care, palid ca moartea, stătea la postul său.
- Şi au murit.
- Nu.
- De ce?
- L-au întrebat pe căpitan aşa.
- Ce?
- Oare nu mai este speranţă de salvare? Nici măcar una singură?, era strigătul tuturor, fiind plini de disperare.
- Dar el, trecut fiind prin experienţe mari, le răspunse solemn şi serios aşa.
- Ce?
- Totuşi, o ultimă speranţă mai avem; şi aceasta este ancora temeinică a vaporului nostru. Vrem s-o încercăm în numele lui Dumnezeu.
- Şi care era acea speranţă?
- Apoi a dat comanda, ca ancora vaporului să fie slobozită. Urmă câteva clipe de nesiguranţă înfricoşata. Apoi o lovitură în direcţia vântului, şi încă o zdruncinătură puternică, sub care se cutremură totul, şi vaporul a fost; ancorat.
- Ce frumos.
- Un strigăt de bucurie a izbucnit din pieptul acelor suflete, cari deja păreau a fi victimele morţii. Salvat! „Ultima şi unica speranţă" a căpitanului, „ancora temeinică" a vaporului n-a dat greş.
- Frumoasă povestea.
- Deci vezi aşa este şi cu cultura.
- Adică?
- Trăim într-o lume de multe ori sălbatică.
- Putem să scăpăm de sălbăticie prin cultură?
- Da.
- Aşa credeam şi eu.
- Foarte bine.
- Cultura este menită să ilumineze mintea omului.
- Sunt de acord.
- Doar că sunt mulţi care o resping.
- Cum sunt mocanii şi mitocanii?
- Da.
- Ce păcat.
- Ei îşi creează un set de valori în care violenţa, agresivitatea verbală şi comportamentul flegmatic ajunge să devină un simulacru al adevăratei culturi.
- Dar de ce?
- Fiindcă în sufletul mocanilor şi a mitocanilor se simte nevoia de cultură.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Pentru ei cultura este un mit.
- Adică?
- O poveste frumoasă şi cu tâlc dar care nu este adevărată.
- Şi pentru aceasta trebuie să fie înlocuită cu altceva?
- Da.
- Cu comportamentul măcănesc şi mojicia?
- Da.
- Mi-ai deschis ochii.
- Mă bucur.[118]

[118] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Tinerii din zilele noastre sunt unii care ajung să trăiască adevărate stări de conflict cu generația părinților lor fiindcă ei consideră că au un alt set de valori care sunt superioare. Este şi aceasta o dovadă de mârlănie. Mârlanul trebuie să ştim că este unul care este necioplit şi care nu numai că este bădăran dar este neşcolit. Despre tinerii mârlani din zilele noastre gânditoarea Tatiana Comendant spunea: „se acutizează şi conflictul între generații, cu toate consecințele neplăcute ce decurg de aici – deteriorarea relațiilor în interiorul familiei (pe criteriul înțelegerii şi încrederii reciproce), până la contrapunerea noțiunii de „noi" (ca valoare şi ca factor activ) tuturor generațiilor „sovietice" anterioare.

O anumită doză, complementară generațiilor (contrapunerea imaginilor „noi" şi „ei") , este tradițională. Cu toate astea, interdependența între generații, în accepția tinerilor, se reduce adesea la negarea totală a valorilor părinților, inclusiv a istoriei propriului stat. Este o strategie destul de vulnerabilă, dacă vom avea în vedere caracterul apolitic al tinerilor, detaşarea lor de problemele sociale, dar şi de cele de grup sau de corporație (excluderea colaborărilor), în favoarea propriei persoane.

Distanța între generații se asociază cu antonimul psihologic „noi" şi „ei". Această contrapunere este destul de evidentă la nivelul stereotipurilor culturale propriu-zise (în sens direct): există moda „noastră", muzica „noastră", comunicarea „noastră", dar există şi toate astea ale părinților, „bătrâneşti", care se impun ca mijloace autoritare ale socializării umanitare. Aici apare al treilea aspect (după cel social şi cel de interdependență între generații), cel de detaşare a culturii tineretului – detaşarea culturală."[119]

Nu are rost să vorbim cu un mocan de foloasele sufleteşti şi spirituale ale culturii fiindcă el ne va tăia avântul din start. Mocanul este unul care de cele mai multe ori are o rază de interes

- scăzută,
- redusă
- şi limitată.

El este interesant să mănânce bine şi în nici un fel nu îl interesează dacă cei din jur o duc bine sau rău fiindcă tot ceea ce contează este propria individualitate.

Mocanul poate fi după caz jegos dar se parfumează cu parfumuri ieftine pe care el le consideră cât se poate de bune. În cazul femeilor mocănia se manifestă prin a fi pițipoance, adică uşuratice.

Mocanul de mai multe ori intră în politică şi consideră că nu cei cu mintea luminată trebuie să conducă ci cei

- cu mulți bani,
- cu averi multe,
- violenți
- şi agresivi.

Mocanul are un limbaj de argou pe care îl consideră superior cărților de filosofie pe care le citesc marii filosofi. După cum am spus pentru Mocani cultura este nulă. El trăieşte într-un simulacru al culturi în care

- puterea politică,
- puterea banului,
- puterea fizică
- şi războiul

sunt cu adevărat singurele valori.

Despre cum se manifestă mocănia în muzica de azi gânditoarea Tatiana Comendant spunea: „mulți sunt îngrijorați de „nuanțele distructive" ale muzicii pentru tineret. Astfel, ia naştere o ideologie a generațiilor cu tendințe deviante.

De fapt, este evidentă tendința de dezumanizare şi de demoralizare a conținutului artistic, manifestată prin umilirea, deformarea şi desființarea chipului uman. Această imagine este evidentă în escalarea scenelor de violență şi de sex, în amplificarea scenelor de cruzime şi exagerarea în naturalețea lor (cinematograful, teatrul, muzica, literatura, artele plastice şi viața reală), ceea ce contravine normelor moralității umane şi are influență negativă asupra spectatorului tânăr, în special. Această presiune se confirmă prin multiplele cercetări. Din punct de vedere social-psihologic, violența cinematografului şi erotica negativă îşi au o contribuție directă în criminalistica vieții contemporane, cu un impact evident asupra copiilor, adolescenților, tineretului, care, de fapt, constituie utilizatorul principal al sălilor de cinema şi de internet. Se ştie că nivelul de criminalitate creşte tocmai în aceste medii. Nu întâmplător în țările avansate, societatea civilă fondează diverse asociații, de tipul Coaliției Internaționale de luptă împotriva violenței televizate , în SUA, sau, tot în SUA, Recreațional Softmare Advisory

---

[119] Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).

Council care exercită controlul asupra conţinutului paginilor pe Internet, în scopul limitării accesului minorilor la informaţii cu un conţinut dubios (injurii, pornografie, violenţă, politică, ideologie).”[120]

Prin urmare este adevărat că mocanul şi cultura sunt incompatibile însă mocanul şi simulacrul culturii sunt o realitate posibilă. Aceasta fiindcă după cum am spus mocanul este unul care consideră că instinctul animalic este mult mai important decât cultura.

Este adevărat că sunt şi mocani care se trezesc din somnul mocăniei. Aceasta fiindcă în ei acest simulacru al culturii care este mocănia ajunge să creeze un fel de gol şi vid existenţial. Aşa se face că avem şi mocani convertiţi la adevărata cultură.

Grosolănia este un lucru pe care îl putem vedea nu numai în comportamentul oamenilor ci la fel de bine şi în consecinţele lui imediate. Grosolanul este unul care de cele mai multe ori sfârşeşte în

- clanurile de interlopi,
- în mafie,
- în corupţie
- sau în infracţiune.

Cu privirea la grosolănia la mai mulţi tineri scriitoarea Tatiana Comendant spunea: „apariţia unei anumite subculturi a tineretului, cu tendinţele de mai sus, este determinată de un şir de motive, între care considerăm mai importante pe următoarele:

− Tineretul trăieşte într-un mediu social şi cultural comun, de aceea criza societăţii şi a institutelor ei de bază se răsfrânge asupra esenţei şi orientării subculturii tineretului. Tocmai din aceste considerente este indiscutabilă elaborarea programelor pentru tineret, cu excepţia celor social-adaptabile sau de orientare social-profesională. Orice efort de corectare a procesului de socializare se va ciocni neapărat de starea precară a institutelor sociale ale societăţii moldave întâi de toate, a sistemului de învăţământ, a instituţiilor de cultură şi a mijloacelor mass-media. Tineretul reflectă întocmai oglinda societăţii;

− Criza instituţiei familiei şi a educaţiei în familie, reprimarea individualităţii şi a iniţiativei copilului, a adolescentului, a tânărului, atât în familie, de către părinţi, cât şi de către pedagogi, la şcoală, dar şi de toţi ceilalţi reprezentanţi ai lumii „adulte”, va conduce neapărat către un infantilism social şi cultural şi spre un pragmatism şi o inadaptibilitate socială, a expresiei caracterului contravenţional şi extremist. Stilul agresiv de educaţie „produce” şi un tineret agresiv, o detaşare între generaţii motivată de comportamentul celor adulţi, când copiii maturi nu pot ierta nici educatorii, nici societatea în ansamblu care cultivă nişte caractere docile, executante şi lipsite de iniţiativă, în detrimentul independenţei, iniţiativei, libertăţii orientate spre cursul aşteptărilor sociale, nu reprimate de către agenţii socializării;

− Comercializarea mijloacelor media şi, parţial, a întregii culturi artistice, generează un anumit tipaj de subcultură, deopotrivă cu agenţii principali ai socializării

- familia şi sistemul de învăţământ. Vizionarea emisiunilor televizate, de rând cu comunicarea, constituie cele mai răspândite forme de autoafirmare. Sub multe aspecte, subcultură tineretului reproduce întocmai subcultură promovată de emisiunile televizate, care-şi cultivă un spectator foarte comod şi superficial.

Subcultură tineretului se prezintă ca o oglindă inversă a lucrurilor, relaţiilor şi valorilor din lumea celor adulţi. Nu putem conta pe o cultură eficientă de afirmare a generaţiei tinere într-o societate afectată, cu atât mai mult cu cât şi nivelul de cultură al altor grupuri de vârstă şi social-demografice a populaţiei Republicii Moldova este în continuă scădere.”[121]

Grosolanul este unul care se îndrăgosteşte de femei frumoase şi când este refuzat devine violent şi agresiv. Aceasta fiindcă se vede pe sine unul frumos şi cult.

Deşi de multe ori grosolanul este un analfabet funcţional – citeşte dar nu înţelege ceea ce a citit – ei bine el se vede pe sine ca un om cult şi manierat. Se ştie în acest sens că într-un cartier de periferie din Bucureşti un grosolan iubea caii. Şi-a cumpărat un cal dar el locuia la bloc. Unde ţinea calul? În holul blocului. Aceasta până au intervenit autorităţile în cauză.

Grosolanul este unul care în epocă a fost mare iubitor al vieţii disco în care în teorie toţi mergeau să danseze dar în practică se mergea la disco pentru „a agăţa” şi a racola parteneri pentru aventuri de o noapte. Aceasta fiindcă grosolanul este uşor de sedus.[122]

---

120 Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).

121 Idem.

122 A se vedea Gabriel Liiceanu, *Despre seducţie* (Bucureşti, 2007).

Pe grosolan nu îl vom vedea niciodată în marile universități sau în academii fiindcă acolo nu este pentru el decât pierdere de vreme. Aceasta fiindcă trebuie să știm că grosolanul este într-un anume fel nemulțumit de viață: „originea subculturilor tineretului stă în nemulțumirea de viață, iar în aspect sociologic - în criza societății, în incapacitatea ei de a răspunde necesităților fundamentale ale tineretului în procesul de socializare. De aici, şi explicația componenței preponderent tinerești a asociațiilor neformale. S-ar părea că cei mai nemulțumiți de viață sunt pensionarii, deci ei ar fi trebuit să se înghesuie la diverse manifestări neformale, să-şi ceară drepturile, pe când peste tot sunt în frunte tinerii. Persoanele trecute de '50 îşi au segmentul lor bine definit în sistemul social, pe când tânăra generație trebuie să-și obțină „un loc sub soare", pentru care se dau lupte adevărate. Tineretul luptă cu societatea care nu dorește să-i soluționeze problemele și să-1 accepte aşa cum doreşte el să fie. Apar persoane cu un status nedefinit, aflați în faza de trecere de la un nivel social la altul, sau chiar decăzuți din societate."[123]

Mârlanii sunt cumva diferiți de grosolani. Aceasta fiindcă ei au o anumită

- inocență,
- naivitate
- şi nevinovăție.

Mârlanul este adevărat că este necioplit dar nu este deplin conştient de acest lucru. Aceasta fiindcă el este unul uşor de impresionat. Mârlanul este unul care de mai multe ori trăieşte cu un fel de

- nostalgie
- şi dor

la culturii dar nu face mari eforturi pentru a ieşii din mediocritatea sa. De ce? Fiindcă se complace în mustul propriu al mârlăniei.

Mârlanul de mai multe ori nu este vinovat de ceea ce face şi de ceea ce este fiindcă a fost prost crescut. Dacă părintele nu se ocupă de creşterea copilului trebuie să ştim că el va ajunge la maturitate un mârlan. Că mârlănia poate să devină un fenomen al contraculturii ne-o spune tot gânditoarea Tatiana Comendant: „prin ce se explică fenomenul persoanelor „decăzute"?

Admitem două explicații, în primul caz, o persoană nimereşte într-o asemenea situație aflându-se într-o stare nedeterminată, în perioada de trecere dintr-o structură socială în alta. De regulă, aceste persoane îşi găsesc neapărat locul lor în societate, își capătă un status al lor permanent, se includ în viața socială și părăsesc terenul contraculturii. În al doilea caz, tânăra generație păşeşte într-un deşert. Nu atât tineretul dintr-o anumită structură socială alunecă undeva în jos, cât se clatină însăși structura de sub picioarele lui. Astfel, apar brusc un şir de comunități ale tinerilor, care resping lumea celor maturi și experiența lor inițială. Consecințele aflării tineretului în sânul contraculturii sunt şi ele de alt ordin: tinerii nu tind să se includă în structura anterioară, dar încearcă să construiască una nouă. Sub aspectul valorilor, are loc o schimbare de paradigmă. Valorile contraculturii ies la suprafață, devin dominante și stau la baza organizării unei „mari" societăți. Dimpotrivă, valorile anterioare se sedimentează şi se transformă în contracultură."[124]

Mârlanul face din mârlănia sa un simulacru al culturii în care el este

- cel mai bun,
- cel mai deştept
- şi măsură a tuturor lucrurilor.

Prin urmare este bine să ne dăm seama că simulacrul cultural al mârlăniei este unul care merge contra evidențelor:

- oamenii merg la teatru pentru a se amuza în timp ce mârlanul merge la bar pentru a se îmbăta,
- oamenii se adună la biserică pentru a se ruga în timp ce mârlanul merge să se culce fiindcă este duminică dimineață,
- oamenii citesc cărți pentru a se cultiva în timp ce mârlanul citește glume şi poveşti deocheate,
- oamenii încearcă să fie manierați în timp ce mârlanul este vulgar şi obscen.[125]

Mârlanul de mai multe ori pentru a îşi încredința simulacrul culturii sale intră în politică şi începe să ia decizii radicale extremiste și chiar fasciste. Deşi i se spune că ceea ce face este greşit ei bine el continuă în drumul său fiindcă după cum ştim mârlănia şi bunul simț nu au nimic în comun.

---

[123] Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).
[124] Idem.
[125] A se vedea Frederick S. Lane, *Obscene Profits: Entrepreneurs of Pornography in the Cyber Age*

Bădărănia, grosolănia, mocănia şi mârlănia cu toate sunt unele care sunt certate cu bunul simţ. La aceste categorii nu avem cum să le cerem să fie educate şi cu bun simţ fiindcă acest lucru este o imposibilitate. Acolo unde nu există un elementar bun simţ trebuie să ştim că oamenii devin bădărani, grosolani, mocani şi mârlani. Acest lucru trebuie să fie avut în vedere fiindcă dacă nu riscăm să fim şi noi prinşi în acest simulacru cultural.[126]

Doi sociologi discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Ce?
- Sunt mai multe tipuri de oameni care resping orice formă de cultură.
- Cum ar fi?
- Bădăranii, grosierii, mocani sau mârlani.
- Într-un anume fel ai dreptate.
- În ce fel?
- Ei sunt unii care trăiesc într-un simulacru al culturii.
- În ce sens?
- În timp ce oamenii culți ascultă muzică cultă ei ascultă muzica de mahala.
- Înțeleg.
- În timp ce oamenii culți încearcă să evite limbajul vulgar ei înjură şi blestemă foarte mult.
- Aşa este.
- În timp ce oamenii culți citesc cărți ei îşi petrec timpul prin baruri şi crâşme.
- Ai dreptate.
- În cazul mocanilor și a bădăranilor nu există o absență totală a culturii.
- Ci un simulacru al ei?
- Exact.
- Ai dreptate.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Sunt mai mulți care renunță la mârlănie şi mocănie.
- Şi ce este cu ei?
- Sunt mult mai bogaţi ca experienţă.
- În ce sens?
- Îți voi spune.
- Te rog.
- Te voi face să înțelegi printr-o întâmplare adevărată.
- Care?
- La un episcop foarte înduhovnicit a venit odată un om bogat dar totuși credincios.
- Preasfințite aş vrea să mă spovedesc.
- Cum să nu.
- Şi?
- Episcopul a făcut molitva.
- Preasfințite am un păcat mare.
- Ce păcat fiul meu?
- Unul care mă macină din greu.
- Spune fără ruşine.
- Îmi este ruşine.
- Să nu îți fie.
- Bine.
- Deci?
- Mă roade acest gând.
- Ce gând?
- Nu cred că Dumnezeu s-a făcut om.
- Nu?
- Nu.
- Înțeleg.

[126]A se vedea Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului* (Bucureşti, 2014).

- Acum uite că am spus păcatul.
- Bine ai făcut.
- Ştii ce?
- Ce?
- Tu eşti mai bun ca mine.
- De ce?
- O să îți spun de ce?
- De ce?
- Uite dacă un împărat ar fi în război şi ar da unui general pata unei cetăți aproape de linia frontului şi unui alt general paza unei cetăți mai depărtate cine crezi că ar fi mai răsplătit de împărat?
- Cel m ai aproape de linia frontului.
- Vezi aşa este şi cu noi.
- Adică?
- Eu nu mă îndoiesc că Dumnezeu s-a făcut om.
- Ştiu asta.
- Deci eu sunt mai ferit de linia frontului.
- În timp ce eu nu sunt?
- Da.
- Vă mulțumesc Preasfințite.
- Tradiția creştin ortodoxă ne spune că Dumnezeu priveşte la lupta omului.
- Şi eu mă lupt.
- Luptă-te şi în cele din urmă vei birui.
- Aşa este.
- Frumoasă povestea.
- Deci vezi sunt mulți mocani şi mârlani care se luptă cu starea lor.
- Asta este bine.
- Dar sunt şi mulți care se complac în starea lor.
- Ceea ce este trist.
- Sigur că este trist.
- Oamenii sunt liberi.
- Aşa este.
- Totuşi ei se pot schimba în bine.
- Ceea ce este încurajator.
- Cei mai mulți se schimbă în bine fiindcă devin conştienți de simulacrul de viață şi cultură în care trăiesc.
- Dar cum?
- Nu poți să lupți la nesfârşit contra evidențelor.
- Aşa este.
- Dar sunt şi cazuri pierdute.
- Cum ar fi?
- Ştii ce se spune că ar fi spus împăratul roman Nero înainte de a se sinucide?
- Nu.
- Ce mare artist pierde lumea!
- Hahaha.
- Nu este o glumă.
- Deci tiranul Nero se credea artist?
- Da.
- Adică şi el trăia într-un fel de simulacru al culturii?
- Evident.
- Nu ştiam de acest lucru.
- Sunt mari tirani şi dictatori care se văd mari oameni de cultură şi artă.
- Aşa este.
- Evident.[127]

[127] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Ceea ce trebuie să ştim este că la fel cum oamenii culturalizaţi se adună împreună pentru a fi o putere culturală ei bine la fel de bine se adună mocanii, mârlanii, grosierii şi bădăranii. Aceasta fiindcă şi ei simt un fel de atracţie între ei: „problemele tineretului, şi, în particular, problemele contraculturii tineretului, poartă astăzi un caracter global şi se datorează crizei tuturor modelelor de socializare existente : în anii ”60 această criză a cuprins cartierele pariziene (revoltele studenţeşti din 1968), apoi, sub o formă şi mai acută, a izbucnit în ţările în curs de dezvoltare, iar spre sfârşitul anilor ”70 „uraganul” a ajuns până la noi. Dar să nu uităm de specificul național: asociațiile din Apus constituie doar o stratagemă pentru a-şi atinge obiectivele. Este adevărat, metodele prin care se ating aceste obiective, sunt discutabile...Funcţia de bază a oricărei asociaţii, fie ea mişcare de amatori sau un grup neformal contracultural, rămâne aceeaşi: tendinţa spre autoafirmare, întruchiparea subiectului, cu alte cuvinte, argumentarea existenţei ei în această lume. Dacă un adolescent de 14-17 ani percepe socializarea doar ca pe o negare a socialului (esenţa crizei socializării), în cazul tineretului mai în vârstă primează orientarea către nişte obiective sociale bine determinate. Dar şi unii şi alţii au o activitate cu un caracter de comunicare autoapreciativ, orientat doar către cei cu acelaşi mod de gândire, o activitate construită pe înţelegere şi încredere reciprocă, calităţi care le lipsesc tuturor tinerilor.”[128]

CAPITOLUL 6

INCULTURA ESTE ȘI EA UN SIMULACRU AL ADEVĂRATEI CULTURI CARE SE MANIFESTĂ PRIN BARBARIE, IGNORANȚĂ, TUPEISM, NESIMȚIRE ȘI PROSTIE

Incultura este cauză la mai multe rele sociale în lumea noastră:
- infracţionalitate,
- delicvență,
- perversiune,
- sălbăticie,
- violență
- sau război.

Toate aceste lucruri fiindcă este bine să ne dăm seama că incultura este un simulacru al adevăratei culturi. Sunt mai multe forme ale inculturii care atestă că în incultură sunt mai multe elemente culturale fiindcă omul nu poate duce un mod de viață total animalic. Ei bine în acest capitol vom vorbii mai mult despre câteva forme de manifestare ale inculturii.[129]

Incultura la scară largă face parte tot din contracultură dar ar mai multe particularități despre care vom vorbii în rândurile acestui capitol. Gânditoarea Tatiana Comendant spunea în acest sens: „intoleranţa provoacă intoleranţă, de aceea tineretul de astăzi, fiind întreţinut material de părinţi, nu acceptă modul de viaţă al părinţilor, concepţiile şi comportamentul lor. Pe fondul unor asemenea contradicţii sociale şi între generaţii, se formează subcultura tineretului contemporan, bazată pe contraste, pe contradicţii, dintr-un amalgalm de probleme sociale şi estetice.

Astfel, un obiectiv al cercetărilor subculturii tineretului va consta neapărat în renunţarea la prejudecăţile negative şi la atitudinea diferenţiată în aprecierea unor concepţii diferite de cele acceptate de toată lumea şi a unor activităţi ale asociaţiilor formale şi neformale de tineret.

Dacă un popor îşi merită conducerea pe care o are, atunci poporul şi conducerea îşi au tineretul pe care 1-au educat: orice manifestare de dezinteres pentru problemele tineretului poate determina apariţia unor probleme şi mai grave pentru prezentul şi viitorul societăţii.”[130]

Barbaria este poate una dintre cele mai proeminente forme de incultură. Știm că termenul de barbarie este unul grec la origini și însemna pe cineva care nu vorbea limba greacă. Cu timpul termenul de barbar a ajuns să însemne pe toți cei care nu vorbeau limba greacă, limba ce trebuie să știm că a fost una de circulație internațională în antichitate.

În acest sens termenul de barbar este unul care cel mai adesea îl reprezintă pe cel care respinge civilizația. Sunt mai mulți care nu vor să fie civilizați și duc de multe ori un mod de viață nomad sau parazitar.

[128] Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).
[129] A se vedea Remi Brague, *Eccentric culture. A theory of western civilization* (Indiana, 2002).
[130] Tatiana Comendant, Ecaterina Iudina https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/156319389037_ComendantIudina_Esentaculturiipentrutineret.pdf (accesat pe 22.06.2024).

Barbarul este unul care a fost prezent de mai multe ori în istoria lumii: vandali, huni, goţi, pecenegi, tătari. Barbarii în sens clasic au fost unii care trăiau din jefuit şi furt de la alte popoare pe care eventual le înrobeau pentru a fi exploatate sub ameninţarea cu forţa fizică sau moartea.[131]

Ceea ce este propriu barbarilor este mai ales

- cruzimea,
- comportarea inumană,
- sălbăticia
- şi lipsa de civilizaţie.[132]

Barbarul trebuie să ştim că nu prea face parte din contracultură fiindcă el este unul care nu este interesant de cultură. Barbarul este unul care în zilele noastre a devenit un consumist total şi deplin. El este obsedat de mai multe lucruri primare ale vieţii:

- ce vom mânca,
- cu ce ne vom îmbăta,
- ce aventuri amoroase vom mai avea
- sau ce haine jegoase vom mai purta.

Barbarul de mai multe ori face parte din grupuri de motociclişti de genul Hell's angels din America. „În Statele Unite, Hells Angels este catalogat de către autorități drept sindicat de crimă organizată. Membrii clubului resping însă ideea potrivit căreia HAMC este un club de delincvenți sau o organizație criminală. Ei susțin că HAMC este doar un club pentru iubitorii de motociclete, reuniți pentru organizarea unor evenimente precum călătorii de grup, petreceri și mitinguri, și că activitatea criminală a unor membri nu reflectă întreaga activitate și filosofie a clubului. Cu toate acestea, cazierele multor membrii HAMC sunt mai mult decât edificatoare:arestări și condamnări pentru trafic de droguri, vătămări corporale, posesiuni ilegale de arme și chiar crime."[133]

Simulacrul cultural al celor din Hell's angels[134] este faptul că pentru ei motocicleta este un fel de simbol cultural. Aceasta nu fiindcă ar fi ceva rău cu motocicletele ci mai mult fiindcă ei sunt unii care de cele mai multe ori sunt

- rebeli,
- agresivi,
- beţivi
- şi violenţi.

Am dat aici numai un caz de barbarie modernă care este cunoscută dar ignorată.

Barbarul prin urmare respinge cultura fiindcă este un om incult dar ajunge să îşi facă mai multe simulacre ale culturii care să îi înlocuiască cu ceva mult mai

- facil
- şi uşor

nevoile minţii şi intelectului său.

Barbarul după cum am pus de mai multe ori consideră că a avea animale periculoase în jurul său este un lucru de mare curaj şi dovadă de mare putere. Mai mulţi interlopi au în curţile lor lei sau tigri. Aceasta pentru a impresiona şi pentru a îşi demonstra lor cât de curajoşi sunt.

Despre faptul că modul de viaţă barbar este un păcat părintele Andrei Coroian spunea: „creştinii trăiesc *prin credință*, împlinind voia lui Dumnezeu, *precum în cer și pe pământ* (Matei 6, 10), împlinind porunca *iubirii de Dumnezeu și aproapele* (Marcu 12, 30), urcând treaptă cu treaptă în urcușul *fericirilor lui Hristos* (Matei 5, 3-12). Rugându-se, postind, milostivind, apreciind Sfânta Liturghie, Laudele Bisericii, spovedindu-se, împărtășindu-se cu Trupul și Sângele Domnului, trăiesc *viața duhovnicească* gustând din pacea și bucuria cerească.

Din nefericire, pe pământ există și un mod de viață *păcătos,* adică viața pusă în slujba patimilor și a demonilor. Acest mod de viață a format de-a lungul istoriei *cultura și civilizația păcatului și a morții.* Uneori, oamenii au mers, în rătăcirea lor, până la a considera păcatul sacru. Păcatul însă desfigurează și ucide ființa omenească. Lucrarea demonică a păcatului are o putere de seducție, prin care satan varsă în suflet ura, necredința, deznădejdea și răzvrătirea. Așa a făcut de la început (Facerea 3, 6). Acest mod de viață păcătos are ca finalitate *modul de viață al iadului,* unde deznădejdea și suferința sunt absolute. Refuzul chemării iubitoare a lui Dumnezeu

---

131 A se vedea George Colang, *Portretul omului contemporan: barbarul* (Editura Minerva, 2011).
132 După Dicţionarul explicativ.
133 https://historia.ro/sectiune/general/hells-angels-istoria-celui-mai-controversat-club-577357.html (accesat pe 03.04.2025).
134 Adică Îngerii iadului.

deschide păcătoșilor nepocăiți poarta spre chinul cel veșnic. De aceea, suntem chemați la *cultura vieții,* pe care ne-o oferă Biserica, la cultura ascultării de Hristos, prin care gustăm pacea și fericirea cerească. Pentru a evita capcanele culturii morții, vom zugrăvi, pe scurt, cele două căi. *Calea urcușului duhovnicesc* și *calea coborâșului pierzător,* ținând însă seama de două realități importante."[135]

Ignoranţa este o altă formă de manifestare a inculturii. Omul ignorant este unul care deşi are mint şi potenţial pentru cultură preferă să nu facă nici un efort pentru a se culturaliza. Ignoranţa trebuie să ştim că este un păcat. Aceasta fiindcă sunt mulţi care când vine vorba de biserică şi de Iisus nu vor să ştie nimic. Ignoranţa faţă de cultură se manifestă prin mai multe simulacre:

- cultul frumuseţii,
- cultul trupului,
- culturi puterii (politice, sociale, economice),
- cultul fărădelegii
- sau chiar cultul păcatului.[136]

Ceea ce trebuie să ştim este că sunt şi forme ale ignoranţei care sunt un păcat. Aceasta fiindcă sunt mulţi care deşi nu ar trebuii totuşi Îl ignoră pe Dumnezeu. Iată ce spunea în acest sens părintele Constantin Galeriu: „„nu cunoașterea a interzis-o Dumnezeu, căci ea este un dar al Duhului Sfânt, așa cum este consemnat în cele șapte daruri de către profetul Isaia. De altfel, ignoranța este un păcat foarte grav, și așa și este, căci un creștin autentic nu poate fi prost"."[137]

Ei bine ignorantul ajunge să trăiască într-un simulacru al culturii şi al religiei. Aceasta fiindcă el ajunge să îşi creeze alte atracţii:

- jocurile de noroc,
- păcănelile,
- pariurile sportive,
- anturajele rele
- şi comportamentul promiscuu.

Cu toate acestea sunt un simulacru al culturii pe care ignorantul şi-l creează pentru a îşi face viaţa după cum îi place şi după cum i se pare lui că se cuvine să trăiască.

Ceea ce este o contradicţie în termeni este că unii consideră că nu poţi să fie şi religios şi un om cult. Aceasta fiindcă aceste lucruri se ignoră una pe alta. Ei bine trebuie să ştim că de o iluminare a minţii nu vorbeşte numai cultura ci şi religia sau mai bine spus creştinismul ortodox. Tot părintele Andrei Coroianu spunea în acest sens: „etapele urcușului duhovnicesc formează axul central al întregii culturi și civilizații din lume, care fie ne urcă în fericirea cerească, fie ne îndepărtează, coborându-ne în împărăția morții.

Viața duhovnicească, cultura duhului, cultura vieții, se împarte în trei mare etape: *Perioada curățirii,* când prin rugăciune, post, milostenie, spovedanie, împărtășire, omul se curăță de păcatele grele, de patimi și de legătura cu demonii; *Faza iluminării,* când nevoitorul începe să înțeleagă duhovnicește noimele Scripturii, tainele vieții, minunile creației, dobândind minte înțelegătoare, *începând să vadă cu mintea*. Împreună cu Sfântul Apostol Pavel, zice: „Noi însă avem gândul lui Hristos" (I Cor. 2, 16); *Faza unirii*, când sufletul se unește cu Hristos, prin Duhul Sfânt. Unirea vine în curăția inimii, prin trăirea nepătimirii și dobândirea iubirii lui Hristos."[138]

Ignoranţa faţă de cultură trebuie să ştim că este o formă a unui simulacru prin care omul

- se sălbăticeşte,
- se animalizează
- şi se degradează.

De ce să ne degradăm uman şi intelectual? Ei bine tocmai acest lucru ajunge să îl facă ignorantul. El consideră că nu are rost să fi o persoană culturaliză fiindcă sunt multe alte priorităţi în viaţă cărora trebuie să le dăm curs. Ceea ce se poate vedea în cazul ignoranţilor este că au o concepţia materialistă despre viaţă şi este tocmai această concepţie care este îi face viaţa într-un simulacru. În acest simulacru cultura este înlocuită cu

---

[135] Arhim. Andrei Coroain, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/cultura-vietii-182576.html (accesat pe 22.06.2024).

[136]A se vedea Richard Newhauser, *Sin in medieval and early modern culture: the tradition of the seven deadly sins* (Boydell and Brewer, 2012).

[137] https://basilica.ro/din-cuvintele-parintelui-galeriu-ignoranta-este-un-pacat-foarte-grav-un-crestin-autentic-nu-poate-fi-prost/ (accesat pe 03.04.2025).

[138] Arhim. Andrei Coroain, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/cultura-vietii-182576.html (accesat pe 22.06.2024).

forma rotundă a banilor sau cu trupul frumos şi voluptuos. Când acestea două sunt întâlnite ei bine nu mai este nevoie de cultură.

La fel de bine trebuie să spunem că o formă de manifestare a simulacrului ignoranţei este şi totalitarismul în care omul ajunge să fie depersonalizat: „aceste protuberanțe cancerigene, care, neamputate la timp, produc metastaze, sunt, în corpul politic al democrațiilor, mișcările totalitare. Netratate la timp, salvaționismele, care demontează prezentul demonizat în numele unui viitor mesianic, clădesc un viitor ce riscă să provoace, precum nazismul și comunismul, hecatombe de victime.

Nu altfel se arată a fi tumoarea aparent inexplicabilă a îngăduinței sau a indiferenței, manifestate față de tiranii ucigaşe. Indiferent dacă profită de aceste manifestări de sminteală dictatura chineză ori totalitarismul de sorginte islamistă, îngăduința și nepăsarea față de crimele tiraniilor moderne, cărora li se substituie rele reale sau imaginare din trecut, le cauționeaza teroarea, suprimarea libertății și mutilarea demnității omului."[139]

Doi oameni de ştiinţă discutau într-o zi.

- De multe ori mă simt descurajat.
- De ce?
- Sunt atât de mulți oameni în jur care nu dau doi bani pe ştiinţă.
- Şi ce este cu asta?
- Uneori parcă îi invidiez.
- De ce?
- Fiindcă eu fac ştiinţă.
- Şi ei nu?
- Da.
- Nu are rost să îți faci probleme.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să ştii că tu faci un lucru bun.
- Este ştiinţa un lucru bun?
- Da.
- De ce?
- Mari savanți au dus lumea înainte.
- Asta aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Nu trebuie să uităm că oricât de greu ar fi să faci ştiinţă Îl avem pe Dumnezeu.
- Adică?
- Te voi face să înțelegi.
- Te rog.
- Se ştie că domnitorul român Ştefan cel Mare s-a luptat cu turcii.
- Aşa este.
- Din nou oştirile lui Ştefan stăteau faţă în faţă cu cele turceşti.
- Şi?
- Sultanul şi-a trimis un spion.
- Să îl spioneze pe Ştefan?
- Da.
- Şi a reuşit.
- A încercat.
- Dar nu a reuşit?
- Nu.
- În cele din urmă deznădăjduit spionul s-a întors la sultan.
- Ei ce ai aflat?
- Mai nimic luminate sultan.
- Cum mai nimic?
- Ştefan ştie să se ascundă.
- Ei un netot.

[139] Petre M. Iancu https://www.dw.com/ro/noua-religie-atee-din-apus/a-54451883 (accesat pe 22.06.2024).

- Mărite sultan mai este ceva.
- Ce este?
- Eu zic să renunțăm să îl mai atacăm pe Ştefan.
- De ce netotule?
- Fiindcă Îl are pe Dumnezeu de partea lui.
- De unde ştii.
- L-am auzit spunând aşa.
- Ce?
- „Îmi voi încredința planurile mele lui Dumnezeu, şi toată nădejdea mea este la Domnul. El va prinde armele pentru robul său. Dacă duşmanul va porni cu război contra Lui, îl va pedepsi pe duşman după nebunia sa."
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Istoria arată că Dumnezeu a fost de partea lui Ştefan.
- Da.
- Deci noi oamenii de ştiinţă trebuie să ne bazăm pe Dumnezeu?
- Da.
- Nu ştiam acest lucru.
- Ştiinţele vin de la Dumnezeu.
- Sunt mulţi savanţi care nu cred acest lucru.
- Rău fac.
- De ce?
- Fiindcă ştiinţa poate să îngâmfe.
- Dar şi ignoranţa poate îngâmfa.
- Din nefericire.
- Cei care trăiesc în ignoranţă sunt unii care îşi fac un simulacru al ştiinţei.
- Adică?
- Ştiu tot cât se supravieţuiască în această lume.
- Și nu este suficient?
- Nu.
- De ce?
- Omul mai are nevoie și de cultură de exemplu.
- Pentru a se ilumina?
- Da.
- Și pentru a ieşii din ignoranţă?
- Da.
- Ai dreptate.
- Evident.
- Eu de mai multe ori simt frustrări că am păşit pe calea ştiinţei.
- Fiindcă nu eşti apreciat?
- Da.
- De mai multe ori are loc acest lucru.
- De ce?
- Fiindcă gloata nu vrea lucruri serioase.
- Ci nu mai superficialităţi?
- Da.
- Aşa este.
- Nu trebuie să le laşi dus cu vulgul.
- Încerc să nu o fac.
- Trebuie să fim tari pe poziţie.
- Și crezi că vom ajunge la rezultate?
- Da.
- Aşa sper şi eu.[140]

[140] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Cei care cad în ignoranţă nu mai au cum să urce duhovniceşte. Aceasta fiindcă viaţa creştin ortodoxă este un urcuş duhovnicesc. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Andrei Coroianu: Urcușul duhovnicesc are șapte trepte, iar omul lucrează potrivit stării duhovnicești în care se află:

1. *Credința*. Mai întâi trebuie să *credem* - să credem în atotputernicul și atotmilostivul Dumnezeu, în lucrarea lui mântuitoare, să credem în viața cerească pe care nu o vedem încă fizic;

2. *Frica de Dumnezeu.* Cine crede se teme ca, prin păcat și neascultare, să supere un Dumnezeu atât de bun, de sfânt, de iubitor. „Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii" (Pilde 1, 7), buna temelie pe care se așează celelalte virtuți. Ea sfârșește cu iubirea duhovnicească, care ne umple ființa, ne aseamănă și ne face fericiți în Hristos;

3. *Pocăința.* Omul luminat începe să înțeleagă, să se înțelepțească, căutând să-și schimbe viața din temelii. Schimbându-și concepția despre viață, Dumnezeu și lume, el „se întoarce de la păcat la virtute, de la pământ la cer, de la diavolul la Dumnezeu" (Sfântul Ioan Damaschin), trăind o viață care are în centrul ei pe Hristos;

4. *Înfrânarea,* care înseamnă alegerea cu discernământ a cuvintelor, gândurilor și lucrurilor pe care le folosim, evitarea cu înțelepciune a situațiilor care duc la păcat. De asemenea, evităm lucrurile îngăduite (nepăcătoase), dar „care nu ne sunt de folos" (I Cor. 6, 12);

5. *Răbdarea.* Viața duhovnicească este întemeiată pe *credință, frică de Dumnezeu, pocăință, înfrânare,* iar în urcușul ei necesită răbdare. Duhovnicia este *„calea cea strâmtă"* (Matei 7, 13), diferită de viața comună. Duhovnicia, cultura vieții, se aseamănă tot mai mult cu ultimele zile ale vieții Mântuitorului Iisus Hristos, când chiar cei mai apropiați ai Săi nu L-au înțeles și L-au părăsit, de aceea necesită răbdare și îndelungă-răbdare;

6. *Nădejdea.* Privind la bunătățile viitoare (Romani 5, 5), greutățile devin ușoare, viața evlavioasă se îndulcește, hrănește și adapă cu har. Rugăciunea, cântarea, meditația, contemplarea sunt mijloacele acestei îndulciri. Răbdarea cu nădejde a necazurilor pregătește sufletul pentru a primi iubirea Mântuitorul Iisus Hristos, „văzând bucuria pusă înainte", adică slava viitoare și mulțimea celor mântuiți, care au „suferit crucea neținând seama de ocara ei" (Evrei 12, 2-3);

7. *Nepătimirea* sau curăția inimii (prin care vedem pe Dumnezeu), a sufletului și a trupului, „care devin casă a lui Dumnezeu" (Ioan 14, 23), nepătimirea face sufletul vrednic de a primi *iubirea.* Acum sufletul gustă *pacea și iubirea lui Dumnezeu* (Matei 5, 9), este gata să sufere pentru Hristos prigoane, suferințe și chiar moarte (Matei 5, 10, 11). Aceasta este ultima treaptă a nevoinței după care tânjește nevoitorul duhovnicesc. Ea a fost atinsă de mulțimi de sfinți cuvioși, ierarhi și mucenici, în frunte cu slăvitul Apostol Pavel, care zicea: „Mie a trăi este Hristos, iar a muri câștig" (Filipeni 1, 21)."[141]

Tupeistul este şi el o dovadă de incultură. Aceasta fiindcă omul tupeist este unul care crede că prin

- nonşalanţă,
- minciună,
- încredere oarbă în sine
- şi nesimţire

ei bine ajung să se ridice deasupra celor din jur. Ceea ce este clar este că în cazul tupeistului el trăieşte într-un simulacru care îi spune că este superior şi este deasupra tuturor. Aceasta indiferent dacă el este sau nu competent. În acest sens trebuie să ştim că tupeul este la fel de bine o formă de obrăznicie şi impertinenţă.[142]

Tupeul este unul care îl face pe cel care îl practică să trăiască într-un simulacru al curajului şi îndrăznelii. În acest sens despre tupeu există şi o glumă. Se spune că la un batalion un caporal s-a dus la generalul batalionului şi i-a cerut un foc. Generalul i-a spus

- Cum tu care eşti numai un caporal vii să îmi ceri mie general un foc?
- Păi am venit să cer un foc aşa ca între noi gradaţii.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că de la caporal la general este o distanţă foarte lungă.

Tupeistul este unul care trăieşte cu simulacrul complexului de superioritate prin care el se vede mai bun şi mai capabil decât cei care sunt competenţi.[143]

Tupeiştii sunt unii care ajung să înflorească acolo unde în jurul lor sunt mai mulţi oameni timizi. Aceasta fiindcă tupeistul este unul care profită de slăbiciunile celor din jur şi mai ales de ruşinea şi de timiditatea lor. În

---

141 Arhim. Andrei Coroain, Ziarul lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/cultura-vietii-182576.html (accesat pe 22.06.2024).

142 După Dicţionarul explicativ.

143 A se vedea Ioan Vlaşin, *Participarea de calitate la îndemâna oricui* (Editura Unirea, 2013).

acest sens tupeistul nu se dă deloc înapoi pentru a se plasa cât mai sus pe piramida socială. Aceasta deşi el nu este competent şi nici capabil să ducă la îndeplinire activităţile pe care şi le asumă.

Tupeistul trebuie să ştim că nu merge după rațiune. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Petre M. Iancu: „acest iraționalism face casă bună și cu evacuarea credinței din cetatea în care D-zeu e declarat "mort", dimpreună cu imperativul moral al Decalogului Său, și cu nevoia acută de Dumnezeu, cu nevoia de transcendență a omului, magistral descrisă de psihiatrul Viktor Frankl. Care vobea de "patologia" a ceea ce se numește "Zeitgeist", "spiritul timpului". Și de "paraclinice" nevroze colective.

Potrivit lui, omul e mai religios decât bănuieşte uneori el însuşi. Nu arareori, ruşinat de ea şi condiționat de prestigiul pozitivismului și de autoritatea elitelor laice, omul postmodern e ispitit să-și refuleze religiozitatea.

Or, foamea lui de transcendență îmi pare a crește pe măsură ce secularizarea societăților progresează impetuos, iar religia de tip clasic e discreditată în numele unei trufașe, dar părelnice lucidități. Lăsat fără speranță calmantă în lumea de apoi și părăsit în vidul existențial ivit prin suprimarea dimensiunii sale spirituale, omul se vede cuprins și destabilizat de angoase și nevroze. Trăiește în provizorat, fatalism și depresie. De aici la gândirea colectivistă nu mai e, potrivit lui Viktor Frankl, decât un pas. Următorul îl face pe om să cadă în genunea fanatismului.

În lumea secularelor democrații apusene, frica de libertate și responsabilitate ia proporții, alimentată fiind de propagande, de presiunile și de concesiile politice ale unor elite lașe, de ispita aderării la fanaticele construcții doctrinare ale perdanților frustrați ai pariurilor acestei lumi tot mai complexe și, ca atare, mai înspăimântătoare."[144]

Un alt simulacru cultural trebuie să ştim că este nesimțirea. Acesta fiindcă omul nesimțit trebuie să ştim că este unul care trăieşte într-un simulacru al vieții. Este un simulacru din care lipseşte

- bune creştere,
- educaţia,
- buna cuviinţă,
- sau delicateţea.[145]

Nesimţitul trebuie să ştim că este o persoană care de cele mai multe ori este cât se poate de activ în jurul nostru şi care trăieşte într-un mare simulacru cultural fiindcă el este unul care nu este deloc interesat de cultură. Este greu de conceput că un om culturalizat este şi un om cu bun simţ. De ce? Fiindcă cele două se exclud pe sine reciproc. La fel de bine nesimţitul nici nu prea este un om religios. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Petre M. Iancu: „Eric Hoffer explica persuasiv acest mecanism, tipic pentru mișcările de masă, de regulă religioase ori naționaliste. Ce autojustificări să găsească oare frustrații, invidioșii, angoasații într-o lume liberă, care le oferă toate șansele și resursele, dar în care au eșuat sau riscă să eșueze jalnic?

Reacția multor tineri educați ai unei modernități antinaționaliste și antireligioase e dictată de necazul care-i chinuie. Vor mima ateismul și-și vor clama aderența la globalism, dar vor cotiza, uneori inconștient, la altă ideologie totalitară, pseudoreligioasă. Vor găsi încă înainte de-a claca vinovatul viitorului lor insucces nu doar "în celălalt", ci și în lumea care-l tolerează. Îi vor demoniza celei meritocratice prezentul. I-l vor interpreta fals, spre a-și explica prospectiva neizbândă și a o anula preventiv. În acest scop se autoanihilează ca indivizi liberi și responsabili. Se autidizolvă prin unirea în mișcări de masă colectiviste și fanatice, promițând (adesea în conjuncție cu un presupus trecut glorios) un viitor în care indivizii, și deci și ei înșiși, să fie anihilați.

Acest viitor colectivist e prezentat ca apt să tămăduiască societatea de presupusele ei racile. Se propune deci eliminarea hibelor și bubelor ei. Evreii, în nazism. Burghezia, în comunism. Necredincioșii, în islamism. Mai nou, partitura "păduchilor" de suprimat s-a atribuit prezumtivului "rasism structural" al albilor creștini și heterosexuali, caracterului presupus "patriarhal" și reacționar al societății "privilegiilor" și "suprematismului alb", promovat chipurile fatal de nereformabile "structuri de putere", pernicioase și revolute, care s-ar opune progresului, salvării ecologice și justiției sociale, fiind obligatoriu să fie desființate pe loc."[146]

Nesimţitul trăieşte într-un simulacru cultural fiindcă el neagă că educaţia şi cultura sunt bune. Dacă ar fi un om culturalizat şi educat trebuie să ştim că nesimţitul ar înceta să mai fie un nesimţit. Aceasta fiindcă nu ai cum să fi un om rafinat cultural – adică un om educat – şi în acelaşi timp un nesimţit notoriu. Nesimţitul de cele mai multe ori nu are nici cele mai elementare noţiuni din codul bunelor maniere.

---

144 Petre M. Iancu https://www.dw.com/ro/noua-religie-atee-din-apus/a-54451883 (accesat pe 22.06.2024).
145 A se vedea Radu Teodorescu, *Bunul simţ ca trăsătură de caracter a creştinului ortodox* (Cugir, 2018).
146 Petre M. Iancu https://www.dw.com/ro/noua-religie-atee-din-apus/a-54451883 (accesat pe 22.06.2024).

Un alt simulacru al culturii este prostia. Este bine să ne dăm seama că există două dimensiuni ale prostiei:

1. sărăcia cu duhul când cineva se naște cu un deficit de deșteptăciune
2. și atunci când cineva respinge în mod sistematic să își folosească mintea.

Poate cel mai bine despre prostie în sens creștin ortodox a scris părintele Nicolae Steinhardt de la Mănăstirea Rohia: „Creștinismul neajutorat și neputincios este o concepție eretică, deoarece nesocotește îndemnul Domnului (Matei10, 16: „Fiți, dar, înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii") și trece peste textele Sfântului Pavel (Efes. 5, 17: „Drept aceea, nu fiți fără de minte"; II Tim. 4, 5: „tu fii treaz în toate…", 1, 8: „să fie… treaz la minte" și, îndeosebi, I Cor.14, 20: „Fraților, nu fiți copii la minte; ci la răutate fiți copii, iar la minte fiți oameni mari").

Nicăieri și niciodată nu ne-a cerut Hristos să fim proști. Ne cheamă să fim buni, blânzi, cinstiți, smeriți cu inima, dar nu tâmpiți (numai despre păcatele noastre spune la *Pateric* „să le tâmpim"). Cum de-ar fi putut proslăvi prostia Cel care ne dă sfatul de-a fi mereu treji ca să nu ne lăsăm surprinși de satana? Și-apoi, tot la I Cor. (14, 33) stă scris că „Dumnezeu nu este un Dumnezeu al neorânduielii". Iar rânduiala se opune mai presus de orice neîndemânării zăpăcite, slăbiciunii nehotărâte, neînțelegerii obtuze. Domnul iubește nevinovăția, nu imbecilitatea. „Iubesc naivitatea – zice și Leon Daudet – dar nu la bărboși." Bărboșii se cade să fie înțelepți. Să știm, și ei și noi, că mai mult rău iese adeseori de pe urma prostiei, decât a răutății. Nu, slujitorilor diavolului, adică șmecherilor, prea le-ar veni la îndemână să fim proști. Dumnezeu, printre altele, ne poruncește să fim inteligenți (pentru cine este înzestrat cu darul înțelegerii, prostia — măcar de la un anume punct încolo — e păcat: păcat de slăbiciune și de lene, de nefolosire a talentului. *Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu… s-au ascuns*)."[147]

Prin urmare este bine să știm că greșesc cei care susțin că este bine să fi prost fiindcă nu trebuie să îți folosești mintea fiindcă nu este bine fiindcă religia condamnă deșteptăciunea. În nici un fel nu trebuie să fim persoane care să cultivăm prostia. De ce? Fiindcă dacă cultivăm prostia ajungem să cultivăm un fel de simulacru al culturii și deșteptăciunii. De mai multe ori se poate vedea că în societatea noastră sunt încurajați cei proști:

- netoți,
- borfași,
- delicvenți,
- înapoiații mintal
- sau imbecilii.

De mai multe ori ei sunt puși pe mari funcții de responsabilitate și în acest sens consecințele actelor lor vor avea efecte dezastruoase.[148]

Prostul este unul care se vede pe sine deștept fiindcă refuză cultura și în ruptul capului nu vrea să se culturalizeze fiindcă pentru el cultura este o pierdere de vreme.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că atunci când proștii ajung la conducere de cele mai multe ori societatea ajunge să meargă în direcția dictaturii și totalitarismului. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Petre M. Iancu: „iată pretextele "culturii anihilării". Doctrina "woke" tinde să înlocuiască argumentul cu emoția și să substituie gândirii sentimentul umilinței. E o credință ce rescrie istoria, spre a anihila o cultură și o memorie promovând libertatea si toleranța, astfel încât "societatea victimizării" să-i distrugă celei a "demnității" coloana vertebrală instituțională și ce a mai rămas intact din valori și gânditori, din universități și presă, din poliții, economii și demnitari neobedienți. Se netezește astfel calea edificării unor regimuri totalitare? Desigur. Ce regimuri? Contează mai puțin, căci sunt interșanjabile.

Împreună cu anticapitalismul ecologic și antidemocratia islamistă, cu relativismul și corectitudinea politică, această doctrină servește ca bază ideologică revoluției culturale neomarxiste demarate în universitățile americane."[149]

Prostia prin urmare este un simulacru al culturii care ajunge să fie înlocuită cu mai multe lucruri:

- tupeu,
- ignoranță,
- înapoiere mintală,
- nesimțire
- bădărănie
- sau barbarie.

[147] Părintele Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii,* Editura Mănăstirii Rohia, Rohia, 2005, pp. 26-27.
[148] A se vedea Robert Park, *Știința voodoo: drumul de la prostie la fraudă* (București, 2006).
[149] Petre M. Iancu https://www.dw.com/ro/noua-religie-atee-din-apus/a-54451883 (accesat pe 22.06.2024).

Prostul trebuie să ştim că nu se simte bine în cultură dar de cele mai multe ori este în largul lui în mahala. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Petre Barbu: „în spaţiul public dialogul se poartă ca între mahalagii. Nu există dialog. Sunt folosite toate invectivele, ca să priceapă proştii, să înţeleagă poporul. Interlocutorul trebuie umilit, încălecat, făcut muci. Contează doar [să îl înşeli], ca să-i iei faţa. Degradarea „dialogului" va continua, n-am ajuns la fundul sacului, nu este nici o speranţă de vindecare. Tinerii (speranţele unui viitor decent) au fost deja educaţi în spiritul mahalalei. Şcoala este strivită, nu are puterea să renască, să se reformeze, este împinsă în periferia mahalalei, să rămână acolo, asta îşi doresc cei mai mulţi. Televiziunile nu-şi propun să iasă din talk-show-ul de succes al mahalalei pentru că pierd rating. Invitaţii sunt nişte palavragii, grobieni, papagali cu agende ascunse, moderatorii sunt nepregătiţi, cu temele făcute de patroni şi de cei care marcă banul ca să-şi promoveze interesele. Programele de divertisment TV aduse din afară sunt împachetate cu sclipici şi dăruite cu ipocrizie mahalalei. Presa de informaţie lipseşte. Rămâne presa partizană şi cea tabloidă. Mahalaua cere poveşti, presa tabloidă oferă vrăjeli despre mahalagioaicele injectate cu botox. Curul mahalalei este prima ştire a zilei. Politicienii se încaieră în noroaiele mahalalei. Pe aici nu va trece niciodată un drum asfaltat. Educația şi cultura n-au loc în politică. Apa curentă pentru spălatul pe mâine, după folosirea veceului, nu curge, nu este necesară. Putorile sunt încurajate şi promovate."[150]

Doi psihanalişti terapeuţi discutau într-o zi.

- Ce părere ai de prostie?
- Rar este una biologică.
- Adică?
- Rar ea este una provocată de generica omului.
- De ce?
- Fiindcă mai toţi oamenii se nasc nativ cu un anumit grad de deşteptăciune.
- Crezi?
- Da.
- Bine dar sunt mulţi proşti în jurul nostru.
- Fiindcă sunt mulţi care nu vor să se cultive.
- În ce sens să se cultive?
- Dacă nu citeşti şi nu faci un efort cultural evident că vei ajunge să cazi în prostie.
- În ce sens.
- Îţi voi spune în ce sens
- Chiar te rog.
- O să fac recurs la un exemplu din istorie.
- Sună interesant.
- Este.
- Deci?
- În Austria la un moment dat era regină Elisabeta.
- Și?
- A domnit dar ea nu era o persoană credincioasă.
- Înţeleg.
- A ajuns pe patul morţii.
- Și?
- Curtenii încercau să o îmbărbăteze.
- Adică?
- Să îi spună să nădăjduiască în Dumnezeu şi în viaţa de apoi.
- Frumos.
- Ştii ce le-a răspuns regina Elisabata?
- Nu.
- Totul ce posed, dau pentru o oră de timp pentru a mă putea pregăti la moarte, căci până acum n-am crezut că după moarte mai poate fi ceva.
- Trist.
- Aşa este.
- Deci vezi cam aşa este şi cu proştii.
- Adică?

[150] Petre Barbu, Ziarul Adevărul https://adevarul.ro/blogurile-adevarul/mahalaua-europei-1974458.html (accesat pe 22.06.2024).

- De cele mai multe ori se trezesc destul de târziu.
- Din ce?
- Din somnul raţiunii.
- Se poate vorbi de un somn al raţiunii?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ba da.
- Deci prostia este un fel de stare artificială?
- Un simulacru al culturii.
- De ce?
- Fiindcă prostul crede că cultura este o pierdere de vreme.
- De ce?
- Fiindcă se poate trăii şi fără ea.
- Şi se poate trăii fără ea?
- Este ca o supă nesărată.
- Adică?
- Cultura are şi ea rostul ei.
- Face viaţa mai frumoasă?
- Da.
- Şi ne face mai buni?
- Da.
- Deci pofta vine mâncând?
- Da.
- Trebuie să îți cultivi un gust pentru cultură?
- Da.
- Şi asta se face în timp?
- Da.
- Nu ştiam că există simulacre ale culturii.
- Ba da.
- Prostia este unul dintre ele?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă nici un prost nu refuză să îşi folosească total mintea.
- Aşa este.
- Sunt proşti care sunt aşa fiindcă aşa au ales.
- Să nu îşi folosească mintea?
- Da.
- Aşa este.
- Prostia este la fel de bine şi un păcat împotriva lui Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu ne-a dat mintea să o folosim.
- Şi prostul nu o face?
- Da.
- Ai dreptate.
- Proştii ajung să creeze mai multe modul de viață înapoiate.
- Cum ar fi?
- Delicvenţa, infracţionalitatea sau viaţa de ghetou.
- Înțeleg.
- La fel de bine proştii nu vor să Îl slujească pe Dumnezeu.
- Fiindcă nu îşi folosesc mintea dată de El?
- Da.
- A fost o conversaţie plăcută.
- Mă bucur.[151]

[151] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

De mai multe ori trebuie să ştim că prostia ajunge să se manifeste prin tot felul de subculturi. „**„Subcultura punk** este o culturală marginală, care s-a născut la mijlocul anilor '70 în New York şi Londra. Punkul se caracterizează printr-o apariție provocatoare, o atitudine rebelă și un comportament nonconformist. Subcultura punk include o gamă variată de ideologii, îmbrăcăminte și alte forme de expresie, artă vizuală, dans, literatură și film. Este caracterizata în mare parte de opiniile anti-instituție și de promovarea libertății individuale și este centrata pe un gen muzică rock numită punk rock . Aderenții săi sunt numiți "punk-steri", de asemenea, sau scris "punx" în ziua de azi.

Politica punk acoperă întregul spectru politic. Etos punk comună include non-conformitate, anti-autoritarism, anti-corporatismul, etica fa-o singur, anti-consumerism, anti-conservator, anti lăcomiei corporatiste, acțiune directă și nu vânzare de sine

Un aspect important al punk-ului a fost acela de a crea identități în mod explicit exterioare ale sexualității. Tot ceea ce trebuia în mod normal să fie ascuns a fost adus în față.

Estetica Punk determină tipul de arta punk-sterii se bucură, care de obicei are sensuri subterane, minimaliste, iconoclaste și satirice. Punk a generat o cantitate considerabilă de poezie și proză și are propria sa presă subterană sub formă de line . Au fost făcute multe filme și videoclipuri cu tematică punk."[152]

CONCLUZII

În această carte am voit să prezentăm faptul că cultura este un element fundamental al vieţii omului. Aceasta fiindcă orice om simte că este bine să se educe şi prin educaţie el devine un om culturalizat. Totuşi sunt mulţi care resping cultura şi am arătat în această carte că ei sunt unii care vor ajunge să creeze mai multe simulacre ale culturii. Am vorbit în acest sens de primitivi care deşi resping cultura ajung ca în viaţa de trib să aibă mai multe simulacre ale culturii: dansul de trib, statui şi imagini ale zeilor şi spiritelor naturii, mituri şi mitologie, tradiţii sau superstiţii. Toate acestea sunt un simulacru al culturii pentru primitivi.[153]

La fel de bine am vorbit mai mult în această carte de subculturi care sunt unele care şi ele ajung la un simulacru al culturii prin faptul că deşi resping cultural adevărată recomandată de specialişti ei bine totuşi ajung să facă un simulacru al culturii manifestat prin muzica de ghetou, arta stradală (graffitti), codul străzii etc.

„Subcultura punk a apărut în Marea Britanie, Australia și Statele Unite la mijlocul anilor 1970. Exact care regiune a provocat punk-ul a fost mult timp o chestiune de controversă în cadrul mișcării. Punk-ul timpuriu a avut o abundenta de antecedente si influente, iar Jon Savage descrie subcultura ca " bricolaj " ale aproape toate culturile anterioare de tineret din lumea occidentala de la cel de-al doilea război mondial, "lipite împreună cu ace de siguranta". Diferite mișcări muzicale, filosofice, politice, literare și artistice au influențat subcultura.

La sfârşitul anilor '70, subcultura a început sa se diversifice, ceea ce a dus la proliferarea unor facțiuni precum noul val, post-punk, 2 Tone, punk punk, hardcore punk, val, punk street si Oi! . Hardcore punk, punk street și Oi! a căutat să îndepărteze frivolitățile introduse în ultimii ani ai mișcării punk originale. Subcultura punk a influențat și alte scene de muzică subterană, cum ar fi rock alternative, muzică indie, thrash crossover și subgreute extreme ale heavy metal-ului (în special thrash metal, death metal, metal de viteză și NWOBHM). O nouă mișcare în Statele Unite a devenit vizibilă la începutul și la mijlocul anilor 1990, care au încercat să reînvie mișcarea punk, eliminând unele capcane hardcore."[154]

Ceea ce am voit să adresăm în această carte este că omul are nevoie de cultură şi din cele mai vechi vremuri cultura a devenit un lucru care i-a făcut viaţa omului

- mai frumoasă,
- mai plăcută,
- mai elevată,
- mai plină de sens
- şi mai bogată.

Aceasta o spunem într-o lume care fiindcă este materialistă nu vrea să investească prea mult în cultură. De ce? Fiindcă omul materialist şi hedonist nu vede nici un bun material pe care cultura îl aduce omului. Ceea ce trebuie să ştim este că deşi cultura de cele mai multe ori nu este un bun material (pragmatic) totuşi este un bun sufletesc. De ce? Fiindcă omul este şi suflet şi trebuie să ştim că şi sufletul trebuie să fie îngrijit.

---

152 https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultura_punk (accesat pe 22.06.2024).
153A se vedea E. E. Evans Pritchard, *Theories of primitive religion* (Clarendon, 1965).
154 https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultura_punk (accesat pe 22.06.2024).

Una dintre modalitățile prin care ne hrănim sufletul este cultura. Un concert de muzică, o carte citită, un film sau o piesă de teatru cu toate sunt lucruri care ne rup din rutina vieţii de zi cu zi şi ne oferă răgazul de ne odihnii şi a ne reface sau mai bine spus de a ne reîncărca bateriile.

În contrast cu cultura elevată avem evident contracultura şi subcultura. „Subcultura punk este centrată pe un gen puternic și agresiv de muzică rock numită punk rock, de obicei cântat de trupe formate dintr-un vocalist, unul sau doi chitarişti electrici, un basist electric şi un toboşar. În unele trupe, muzicienii contribuie cu vocea de rezervă, care consta, în mod obişnuit, din sloganuri strigăte sau din coruri. .

În timp ce punk rock-ul foloseşte chitarele distorsionate şi sunetele zgomotoase de tambur derivate din rock-ul de garaj din anii 1960 și rock-ului de pub din anii 1970, unele trupe punk încorporează elemente din alte subgreute, cum ar fi rock-ul de surf, rockabilly sau reggae . Cele mai multe melodii punk rock sunt scurte, au aranjamente simple şi de bază, folosind relativ puține coarde, şi de obicei au versuri care exprimă ideologii şi valori punk, deşi unele versuri punk sunt despre subiecte mai uşoare, cum ar fi petreceri sau relații romantice .

Diferitele subculturi de punk se disting adesea prin a avea un stil unic de punk rock, deși nu fiecare stil de rock punk are propria sa subcultură asociată."[155]

Am vorbit în această carte despre conflictul dintre cultură şi subcultură. Aceasta fiindcă deşi nu recunoaşte trebuie să ştim că subcultura nu este o lipsă totală a culturii ci – după cum este teza acestei cărţi – mai mult un simulacru al adevăratei culturi.

Este bine să ne dăm seama de acest mare simulacru cultural care are loc în lumea noastră la mai multe nivele. În această carte am vorbit numai de câteva simulacre principale ale culturii. În realitate ele sunt mult mai multe.

În acest sens nu am vorbit în această carte de mai multe grupuri sau mişcări de subcultură cum sunt cele care cred în extratereştrii fiindcă se poate vedea că azi sunt mai mulţi care cred că cosmosul este populat cu mai multe fiinţe extraterestre. Avem o literatură vastă în acest sens care este aproape de cea a ocultismului.[156]

„Cea mai timpurie formă de muzică care urma să fie numită "punk rock" a fost rock-ul de garaj din anii 1960, iar termenul a fost aplicat genului retroactiv de către criticii de rock influenți la începutul anilor 1970. La sfârșitul anilor 1960, muzica numită în prezent protopuncă a apărut ca o revigorare a rock-ului în nord-estul Statelor Unite. Prima scenă muzicală distinctă care a revendicat eticheta *punk a* apărut în New York între 1974 și 1976. [14] În jurul aceleiași perioade sau imediat după aceea, a apărut o scenă de punk în Londra. [15] Los Angeles ulterior a devenit acasă la a treia scena punk majore. Aceste trei orașe au constituit coloana vertebrală a mișcării înfloritoare, dar au existat și alte scene de punk în orașe precum Brisbane, Melbourne și Sydney din Australia, Vancouver și Montreal în Canada, și Boston și San Francisco în Statele Unite.

Subcultura punk pledează pentru o etică a personalului. În timpul copilăriei, membrii erau aproape toți dintr-o clasă economică inferioară și se saturaseră de bogăția asociată cu muzica populară de atunci. Punk-sterii și-ar publica propria muzică cu mici etichete independente, în speranța de a combate ceea ce au văzut ca o industrie muzicală înfometată. Etica de bricolaj este încă populară cu punk-sterii.

Scena punk rock din New York a apărut dintr-o subterană subculturală promovată de artiști, reporteri, muzicieni și o mare varietate de entuziaşti non-mainstream. Sunetul dur şi experimental, dar adesea melodic, al lui Velvet Underground, de la jumătatea anilor 1960, o mare parte din care se referă la munca transmisivă de către artistul vizual Andy Warhol, este creditat pentru influența benzilor din anii '70, cum ar fi Dolls New York, The Stooges Ramones . Noile trupe de punk din New York City erau adesea de scurtă durată, în parte datorită utilizării pe scară largă a drogurilor recreaționale, a sexului promiscuu și uneori a luptelor violente de putere, dar popularitatea relativă a muzicii a condus la evoluția punk-ului într-o mișcare și stil de viață."[157]

Este clar că sunt mai multe subculturi în care

- violența,
- dezmățul,
- infracțiunea,
- prostia
- şi nerozia

sunt lucruri cât se poate de fireşti şi considerate adevărate valori culturale.

[155] https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultura_punk (accesat pe 22.06.2024).
[156] A se vedea Michael Shermer, *De ce cred oamenii în bazaconii. Pseudoştiinţă, superstiţii şi alte aiureli ale vremurilor noastre* (Bucureşti, 2009).
[157] https://ro.wikipedia.org/wiki/Subcultura_punk (accesat pe 22.06.2024).

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că în nici un fel nerozia nu este un bun cultural deşi mai ales la tineri se poate vedea acest lucru. Nerozia este un lucru care ajunge să fie făcută de mai multe lume fiindcă ea este una care ajunge să dea o satisfacţie imediată vieţii animalice din noi. Totuşi sunt mai multe lucruri care ne spun că de fapt şi nerozia este tot o subcultură. „Deși punk-sterii sunt deseori clasificați ca având opinii de stânga, revoluționare, anarhiste sau progresive, ideologia politică punk acoperă întregul spectru politic . Ideologiile legate de punk se referă în mare parte la opiniile privind libertatea individuală și la opoziție . Punctele de vedere comune punk includ libertatea individuală, anti-autoritarismul, etica DIY, neconformitatea, anti-colectivismul, anti-corporatismul, antiguvernul, acțiunea directă și nu vinderea de sine.

Unele persoane din subcultură punk dețin opinii de dreapta (cum ar fi cele asociate site-ului web *Punk Conservative*), opinii liberale, opinii neonaziste (punk nazist) sau sunt apolitice (de exemplu, punk horror).

Punk-sterii britanici timpurii au exprimat opinii nihiliste și anarhiste cu sloganul *No Future*, care a venit din piesa Sex Pistols " God Save the Queen ". În Statele Unite, punk-sterii au avut o abordare diferită față de nihilismul care era mai puțin anarhic decât punk-sterii britanici. Punctul de nihilism a fost exprimat în utilizarea "unor substanțe mai dureroase, mai autodistructive, care evoluează în conștiință, cum ar fi heroina sau metamfetamina"

Problema autenticității este importantă în subcultura punk - termenul pejorativ " poseur " este aplicat celor care se asociază cu punk și adoptă atributele sale stilistice, dar se consideră că nu împărtășesc sau înțeleg valorile sau filosofia subiacente."[158]

Contracultura, subcultura şi incultura sunt de cele mai multe ori forme de manifestare ale neroziei. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că nu avem cum să facem un fel de compatibilitatea dintre cultură şi nerozie fiindcă ele se resping reciproc.

Omul cult nu este un nerod. El este un om al bunului simţ care ştie de educaţie şi de bunele maniere. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Alexandru Ciolan: *„Cultura subterană* este, pe de o parte, cultura neoficială, care nu respectă preceptele ideologice impuse de autoritate ("Ca mulţi alţi exilaţi [Culianu] e mereu curios să afle ce se întâmpla pe plan cultural în Romania socialistă, în«post-istoria» ţării ocupate la început de trupele sovietice, mai apoi auto-ocupată ideologic prin dictatura naţional-comunistă a lui N. Ceauşescu, dar cu o cultură subterană vie, care din când în când mai ieşea şi la suprafaţă.", Obs. cult. 6 VII 04). Pe de altă parte,*cultura subterană* se opune culturii de masă, comercialului("Alternativă a curentelor la modă, cultura «underground» a apărut ca formă de protest faţă de stilul oficial, comercial. Cu trimitere directă la cultura «subterană», «neoficială», «ilegală»,«underground»-ul şi-a găsit repede adepţi între hip-hop-erii «supăraţi» pe viaţă.", Orădeanul 13 XII 04).

Există şi o *artă subterană* (cf. engl. *undergroundart*)*,* neconvenţională, insolentă, opusă canoanelor din mainstream ("Graffiti este văzută ca o formă de artă subterană. Este o formă de rebeliune faţă de ipocrizie, dar şi un mod de înfrumuseţare a unei clădiri dezafectate, să zicem.", Argeşeanul 29XII 08)."[159]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de aceste simulacre ale culturii din zilele noastre care de cele mai multe ori ne seduc prin ofertele lor. De mai multe ori auzim de mai multe mari vedete de muzică uşoară că deşi au sute de milioane de albume vândute la nivel internaţional ei bine viaţa privată este una care are mari carenţe şi lasă de dorit:

- homosexualitate,
- lesbianism,
- bisexualitate,
- consum de droguri
- sau o viaţă promiscuă

sunt cu toate lucruri care de fapt fac din muzica uşoară a zilelor noastre mai mult un simulacru.[160]

Am spus în această carte că simulacrele culturii apar în momentul în care omul contemporan nu mai vrea să iese din zona lui de confort şi comoditate animalică. Aceasta fiindcă prin partea biologică trebuie să ştim că suntem instincte de animal.

Simulacrul culturii evident că poate să ne facă să supravieţuim însă ceea ce ne privează el este frumuseţea şi plinătatea vieţii culturale în general. Este bine să fim persoane care să ne ridicăm din aceste simulacre ale culturii şi să ne dăm seama că avem numai de câştigat de pe urma culturii veritabile.

---

158 Idem.

159 Alexandru Ciolan https://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/cand-aud-de-cultura-vi-undergroundul-intareste-subteranul-de-alexandru-ciolan-7708052 (accesat pe 22.06.2024).

160 Elisabeth Kraus, Carolin Auer, *Simulacrum America: The USA and the popular media* (Camden House, 2000).

„**Muzica underground** reprezintă o varietate de subgenuri muzicale, ce dezvoltă o mişcare subculturală, independent de vizibilitatea, aprecierea, sau promovarea comercială a mainstream-ului.

Formațiile și artiștii underground, în general, semnează contracte la casele de discuri independente și susțin spectacole în locații mici și își promoveaza muzica prin viu grai, site-uri web, reviste de specialitate și, uneori, prin posturi radio.

Genurile de muzica underground cuprind de la muzica psihedelică din anii 1960, un gen ce ține de contracultura hippie din SUA, până la punk-ul anticorporatist al anilor 1970 și hip-hop-ul anilor 2000.
În timp ce termenul cuprinde o gamă vastă de genuri muzicale, ele pot avea, în general, valori comune, cum ar fi sinceritatea și intimitatea, promovarea dorinței de libertate și exprimare creativă, aprecierea pentru creativitate. De asemenea, în timp ce puține tipuri de muzică underground sunt complet ascunse - cu excepția rock-ului underground din Uniunea Sovietică dinainte de Gorbaciov - spectacolele și înregistrările pot fi greu de găsit pentru persoanele din afara subculturii."[161]

Doi critici literari discutau.

- Ştii ce?
- Ce?
- Filologia şi literatura nu sunt numai ştiinţe.
- Dar mai ce sunt?
- Sunt şi acte de cultură.
- În ce sens?
- Nu toţi pot fi filologi.
- Aşa este.
- Dar toţi pot citii literatură.
- Aşa este.
- Deci vezi că am dreptate?
- Nu m-am gândit la literatură ca un bun cultural.
- Cu cât citeşti mai multe cărţi cu atât mai mult devii un om cult.
- Asta aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- De cele mai multe ori cultura are surprize pentru noi.
- În ce sens?
- Deşi nu pare sufletul nostru se îmbogăţeşte prin literatură.
- Cum?
- O să îţi spun.
- Fă-mă şi pe mine să înţeleg.
- O să fac o paralelă dintre viaţa culturii şi speranţa omului în viaţa de apoi.
- Te rog.
- Se spune că în Bucureşti într-un spiral o tânără creştină era pe patul morţii.
- Ce trist.
- Se poate spune.
- Şi?
- Părinţii ei erau în lacrimi.
- Îmi dau seama.
- Aşteptau deznodământul final.
- Şi?
- Ei bine medicul a încercat să îi mângâie pe părinţi.
- Cum?
- Le-a spus aşa.
- Ce?
- Nu plângeţi, căci dânsa şi-a văzut cele mai frumoase zile ale tinereţii şi vieţii sale.
- Greşiţi domnule doctor, a răspuns tânăra în agonie.
- De ce draga mea?

[161] https://ro.wikipedia.org/wiki/Muzic%C4%83_underground (accesat pe 22.06.2024).

- O, nu, domnule doctor, zise tânăra fată. Zilele mele cele mai frumoase încă nu au trecut, căci sfânta biserică m-a învățat că dacă trăiesc creştineşte voi vedea pe Domnul Hristos în mărirea Sa.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci această tânără prin credință a învins frica de moarte.
- Aşa este.
- Nu ştiam de această întâmplare.
- Este adevărată.
- Cred.
- Deci vezi şi noi suntem chemaţi cumva să învingem subcultura.
- Dar cum să o facem?
- Prin faptul că fără de cultură ne dăm seama că ajungem să trăim într-un fel de simulacru al intelectului.
- În ce sens?
- Orice intelect uman are nevoie să se cultive.
- Asta aşa este.
- Ori când nu se cultivă se poate spune că intelectul suferă.
- Este afectat?
- Da.
- Nu ştiam.
- Este ca şi cum un bebeluş vrea lapte şi tu îi dai Coca Cola.
- Da el are nevoie de lapte.
- Cum să nu?
- Mi-ai deschis şi mie mintea.
- Cultura este un bun la care fiecare dintre noi putem contribui.
- Chiar?
- Da.
- Cum?
- Respectând regulile jocului.
- Vrei să spui jocul cultural?
- Da.
- Și care sunt aceste reguli ale culturii?
- Să cultivi tot ceea ce te poate edifica cultural şi intelectual.
- Da am citit că ignoranța este un păcat.
- Ştii de ce îmi aduci aminte?
- Nu.
- Am citit o poveste că un naufragiat englez a murit de sete pe o insulă.
- Nu se poate.
- Când au venit salvatorii l-au găsit mort de sete cu o ladă mare de apă minerală lângă el.
- Păi cum să moară de sete cu apă lângă el.
- Ştii ce au observat cei care l-au găsit?
- Nu.
- Că sticlele erau neatinse fiindcă englezul nu avea un tirbuşon cu care să le desfacă.
- Dar le putea sparge la capul de sus.
- Era împotriva bunelor maniere.
- Nu îmi vine să cred.
- Este un caz real.
- Deci trebuie să creăm cultură chiar dacă uneori este mai greu.
- Exact.
- Nu m-am gândit până acum la aceste lucruri.
- Am făcut-o amândoi.
- Și a fost edificator.
- Aşa este.[162]

[162] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Cultura este de multe ori rază de speranță pentru o lume mai bună. Dacă voim să facem în jurul nostru o lume mai bună trebuie să investim şi în cultură.

La fel de bine am vorbit în această carte de forme extreme de contracultură şi subcultură cum ar fi satanismul şi nihilismul. „***Biblia Satanică*** este o colecție de eseuri, observații și ritualuri publicate de Anton LaVey în 1969. Este textul religios central al satanismului LaVeyan și este considerat fundamentul filosofiei și dogmei sale. A fost descris ca fiind cel mai important document de impact asupra satanismului contemporan. Deși *Biblia satanică* nu este considerată a fi o scriptură sacră în felul în care Biblia creștină este pentru creștinism, sataniștii LaVeyan o consideră un text cu autoritate deoarece este un text contemporan care a atins statutul scriptural pentru ei. Ea exaltă virtuțile explorării propriei naturi și a instinctelor. Credincioșii au fost descriși ca „sataniști atei" deoarece ei cred că Dumnezeu și Satana nu sunt entități exterioare, ci mai degrabă proiecții ale propriei personalități a unui individ - forțe binevoitoare și stabilizatoare în viața lor. Au existat treizeci de ediții ale *Bibliei Satanice*, vândute în peste un milion de exemplare."[163]

În acest sens am arătat că sunt mai multe forme prin care subcultura satanistă a ajuns să se impună mai ales la tineri. Sunt mai multe genuri muzică sau romane literare în care sunt promovate şi care susţin idei şi curente de gândire sataniste. Ele trebuie să fie cercetate şi tinerii trebuie să fie avertizaţi de pericolele pe care le reprezintă.

„Satanismul este asociat, de regulă, cu muzica rock şi consumul de stupefiante, înregistrând manifestări violente mai ales în Moldova si Ardeal. Tinerii profanează morminte, se aduna în cimitire şi rostesc incantaţii ştiute numai de ei. Asemenea multora dintre studenţii anilor '20, o serie de tineri români au căzut pradă şi unei renăscute mişcări legionare.

Stau drept mărturie zecile de afişe ce promovează o revista legionară pe zidurile Universităţii din Bucureşti. Ultranaţionalişti, neolegionarii militează pentru conservarea valorilor tradiţionale româneşti şi pentru conservarea biologică a rasei.

Membrii galeriilor de fotbal, din care fac parte mii şi mii de tineri romani, au fost şi ei adesea acuzaţi de scandări rasiste şi agresive, la adresa ţiganilor şi a suporterilor echipelor adverse. Pentru susţinătorii fanatici, denumirea, culorile şi emblema clubului devin chestiuni sacre, competiţia cu ceilalţi prelungindu-se adesea în afara gazonului."[164]

Am încercat să facem în această carte un portret al modului de manifestare a simulacrelor culturale care există în lumea noastră. Suntem conştient că astfel de simulacre sunt mult mai multe şi aici am prezentat doar o introducere în acest fenomen. Tema merită să fie studiată mai mult.

„Agresivitatea se regăseşte şi la nivelul unei alte subculturi, reprezentativa pentru tineretul autohton: iubitorii si crescătorii de câini „de lupta", oameni care prin animale îşi reprimă propria agresivitate latentă. Antrenarea câinelui în lupte este, astfel, un mod de a-şi exprima adevărata personalitate.

Mai sunt şi unii tineri pentru care dictonul „Carpe diem!" funcţionează ca lege: pasionaţii de sporturi extreme. Aceia pe care excesul de adrenalina îi face să adopte comportamente extravagante şi periculoase: surfing, skate-ing, săritura cu coarda, cu parapanta, paraşutismul.

Deşi nu atât de reprezentativ, fenomenul bandelor de motociclişti şi-a câştigat şi el adepţi printre tinerii romani.

Protestând în faţa stilului de viaţă al omului paşnic, ei reînvie cavalerul războinic, care înlocuieşte calul cu motocicleta, armura cu hainele de piele şi turnirul cu lupta între bande. În aparenţă, „gamerii" sunt mai liniştiţi. Stau ore-ntregi pe scaun şi butonează tastatura. În realitate plini de energie, ei au alte moduri de a o consuma."[165]

Ceea ce sperăm prin scrierea acestei cărţi este să prezentăm omului de azi o imagine cât se poate de clară şi bună cu privire la cum cultura contemporană ajunge să fie falsificată şi transformată într-un simulacru. Aceasta fiindcă sunt din ce în ce mai multe astfel de simulacre: oameni care se cred culţi dar în realitate sunt unii care trăiesc într-o subcultură şi prostie crasă.

De la păgânismul antic, trecând prin luptele dintre cavalerii medievali şi ajungând la subcultura de ghetou din zilele noastre ei bine simulacrul cultural a fost o constantă a lumii noastre. Ceea ce trebuie să fim conştienţi este că dacă nu ne trezim la timp vom ajunge şi noi sub o formă sau alta să fim înghiţiţi de un anumit simulacru cultural.

---

[163] https://ro.wikipedia.org/wiki/Biblia_Satanic%C4%83 (accesat pe 22.06.2024).

[164] https://hotnews.ro/de-la-gasca-blocului-la-satanism-tinerii-romani-au-18-subculturi-in-care-sa-se-inroleze-853668 (accesat pe 22.06.2024).

[165] https://hotnews.ro/de-la-gasca-blocului-la-satanism-tinerii-romani-au-18-subculturi-in-care-sa-se-inroleze-853668 (accesat pe 22.06.2024).